19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ބިލު ދިރ ސ ކުރުމަށް ހޮ ވި ސަބް ކޮ މިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން
23 ޖޫން 2020
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އައު އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)4
ފެށުނު ގަޑި: 16:00

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
` ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑު ފަށަން.
ސަބް ކޮމިޓީއާ ހަވާލުވެފައި މި އޮތީ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ބިލާ ގުޅޭގޮތުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި
ބައްދަލުވުމުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ އެއްކޮށް ބައްދަލުކުރުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މޯލްޑިވްސް
ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ އެއްކޮށް ބައްދަލުކުރުމަށް ޓަކައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރިވިސްގެ ފަރާތުން ވަޑައިގަންނަވާ
ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވާލަން ސެކްރެޓޭރިއޭޓުގައި ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ` އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ
ބައްދަލުވުން ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުން ފަށައިގެން މިގެންދަނީ. އާދެ! މި ކޮމިޓީއަކީ
މިއީ ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީއެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަބް ކޮމިޓީގައި
ހިމެނިވަޑައިގަންނަވަނީ ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒު އަދި ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފް މިވަގުތު އަދި ވަޑައިގެން ނެތް. ދެން ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ. އެ މަނިކުފާނު ވެސް މިވަގުތު އަދި ވަޑައިގެން ނެތް. ދެން ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރަކަށް
ހޮވިފައިވަނީ ސަޢުދު ޙުސައިން، ވިލިނގިލީ ދާއިރާ. ދެން އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރެއް ގޮތުގައި މި ބޭފުޅުން
ހަމަޖައްސާފައި އިނީމަ އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީއާއިގެން ކުރިއަށް މި ދަނީ. އަޅުގަނޑަކީ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު
މުޙައްމަދު އަސްލަމް. އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން މިއަދުގެ ބައްދަލުވުމަށް އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ
ވެސް މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ފެށުމަށްޓަކައި ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ އެއްކޮށް ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން
ނިންމާފައި މިވަނީ. އެގޮތުން މި ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޒާމްކޮށް ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު
ހަމަ ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަވޭ މި ބިލުގެ
މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނެގޮތުގެ ތާވަލެއް ވެސް އެކުލަވާލާފަ. ދެން ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ފުލުހުންގެ ބިލުވީމަ ތި
ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް ވެސް މަޢު ލޫމާތު ހިއްސާކޮށްލުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީންވަނީ
ބިލާ ގުޅޭގޮތުން 25 ފަރާތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ނިންމާފަ. އަޅުގަނޑުމެން ރާވާފައި އޮތީ ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ
އެއްކޮށް ހޯމް މިނިސްޓްރީގެ ބަހެއް ވެސް ހޯދުމަށް. ދެން މިދެންނެވި 25 ފަރާތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ މިހާރު
ލިޔުމުން ބިލަށް ބޭނުންފުޅުވާ މަޢުލޫމާތުތައް ހިމަނައިދެއްވުމަށް އެދި ދަންނަވާފަ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސް
ސަރވިސްއާ އަދި ހޯމްއެފެއަރޒްގެ އިތުރުން މޯލްޑިވްސް ނެޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްއަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ
ފޮނުވަން މީގެ ބައެއް މާއްދާތައް ސިފައިންނާ އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ހާލަތެއް ވެސް އޮތުމާއިއެއްކު. ދެން އަދި
1

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ވަކިން އެ ބޭފުޅުން ވެސް އަދި ޑިފެންސް މިނިސްޓްރީން ކޮމިޓީއަށް ސިޓީ ފޮނުއްވާފައި އެބައޮތް އެ ބޭފުޅުން ބައެއް
މަޢުލޫމާތުތައް ދެއްވަން ބޭނުންފުޅު ވާކަމުގައި ވެސް. އެޓަރނީ ޖެނެރަލާ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރާނަން.
ޓްރާންސްޕޯޓު މިނިސްޓްރީއާ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރާނަން. ލޯކަލް ގަވަރމެންޓް އޮތޯރިޓީއާ އަޅުގަނޑުމެން
ބައްދަލުކުރާނަން. ކޯޓުތަކުގެ ޖުޑީޝިއަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުން އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު ހޯދާނަން. ދެން
އަޅުގަނޑުމެން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނާއި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި އަދި ރިޔާސީ ކޮމިޝަންތަކުން
މަޢުލޫމާތު ހޯދާނަން. އަދި ބާ ކައުންސިލާއި ސިވިލް ސޮސައިޓީގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު ހޯދަން
އެދޭނަން އެ ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިޞްލާޙުތައް ހޯދުމަށް. ދެން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުންނާއި ސިޓީ
ކައުންސިލުތަކުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު ހޯދަން އެދޭނަން. އޭގެ އިތުރަށް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން މާދަމާ
އަޅުގަނޑު ޕްރެސްއެއް ބާއްވާނަން ބިލުގެ މަސައްކަތް ދާ ގޮތް އާންމުކޮށް ހާމަކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި. ދެން ބައެއް
މަސައްކަތްތައް އެބަހުރި ކޮމިޓީގެ ބޭރުން މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން މި ބިލާ ގުޅޭގޮތުން ކުރައްވަން ނިންމަވާފައި،
ލީފްލެޓެއް ތައްޔާރުކުރުމާއި އަދި ޕެނަލް ޑިސްކަޝަނެއް ރާއްވަވާފައި އެބައޮތް. ދެން އޭގެ އިތުރަށް ބައެއް ރަށްރަށުން
ޕޮލިސް ބިލާއި ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް. ދެން ޓީ.ވީ ކްލިޕްތަކެއް ތައްޔާރުކުރައްވަން ވިދާޅުވެފައި އެ ބޭފުޅުން
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިކޮޅުގެ މީޑީއާއިން ޕޮލިހާ އެއްކޮށް ވެސް މިހާރު ކޮމިއުނިކޭޓް ކުރައްވައިގެން އެބަ ކުރިއަށް
ގެންދަވާ ކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، މި މަޢުލޫމާތާއިއެކު އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގެ
މަސައްކަތާއިގެން ކުރިއަށް ދާންބޭނުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވީ ހިސާބަށް ވެސް މި ބިލް، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
މި ބިލު މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ވެސް ޑްރާފްޓިންގގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިއަށްދިޔަ. ދެން މަޖިލީހުން ޑްރާފްޓް
ނިންމާނުލާ އެހެންނަމަވެސް، ކުރެވިފައި ހުރި މަސައްކަތާއިއެކު ގެންގޮސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ދެން ޕޮލިހާއި
އޭ.ޖީއާ އެއްކޮށް މަސައްކުރައްވާފައި މިހާރު ބިލު ފޮނުއްވާފައި މި އޮތީ. ބިލު އަޅުގަނޑުމެންނާއި ހިސާބަށް
ފޮނުއްވުމުގެ ފަހުން ވެސް އޭ.ޖީ ވެސް އެބަހުރި ހަމަ ބައެއް އިޞްލާޙުތައް ހުށަހަޅުއްވާފަ. ދެން އެކަންކަމަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މަޖިލީހުގެ ފްލޯގައި ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާފައި އެބަހުރި.
ދެން މީގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އޮޅުންތަކެއް ވެސް އެބައަރާ. ދެން މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުން
ދައްކަވާ ހުރިހާ ވާހަކަތަކެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މީގައި ބައެއް އިޞްލާޙުތައް ވަކި ޕާޓީއަކުން ނުވަތަ ގޮތަކަށް
ގެންނަން މަސައްކަތްކުރެވޭ ވާހަކަ ވެސް އެބަދެކެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީއެއް ނޫން ޙަޤީޤަތަކީ. މީގައި ބައެއް
އިޞްލާޙުތައް ސަރުކާރުގެ ހަމަ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން ވެސް. އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން އަދިވެސް މި ބިލަށް ތި ބޭފުޅުން
ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ވެސް ގެންނަވަން ބޭނުންފުޅުވާ އިޞްލާޙުތައް ހުރެދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ
2

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ބައްދަލުވުމުގައި މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ ތި ބޭފުޅުންނާއި މަޝްވަރާކޮށް ވާހަ ކަދައްކާ ބިލު އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުމަށް
ޓަކައި ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިޞްލާޙުތަކާ މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ތި ބޭފުޅުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް
ބަލާލުން. އެހެންވީމާ، އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު މެންބަރުންނާ އެއްކޮށް އިންޓްރެކްޓްވެ މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތެއް
ހަމަޖައްސާނަން. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން ފުރުޞަތު
އަރުވާނަން. ހަމަ އެއާއިއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބައްދަލުވުމުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވަނީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް މުޙައްމަދު ޙަމީދު، ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް
ޢަބްދުލްމަންނާނު ޔޫސުފް، އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް އިސްމާޢީލް ނަވީން. އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ
އޮފް ޕޮލިސް ޑރޢަބްދުاله ފައިރޫޝް، ޗްފީ ސުޕްރިންޑެންޓް އޮފް ޕޮލިސް ޔޫނުސް ސަބާޙު، ޕޮލިސް ޗްފީ
ސްޓޭޝަން އިންސްޕެކްޓަރ އާދިލް ޢަބްދުاله. ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ ނަމުގައި މަރުޙަބާ
ދެންނެވުމާއެކު ތި ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރައްވަން ހުރި ކަންކަން ފާހަގަކުރުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް މުޙައްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އަދި އޭގެ އިތުރުން 241 ގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި އެންމެހައި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވަރަށް އުފާކުރަން ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ބިލުގެ ނަމުގައި އާ
ބިލެއް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް އައިސް ބަޙުސްކު ރެވި ކޮމިޓީ ސްޓޭޖަށް އައިސް ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މި ބިލު
ފަރުމާކުރުމަށް އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރުމަށް ޓަކައި ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަށް ތި ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން
ކޮންސަލްޓޭޝަން ޕްރޮސެސްއެއްގެ ތެރެއިންނާއި އަދި ޕަބްލިކް އެވެއަރނެސް ވެސް މީގެ ތެރެއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
ކުރިއަށް ގެންދެވިގެން މި ބިލެއް ފުރިހަމަކުރުމަށް މަޖިލީހުގެ ތި މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ތި ގެންދަވާ ޕްރޮސެސް
އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލައިގަންނަން. ދެން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މިހާރު މި
އޮތް ގާނޫނު ނުވަތަ ފުލުހުން މިހާރު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އުފެދިފައި މި އޮތް ގާނޫނެއް. އެ ގާނޫނަކީ މީގެ
12 އަހަރުކުރުން ވުޖޫދަށް އައިސްފައިވާ ގާނޫނެއް. ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވެސް ކުރިއަށް ވުޖޫދަށް އައިސްފައިވާ ނުވަތަ
ތަޞްދީޤު ކުރެވިފައިވާ ގާނޫނެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާއިތުވެދިޔަ 12 ވަރަކަށް އަހަރު އަދި
ވަކިން ޚާއްޞަގޮތެއްގައި 2004 އިން ފެށިގެން ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަމުގައި މަދަނީ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތެއް އުފަންވެ
މި ކުރި ދަތުރުގައި ވަރަށް ގިނަ ތަޖުރިބާތަކެއް ޕޮލިސލް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ވަނީކޮށްފަ. އެހެންކަމުން އޭގެ
އަލީގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް މުޅި މުޖުތަމަޢަށް އަދި ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް އަދި އެކި ސަރުކާރުތަކަށް މުޅި
3

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ދައުލަތަށް މިކަންކަމުގެ އަލީގައި ލިބިފައިވާ ފިލާވަޅުތަކަށް ބިނާކޮށް ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތެއް މި ޒަމާނަށް އެންމެ
އެކަށީގެންވާ އަދި ޚާއްޞަކޮށް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެ ރޭގައި ތަރައްޤީވަމުން އަންނަ ޑިމޮކްރެޓިކް އުސޫލުތަކާއި
ހަމަތަކާ ތިން ބާރު ވަކިވެފައި އޮންނަ ނިޒާމެއްގެ ތެރޭގައި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތެއް ދެމިއޮންނަންޖެހޭނެ ގޮތްތަކުގެ
މައްޗަށް ގާނޫނެއް ވުޖޫދަށް އައުން މިއީ ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން ވެސް ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި
ދެކޭކަމެއް. އެގޮތުން 2019 ގެ 26 މާރިޗުގައި ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އެކުލަވާލި ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި
ރައްޔިތުންނާއި އަދި ފުލުހުންނާ ގުޅިގެން ވަރަށް ކައިރިން މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކެއްގެ ވެސް
ބައިވެރިވުމާ އެކީގައި އަދި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ސަރުކާރުގެ ވެސް އަދި ހޯމް މިނިސްޓަރގެ ވެސް ކައިރިން
ބެއްލެވުމާއިއެކު އެކުލަވާލެވުނު ކުރިއަށް އޮތް 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ސްޓްރެޓިޖިކް ޕްލޭންގައި ވެސް ދާއިރާއެއް ގޮތުގައި
ކަނޑައެޅިފައިވާ ދާއިރާއެއް އެއީ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ގާނޫނު އިތުރަށް ހަރުދަނާކުރުން އަދި އައު ގާނޫނަކަށް
މައިގްރޭޓް ކުރުން. އަދި މި މޭރުމުން މަސައްކަތް ކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ އަހަރުގެ ގާތްގަނޑަކަށް ފަހުކޮޅުގެ
ދުވަސްތަކުގެ ތެރެއިން ފެށިގެން މި ގާނޫނުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން އައި ދަނޑިވަޅު ހަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ތެރެއިން ވެސް އެ މަސަ އްކަތް ހަމަ ފައްޓަވާފައި އޮތީ. 2012 ވަނަ އަހަރާއި 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި
އޭރުގައި ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ގުޅޭ ގާނޫނެއްގެ ޑްރާފްޓެއް އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާގޮތުން 2013 ވަނަ އަހަރު
މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް. ދެން ތަޅުމުގައި ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވަވާފައި އެ ހިސާބުން ފެށިގެން ބިލު
ޕާކްކުރެވިފައި އޮތީ. އެ ބިލަކީ ބޭސިސް އެއްކަމަށް ބަލައިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެ ބިލުގެ މައްޗަށް އިތުރަށް
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މިއަދުގެ ސަރުކާރާއި އަދި ރައްޔިތުންގެ ވިންދު ހުރިގޮތާއި އަދި ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން ވެސް
ޕޮލިސް ސަރވިސް ތަރަ އްޤީވެ ތަހުޒީބުވާންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް އަލިއަޅުވާލާ ބިލެއް އިތުރަށް ފަރުމާކުރަން
ފަށާފައިވަނީ. އެގޮތުން މިދިޔަ ފާއިތުވެ ދިޔަ މަސްތަކުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަގުނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވި އަދި
ވަކިން ޚާއްޞަގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ތަހުޒީބު ޑިމޮކްރަސީތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ
ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތާއި އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ވެސް ބައިވެރިވުމާއި އެ ފަރާތްތަކުގެ ލަފަޔާއި
އިރުޝާދާއި އެކީގައި ބައެއް ކޮމްޕޯނަންޓްތައް މިހާރު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ތަޅުމަށް ފޮނުވި ބިލުގެ އިތުރުން
އޭގެފަހުން ހިމެނުއްވި ކޮމެންޓުތަކާ އެކީގައި ފޮނުއްވާފައި އެވަނީ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް އެ އިޞްލާޙުތައް ނުވަތަ
އެ ކޮމެންޓުތަކުގައި ފުލުހުންގެ މިއަދުގެ ލީޑަރޝިޕާއި އަދި މުޅި މުއައްސަސާގެ އިމްޕުޓްސް ވެސް ހިމެނިފައިވާނީ.
މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް ވަރަށް ބޮޑެތި އިޞްލާޙުތަކެއް އަންނަންޖެހޭ.
އަދި އެ އިޞްލާޙުތައްވެގެން މި ދާންޖެހެނީ އިންސްޓިޓިއުޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ފުލުހުންގެ އިޖުތިމާޢީ
4

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އިންސްޓިޓިއުޝަނެއް ނުވަތަ މުއައްސަސާއެއް ގޮތުގައި ދިވެހި ދައުލަތުގައި ދެމިއޮތުމާއި އަދި މި ޒަމާނުގެ
އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހި މުޖުތަމަޢަށް މިއަންނަ ތަހުޒީބުތަކާއި އަދި ހަމަ އެއާއިއެކީގައި ރައްޔިތުންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދާޚިލީ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ޓަކައި ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅޭނެފަދަ ގާބިލު
މުއައްސަސާއަކަށް ހެދުމަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިލްތިމާސަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ވެސް އަދި ދައުލަތުގެ އެއްވެސް
ފަރާތަކުން ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާއަކީ ވަކިވަކި ފަރުދުންގެ ގޮތުގައި ނުދެކި މުއައްސަސާއަކީ މުއައްސަސާއެއް
ގޮތުގައި، އިންސްޓިޓިއުޝަނެއް ގޮތުގައި ދެކެވަޑައިގެން މިފަދަ ކޮންމެ ބަދަލެއް މިފަދަ ކޮންމެ ޓްރާންސެކްޝަނެއްގައި
ކުރިއަށްވަޑައިގަތުން. އެހެން ނޫން ކަމަށް ވަންޏާމުން މީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރީ ފާއިތުވެދިޔަ ތަނުގައި ވެސް
ފެނިފައި ހުރި ކަންކަމަށް ބަލާއިރުގައި ވަރަށް ހިތާމަވެރި ކަންތައްތައް މެދުވެރިވެފައި އެބަހުރި. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ
މުޅި ޚިދުމަތުން ނުވަތަ ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން މިއަދު ދެކޭގޮތުގައި ފުލުހުންގެ ގާނޫނަށް އަންނަންޖެހޭ
އިޞްލާޙުތަކެއް އެބަހުރި. ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް މިހާރަށްވުރެން ވެސް ފުޅާކޮށް ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ
ފަލްސަފާތަކުގެ މައްޗަށް ބަރޯސާވެގެންދާ މުއައްސަސާއެއް އޮތުން. ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ބިލޭ ކިޔުމުގެ
މަޤްޞަދަކީ ވެސް އެއީ. އެހެންނޫންނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކިޔާނީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ގާނޫނު. ޚިދުމަތް އެ ލަފްޒު
އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް އެންފަސިސް ލާފައި މި އޮތީ ވެސް މިއީ ޚިދުމަތެއްގެ ގޮތުގައި ދެމިއޮތުމަށް ޓަކައި. އެއީ މި
ޒަމާނުގައި ޑިމޮކްރެޓިކް މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ފުލުހުންނަކީ ޚިދުމަތެއް ފޯސް އެއްވެސް ނޫން. ހަމަ އެއާއިއެކީގައި
އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނަށް އެންމެބޮޑަށް ބަދަލުތަކެއް އަންނާނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ފުލުހުން
މިހާރަށްވުރެ ފުލުހުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ ޤައުމީ ލެވަލެއްގައި މި އޮންނަނީ ލޭންޑްސްކޭޕް. އެއީ ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީސްގެ 241 ނުވަތަ ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ ކަމުގައި ވިޔަސް، އެޗް.އާރު.ސީ.އެމް ކަމުގައި ވިޔަސް
ނެޝަނަލް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަން ކަމުގައި ވިޔަސް، މިނިސްޓަރ ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި ސަރުކާރު ކަމުގައި
ވިޔަސް. އެހެންވީމާ، މި ފަރާތްތަކުގެ ވެސް އިތުރުން އެއަށްވުރެ ވެސް ފުޅާކޮށް ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ޕޮލިސް
ސަރވިސްއަށް މިސާލަކަށް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަހަރެއްގެ މައްޗަށް އެވްރެޖުކޮށް ލިބޭ 1.4 ބިލިއަން ރުފިޔާ އެ
ދެވޭ ބަޖެޓް، ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތެއް ކުރުމަށް ދެވޭ ބަޖެޓާއި އެކަށީގެންވާ ވަރަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފުލުހުންގެ
ޚިދުމަތެއްތޯ މިއޮންނަނީ. ކޮންކޮން ކަންތައްތަކަށްތޯ ޕްރިއޮރިޓީސް ކަނޑައެޅެނީ. ކިހާވަރެއްގެ ތަހުޒީބުތަކެއްތޯ
އަންނަންޖެހެނީ. ޚާއްޞަކޮށް ސީނިއަރ އެޕޮއިންޓްމެންޓުތައް، އެޕޮއިންޓްމެންޓް ޕްރޮސެސެއްގެ ތެރެއިން ކޮމިޝަނަރ
އޮފް ޕޮލިސް އާއި ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސްފަދަ މަޤާމުތަކަށް ޢައްޔަންކުރެވޭނެ ވަކި ލީޕް ވަރަށް ދެފުށް
ފެންނަ އުސޫލުތަކެއްގެ ތެރެއިން އެކަންކަން ހަމަޖެހުމާއި އަދި ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން ވެސް އެކަމުގައި ހިމެނިގެން
5

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ފުލުހުން ޖަވާބުދާރީކުރުވޭނެ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ވެސް ޖަވާބުދާރީކުރެވޭނެ. މިހާރު މި އޮތް ނެޝަނަލް
އޮނިގަނޑު ނުވަތަ ލޭންޑް ސްކޭޕަށްވުރެ ބޮޑަށް ޑިމޮކްރެޓިކް އެކައުންޓަބިލިޓީ ފުލުހުންގެ މައްޗަށް ހިންގޭގޮތަށް އެކަން
އިތުރަށް ފުރިހަމަވެގެން އައުން. އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ މިހާރު ވެސް 15 ބާބު މިހާރު އޭ.ޖީ އޮފީހުން
ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ޑްރާފްޓުގެ 15 ވަނަ ބާބުގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ޕޮލިސް ބޯޑެއް ކްރިއޭޓްވެގެން އައުން އެއީ
އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކެން ބޭނުންވާ ކަމެއް އެއީ. މިސާލަކަށް، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ދާދިފަހުން ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެއްކަމަކަށް ފުދޭވަރަކަށް ބޮޑަށް ޕަބްލިކް ތެރޭގައި ވެސް ރިއެކްޝަނެއް އައިކަމެއް އެއީ
ފުލުހުންގެ ހަތިޔާރު ހިފާ ގެންގުޅުމާ ބެހޭ ނުވަތަ ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ ބާރުތަކާއި އިޚުތިޔާރުތައް ބޭނުންކުރުމާ ބެހޭ
އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ތަޢާރުފުކުރަން ބޭނުންވީ ވަކި ބާވަތެއްގެ ފޯސް އޮޕްޝަނެއް
ނުވަތަ ޓޭޒަރ ގަން އާންމުކޮށް މިހާރު އެންމެންނަށް އެނގޭގޮތުންނަމަ. އެހެންވީމާ، އެކަމާ ގުޅިގެން ވެސް އެ
އުފެދުނު ކަންބޮޑުވުން، ޙަޤީޤަތަކީ އެފަދަ ކަންތައްތައް ވެސް، މިސާލަކަށް ކިހާވަރަކަށްތޯ އެކަމުގައި މުހިންމުކަން
އޮތީ މި ކަންކަން ބަލައި އެންމެ ޓްރާންސްޕޭރެންޓްކޮށް އެންމެންނަށް އެނގިގެން އަދި އެންމެންނަށް އިންފޯމްވެގެން
އެކަމަކާ ގުޅޭގޮތުން ވެސް ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުންތައް ނިންމާނެ ކަހަލަ ޕްރޮފެޝަނަލް ވިސްނުންތައް ވެސް ހިމެނޭ
ބޮޑީއެއް މިފަދަ ޕޮލިސިންގ ބޯޑެއް، ދެން މިއީ ތަހުޒީބު ޑިމޮކްރަސީސްތަކުގައި ވެސް އަދި ތަހުޒީބު ނުވަތަ
ތަރައްޤީވަމުން އަންނަ ޤައުމުތަކުގައި ވެސް މިހާރު ވެސް ޓެސްޓްކުރަމުން އަންނަ މޮޑެލެއް. އެހެންވީމާ، މިއިން
ފެށިގެންގޮސް އަދި އޭގެ އިތުރުން ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ދުވަހުން ދުވަހަށް
ހަރުދަނާވަމުން އަންނައިރު 2011 ވަނަ އަހަރު ތަޢާރުފު، 2011 ،2010 ވަނަ އަހަރު ތަޢާރުފުކުރެވިގެން އައި
ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގައި ވެސް މިހާރު ވެސް އެބަހުރި އިތުރަށް ވަރަށް ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ.
އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޖިއޮގްރެފިކް ސިޓުއޭޝަން އޮތްގޮތުން އަތޮޅުތަކަކަށް ބެހި ރަށްތަކެއްގެ މައްޗަށް
ބިނާވެފައިވާ އާކިލޮޖިކަލަށް ދިވެހިރާއްޖެ ވާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ގާނޫނު އެބަ
ލާޒިމުކުރޭ ކޮންމެ ދިވެހި ރައްޔިތަކަށް ލިބެންޖެހޭނެ ކަމަށް. މިހާރު މިއޮތް ނިސްބަތަށްވުރެ ވެސް ފުޅާކޮށް
ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ކައިރިން ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ޓަކައި އެބަ ތަރުތީބުވާންޖެހޭ. އެހެންވެ އޭގެ މައްޗަށް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރުގައި މިހާރު މި އޮންނަނީ ފުދޭވަރަކަށް ސެންޓްރަލީ ކޮންޓްރޯލްކުރާ ނިޒާމެއް.
އެހެންނަމަވެސް، އެ ސިސްޓަމް ތެރެއިން ވެސް އެކަށީގެންވާ ޚިދުމަތްތަކެއް މިހާރު ވެސް ދެމުން ގެންދަނީ. އިތުރަށް
އެ ޚިދުމަތް ފުޅާކުރުމަށް ޓަކައި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް އެއީ ސެންޓްރަލީ
މާލެ ސަރަޙައްދު އަދި ވެރިކަން ކުރާ ސަރަޙައްދުގަ އި މި ހިނގާ ކަންތައްތަކަށްވުރެ އިތުރަށް ހަމަ އެއާއިއެއް
6

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ބީދައަކުން މިސާލަކަށް އަތޮޅުތެރޭގައި ފުލުހުން ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ލޯކަލް
ގަވަރމަންޓްސް އާއި ލޯކަލް ކައުންސިލްސްތަ ކާއި ސިޓީ ކައުންސިލުތަކާ އެކީގައި ފުލުހުން މިހާރަށްވުރެ ފުޅާކޮށް
މަސައްކަތްކުރެވޭނެ އަދި އެ ސަރަޙައްދަކަށް، އެ އަތޮޅަކަށް، އެ ސިޓީއަކަށް ނުވަތަ އެ ރަށަކަށް ނުވަތަ އެ
މުޖުތަމަޢަކަށް ޖުމްލަގޮތެއްގައި ޚާއްޞަވާ ކަންތައްތަކެއްގެ މައްޗަށް ފުލުހުންގެ މަސައްކަތް ތަ ރުތީބުކުރެވި އަދި އެ
ކަންކަން ތަރުތީބު ކުރުމުގައި އެ މުޖުތަމަޢަކަށް ނިސްބަތްވާ ރައްޔިތުންނާއި އެ ފަރާތްތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ މައްޗަށް
ތިބޭ، ކަންކަން ހިންގައިދޭން ތިބޭ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރސް ނުވަތަ ކައުންސިލަރސް ނުވަތަ އިލެކްޓެޑް އޮފިޝަލްސް
އާއި ފުލުހުންނާއި އެ އޮންނަ ޕްރޮފެޝަނަލް ގުޅުމުގެ ތެރެއިން ކަންކަން ޙައްލުކުރުމާއި، މިކަންކަމުގެ ސިފަ ވެސް މި
ގާނޫނަށް ގެނެސް މިކަންކަން ވެސް ތަރުރީބުކުރެވި ކަނޑައެޅުން އެއީ ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި
ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ޑީސެންޓަރަލައިޒް، ސީދާ ކުރެވޭ މޮޑެލަކަށް ނުދިޔަކަމުގައި ވިޔަސް ތަންކޮޅެއް ކައިރިން ލޯކަލް
ލެވަލެއްގައި ފުލުހުންގެ މަސައްކަތް ޓެސްޓްކުރެވި، ބެލެވި، ޖަވާބުދާރީކުރެވޭނެފަދަ ނިޒާމެއް. އެއީ ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން އައު ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ބިލުން ރިއަލައިޒްވާން ބޭނުންވާ އެއް ކަމެއް އެއީ. މީގެ އިތުރުން
ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ޒަމާނުއްސުރެ އަބަދު ވެސް ފުލުހުންނާ މެދުގައި އޮންނަ ޝަކުވާ އެއީ އެކަށީގެންނުވާ ބާރުގެ
ބޭނުންކުރުން. ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ފުލުހުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓާއި އަދި ބައެއްފަހަރު ގާނޫނާ ޚިލާފުވާ ކަންތައްތައް
ހިނގީމަ އެކަންކަމާ މެދުގައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅު ނޭޅި، އިމިއުނިޓީ ލިބިގެންވާފަދަ ގޮތަކަށް ފުލުހުން
ހަރަކާތްތެރިވެ، މިފަދަ ކަންތައްތައް ވެސް މިހާރު ވެސް މި ކުރެވެމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ އިތުރުން، އިތުރަށް
އެކަންކަމާ ދޭތެރޭ ފުލުހުން ޖަވާބުދާރީކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާއި ފުލުހުންނާ މެދުގައި އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކާއި އެ ކަންކަން އެޅޭ
ޕްރޮސެސްތަކާއި އެ ޕްރޮސީޖަރސްތަކާއި އެ ކަންކަން ހަރުދަނާވުމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން
ވެސް ވަރަށްބޮޑަށް އެދޭ އެދުމެއް. ޖުމްލަގޮތެއްގައި އަދި އޭގެ އިތުރުން މިނިސްޓަރގެ ދައުރު ވަރަށް ސާފުކޮށް
އޮތުމާއި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިހެއްގެ މަޤާމުގައި ހުންނަވާ ފަރާތަކީ މުޅި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް، ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް
ނިސްބަތްވާ ހުރިހާ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް އަމުރު ހިންގާ ފަރާތްކަމުގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތުމާއި، އަދި ހަމަ
އެއާއިއެކީގައި ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކުން ވެސް ފުލުހުންގެ އެ އޮޕަރޭޝަން އިންޑިޕެންޑެންސަށް
އިޙުތިރާމްކުރުމާއި ފުލުހުން ހިންގާ އޮޕަރޭޝަނަކަށް، އެއަށް ނާޖާއިޒް ނުފޫޒެއް ނުފޯރުވުމާއި، ފުލުހުންނަށް ގާނޫނުން
މަތިކޮށްފައި އޮންނަ ވާޖިބު އަދާކުރާ ގޮތާއި، ކުރެވޭގޮތް ކައިރިން ބެލުން. އެހެންނަމަވެސް، އެކަންކަމަށް ނުފޫޒު
ފޯރުވާ، ބަސް ބުނެ ކަން ކުރަންވާ ގޮތް ނުބުނެދިނުމާއި މިފަދަ ކަންތައްތައް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް
ދުވަސްވެއްޖެ އެ ވާހަކަދައްކާތާ. އެ އޮޕަރޭޝަން އިންޑިޕެންޑެންސް ފުލުހުންނަށް ލިބެޖެހޭނެ ކަމަށް. ޙަޤީޤީ މާނައިގައި
7

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އެކަން އެގޮތަށް ދެމިއޮތުމާއި އައު ބިލުގެ ތެރެއިން އެކަން ފުރިހަމަވެގެން ދިއުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް
އެދޭ އެދުމެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖިލިސްގެ ފަރާތުން ފުރުޞަތު ދެއްވާފައި އެބައޮތް ޚާއްޞަކޮށް މި ސަބް
ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އިތުރަށް މި ބިލާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ
ކޮމެންޓްސްތައް ހުށަހަޅަން އަޅުގަނޑު އިސްވެ ފާހަގަކުރިހެން މިހާތަނަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އެ ފޮނުއްވާފައި
އޮތް އެންމެ ފަހުގެ ޑްރާފްޓް ހުށަހެޅުމުގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކީ ވަރަށްބޮޑަށް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ވަރަށް ފުޅާކޮށް
މަޝްވަރާކުރެވިގެން އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެތެރޭގައި ވެސް މުއައްސަސާގެ ތެރޭގައި ވެސް މަޝްވަރާކޮށްފައިވާ
ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައެއްފަހަރު ކަންބޮޑުވަނީ ހަމަ މި ދާދިފަހުން ވެސް މި ބިލަށް ތަޅުމުގައި
ބަޙުސްކުރެވިގެން ދިޔައިރުގައި ކައިރި މާޒީގައި ހިނގާފައި ހުރި ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ޚާއްޞަކޮށް ޕަބްލިކަށް ހުޅުވިގެން ކުރެވޭ ބަޙުސްތަކުގައި އިންސްޓިޓިއުޝަން އަންޑަރމައިންކުރެވޭ ބީދައިން ބަސްފުޅު
ވިދާޅުވީމަ ބައެއްފަހަރު އޭގެ އަސަރު އެބަހުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން ޑިމޮކްރަސީގެ ގޮތުގައި އަދިވެސް ފައްކާވަމުން
އަންނައިރުގައި މުއައްސަސާތައް ވެސް ތަސައްރަފު ފުދިގެން އައުމުގައި މި ކަންކަމުގެ ސަބަބުން އޭގެ ނުރަނގަޅު
އަސަރު އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ އެ ޗެލެންޖެސްތަކާއި އެކު ވެސް ފޭސްކުރަމުން. ޕޮލިސް
ސަރވިސްއެއްވީމަ ވަރަށް ޗެލެންޖިންގ އެންވަޔަރަންމަންޓެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަންޖެހެނީ.
އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް ބެލެންސް ވެސް ކުރަން. ދެން އެފަދައިން އަޅުގަނޑު މި
ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މި ބިލު ގާނޫނަކަށްވެގެން ވުޖޫދަށް އަންނައިރުގައި ތަޞްދީޤު ނުވަތަ ފާސްވެގެން
އަންނައިރުގައި ފުލުހުން މިހާރު އޮޕަރޭޓް މި ކުރަން އޮތް އެންވަޔަރަންމަންޓުގައި ހުރި ނުރައްކާތަކާއި ފޭސްކުރަންޖެހޭ
ޗެލެޖަސްތައް ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް ޚާއްޞަކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވަން ޖެހޭ އެބަ.
ދާދިފަހުން އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެކަމެއްގެ ވާހަކަ ދެއްކި ޓެރަރިޒަމް ގާނޫނުފަދަ ފުލުހުން ބާރުގެ
ބޭނުންކުރަން އުކުޅެއް ނުވަތަ އާލާތެއް ބޭނުންކުރުމާމެދު މަޝްވަރާކޮށް ބަޙުސްކުރާއިރު ބައެއްފަހަރު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހީވޭ އެ ހާލަތާއި އެކަށީގެންނުވާ ގޮތަކަށް ފުލުހުން އި ކިއުޕްކޮށްފައި ފުލުހުން ތިބެން ޖެހޭ ކަމަށް
ބައެއް ފަރާތްތަކުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށް. އެއީކީއެއްނޫން މިއަދު ޙަޤީޤަތަކީ. ޙަޤީޤަތަކީ މިއަދު ދިވެހި
މާހައުލުގައި ރައްޔިތުންގެ ރައްކާތެރިކަން ޚާއްޞަކޮށް ދާޚިލީ ސަލާމަތާއި ޕަބްލިކް ސޭފްޓީއާ މި ހުރިހާ ކަމަކަށް
ބަލާއިރުގައި ނުރައްކާތައް ވަރަށް ގިނަ. ނުރައްކާތައް ވަރަށް އިތުރުވަމުން އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، ފުލުހުން މިއަދު
މަގުތަކުގައި، ރަށްރަށުގައި، ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުގައި ކަނޑުމަތީގައި ވެސް އަދި އެއްގަމުގައި ވިޔަސް
ހަރަކާތްތެރިވެ ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރުން ވަކިން ޚާއްޞަ ކޮށް ގާނޫނީ މެންޑޭޓް އަދާކުރަމުން ދާއިރުގައި އަދާކުރަންޖެހޭ
8

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
މައްސޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ތައްޔާރުވެފައި ތިބުން އެއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް.
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މިއަދަކު ނޯންނާނެ ފުލުހުންނަށް މުގުރެއް ދީފައި އޮންނާތީވެ މުގުރު ބޭނުންކުރާ ގޮތް ފުލުހުންގެ
ތެރެއިން 100 މީހުންގެ ތެރެއިން 2 މީހަކު މުގުރު ބޭނުންކުރާ ގޮތް އެއީ، ކޮށްފައި އޮތް ގޮތް އެއީ ގޯސްގޮތޭ
ވިދާޅުވެފައި ދެން އަނެއްކާ ވެސް ފުލުހުން އަތުން މުގުރު އަތުލާކަށެއް. 190 ފުލުހުން އަތަކުންނެއް. އެއީކީއެއް
ނޫން ކަންނޭނގެ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކުރިއަށް ދިއުން ވެސް ވިސްނަން އޮންނަންޖެހޭނެ. އިންސްޓިޓިއުޝަނެއްގެ
ގޮތުގައި ކެޕޭސިޓީ ބިލްޑުކުރުން ވަރަށް މުހިންމު. މި ކޮމިޓީގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑު ރޭ ނޫން
އިހަށް ރޭ ވެސް ދާދި ފަހަކުން ރާއްޖޭގައި ހިނގައިދިޔަ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ޓެރަރިޒަމަށް ފެތޭ ހަމަލާތަކެއް ނުވަތަ
ހަމަލާއަކާ ގުޅިގެން ވަރަށް ފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޑިސްކަވަރ ކުރެވުނު އެވިޑެންސް ރާއްޖޭގައި ނުރައްކާތެރިކަން
ފެތުރުމަށާއި މީހުން މަރަންށާއި ޓެރަރިޒަމް ފެތުރުމަށާއި މީހުންގެ ހިތްތަކަށް ބިރުވެރިކަން ވެއްދުމަށް ޓަކައި ބަޔަކު
މީހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހެކީގެ ގޮތުގައި ލިބިފައި ހުރި މަޢު ލޫމާތު އެއީ ރާވާފައި ހުރި ރޭވުންތަކާއި، ރާވަފައި ހުރި
ރޭވުން އެގްޒެކިއުޓްކުރި ގޮތާއި އެ ހުރިހާ އެއްޗެއް ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ފެންނަން އެބަހުރި. އެއީ ތަންތާ ހުޅުޖެހުން
ކަމުގައި ވިޔަސް، ވަކިވަކި މުއައްސަސާތަކުގެ ވެރިން ކަތިލުން ކަމުގައި ވިޔަސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމްގެ ސިނާޢަތު
ފުނޑުފުނޑުކޮށްލުން ކަމުގައި ވިޔަސް މިއީ ހަމަ ރޭވިގެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެބައެއްގެ ސިކުނޑި ހަރުކަށިކަމުގެ
ތެރެއަށް ގޮސް ވަރަށް ބޮޑަށް އަރަޤުވެގެން ގޮސް އުފެދިގެން އަންނަ އައިޑިއޮލޮޖީގެ ތެރެއިން އަންނަ
ނުރައްކާތެރިކަން. އެހެންވީމާ، މިކަންކަމަށް އެޑްރެސްކުރުމަށް ޓަކައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ މިއަދު ރާއްޖޭގެ،
މި ދައުލަތުގެ އޮނިގަނޑު ތެރޭގައި މި އޮތީ ލެޖިޓިމޭޓް ޔޫސް އޮފް ފޯސް ބޭނުންކުރަން ކަނޑައެޅިފައި 2
މުއައްސަސާ. އެއީ ސިފައިންނާއި ފުލުހުން. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ޑިމޮކްރަސީއެއްގެ ގޮތުގައި ފައްކާވަމުން އަންނަ
އިރަކުއެއް މި ރޯލު، ލޯ އެންފޯސްމަންޓް ނުވަތަ ސިވީލިއަނުންގެ މައްޗަށް ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގެ ރޯލެއް
ސިފައިންގެ އަތްމައްޗަށެއް ދުލެއް ނުކުރެވޭނެ. މާދަމާ މިސާލަކަށް މަގުމަތީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ނުރައްކާތެރި
ކުށްތަކަށް އަރައިގަންނަ ކުއްވެރިއަކު ނުވަތަ ޓެރަރިޒަމްގެ ހަމާލެއެއް ނުވަތަ ޓެރަރިޒަމްގެ ޢަމަލެއް ހިންގަފާނެފަދަ
އެކްސްޓްރީމިސްޓެއް ޓެރަރިސްޓެއް ހިންގަފާނެ ޢަމަލެއް ހިންގާނެ ކަމަށް ފުލުހުން މަގުމަތި ބަލަހައްޓަމުން މިސާލަކަށް
އާދައިގެ ލެވަލެއްގައި ލެސް ލީތަލަށްވުރެ ދަށް ލެވަ ލެއްގެ ހަތިޔާރެއް ނުވަތަ ބާރެއް ބޭނުންކުރެވޭފަދަ ހާލަތެއްގައި
ހުންނަ ފުލުސްމީހާ ބަލަމުން ދާއިރުގަ އި ދެން ކުރިމަތިލާން ހުންނަ ނުރައްކާތެރި ކުށްވެރިއެއް ނުވަތަ ކުށަކަށް
އަރައިގެންފާނެ މީހާއަކީ އެއަށްވުރެ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ހިފައިގެން ހުންނަ މީހާއަށް ވުން އެއީ ވަރަށް ފުރުޞަތު
ބޮޑު ކަމެއް މިހާރު. އެ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޯންނާނެ މިހާރު އޮންނަ އުސޫ ލުތަކަކުންނެއް އެހާ ހިސާބުން
9

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ފުލުސް މީހާ މަޑުކޮށްފައި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިހަށް އަންގާފައި ހޯމް މިނިސްޓަރ ލައްވާ ޑިފެންސް މިނިސްޓަރަށް
ސިޓީ ފޮނުވާފައި، މޯލްޑިވްސް ނެޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސްގެ ފަރާތުން ލެސް ލީތަލް ހަތިޔާރެއް ހިފައިގެން މީހަކު
ނުކުމެ އެކަމަކާ، އެ ހާލަތަކާ ކުރިމަތި ލާ ވަރަކަށް ވަގުތެއް ނޯންނާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ
ނުރައްކަލުގެ ޙަޤީޤަތްތަކާއި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢަށް ހުށަހެޅިފައި ހުރި ކަންތައްތަކާ އަދި ހަމަ
އެއާއިއެކީގައި ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މި މާޒީގައި ހިނގާފައި ހުރި ކަންތައްތަކާއި މި ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް ވަރަށް
ބޮޑަށް ބެލެންސެއްގެ ތެރެއިން އެޑްރެސްކުރެވެންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަލެވްޓިވް
ވިސްނުމަކީ މިއަދު ލީޑަރޝިޕްގައި ތިބި ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ވެސް އަދި ސަރުކާރާއިއެކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން،
ސަރުކާރުގެ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ރިފޯމް އެޖެންޑާގައި ޚާއްޞަ ކޮށް ސިޔާސަތެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތްކަމެއް
އެއީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަކީ ތަހުޒީބު މުޖުތަމަޢަކަށް ފެތޭ، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި އިންސާނީ ކަރާމަތަށް
އިޙްތިރާމްކުރާ އަދި ދިވެހިރައްޔިތުން ބަލައިގަންނަފަދަ ޚިދުމަތަކަށް މި ޚިދުމަތް ހަދަން. އެހެންވީމާ، އެއީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް އަމާޒު. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް ވިސްނުން އެއީ. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު ފާއިތުވެދިޔަ
ގާތްގަނޑަކަށް ދޮޅު އަހަރެއްހާ ދުވަހު މިތާ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ މަޤާމުގައި ހުރެގެން މަސައްކަތްކުރިއިރުގައި
އަޅުގަނޑަށް އެންމެ ބޮޑަށް ފެންނަ އެއް ކަމަކީ ޕޮލިސް ސަރވިސް ރިފޯމްކުރަން ނުވަތަ އިޞްލާޙުކުރަން ނުވަތަ
އިޞްލާޙީ މަސައްކަތެއް ކުރުމުގައި މި ދައުލަތުގެ މިހާރު ހުރި މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑަށް
މަސައްކަތްކުރާ އެއް މުއައްސަސާއަކީ ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ. ހަމަ ގައިމު ވެސް މި ލީޑަރޝިޕްގައި ހިމެނޭ
ފަރާތްތަކަކީ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށެއް ޙަޤީޤަތަކުއެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހަކުން ނުވަތަ އެހެން
ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކުންނެއް މުއައްސަސާއަކުންނެއް ނާދޭ ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ ރިފޯމްވި ކަމަށް ބަލާނީ މި ކަންކަން
ފުރިހަމަވީމައޭ. 5 އަހަރުގެ މަގު ޗާޓެއް ވެސް ކުރެހީ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ އެހެން ފަރާތްތަކާ ވެސް
މަޝްވަރާކޮށްގެން ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ ވެސް ޚިޔާލު ހޯދައިގެން. ދެން މީގައި އަނެއްކަމަކީ ވަރަށް ގިނަ
ފަރާތްތަކެއްގެ އެކްސްޕެކްޓޭޝަނެއް އެއީ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް 15 އަހަރުވެ، ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް މިހާރު 16
އަހަރު ފުރިގެން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ކައިރިން ފެންނަން އެބަހުރި މާބޮޑެތި ޑިމޮކްރަސީސްތަކުގައި ވެސް،
މާބޮޑެތި ޤައުމުތަކުގައި ވެސް މާ ވަސީލަތް ހުރި، މާ މުއްސަނދި ޤައުމުތަކުގައި ވެސް ފުލުހުން ނުވަތަ ލޯ
އެންފޯސްމަންޓް ކޮމިއުނިޓީއަށް ނިސްބަތްވާ އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކުގައި ހުންނަ މައްސަލަތައް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން
މިކަހަލަ ސޮސައިޓީއެއްގައި އޮންނަ މިފަދަ ކުޑަކުޑަ މުއައްސަސާއެއް، އަދި ހަތަރުހާސް ވަރަކަށް މީހުންގެ މައްޗަށް
އެކުލެވޭ މުއައްސަސާއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް އެބަހުރި ބައި ވަރު ގޮންޖެހުންތައް. އެހެންވީމާ،
10

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އޯވަރނައިޓަކުންނެއް ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތެއް މެޗުއަރއެއް ވެސް ނުވާނެ. ކިތަންމެ ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑްރައިވް
އެބަހުރި ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ ރިފޯމްކޮށް ހަރުދަނާކުރުމުގެ، ތަރައްޤީކުރުމުގެ، ރައްޔިތުން ބަލައިގަންނަ ތަނަކަށް
ހެދުމަށް. ކޮންމެ ދުވަހަކު މަސައްކަތް މި ކުރަނީ އެ ބީދައިން އިއްޔެގައި ވެސް، މިތާ ކައިރި ހިނގާ ދިޔަ ޙާދިސާއާ
ގުޅިގެން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ގާތްގަނޑަކަށް ދޮޅުގަޑިއިރު ހަވީރު ފުލުހުންގެ ވެރިން އެއްކޮށްގެން އެ މަޝްވަރާކުރީ
އަދިވެސް އެއްވެއުޅުމުގެ މިނިވަންކަމާ ބޭހޭ ގާނޫނުގެ ދަށުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގައި. މީގައި އެންމެ
އުނދަގޫ ދިމާވާ ކަންތައްތަކަކީ ޗެލެންޖަސްތަކަކީ އެ ބެލެންސަ ސް ސްޓަރިކްކުރަން ބަލާއިރުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައް.
މިސާލަކަށް އިއްޔެގައި އެންމެ އިންސިޑެންޓެއްގެ މައްޗަށް ކަންކަން ހާމަކުރާއިރުގައި އެއްބަޔަކު މިތަނަށް އެއްވާން
ބޭނުންވެފައި އަނެއް ބަޔަކު ވެސް އެ ގަޑީގައި އެއްވާން ބޭނުންވެފައި އަޅުގަނޑުމެން އިންޓެލިޖެންސް
އިންފޮރމޭޝަނަށް ބޭސްކޮށްފައި ފުރަތަމަ އެއްވާންވީ މީހުންގެ ތެރެއަށް 2 ވަނައަށް، ފަހުން އެއްވާން ބޭނުންވާ
ފަރާތްތައް ވެސް ގުޅިގެން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަން. އެ ހުރިހާ މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ހިމާޔަތްކުރަން.
މިހާރު ގާނޫނު އޮތް ގޮތުން ވިއްޔާ އިޞްލާޙު 2016 ގައި ގެނެވިފައި އޮތް ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާމުން މާލޭގައި ހުއްދައަކާ
ނުލާ އެއްވެވޭނެ ހަމައެކަނި އެންމެ ތަނެއް ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަން
ދިނުމާއި އަދި އެއްވެއުޅުމުގެ އެކަމަށް ދޫދިނުން އެއީ މިއަދު ސަރުކާރަށް ޚާއްޞަ ކޮށް މިހާރު މި އޮތް ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ މެންބަރުން ވެސް މީގެ ކުރީގައި ވަކާލާތުކުރައްވާފައި އޮތް ކަމަކަށްވާތީވެ އަދި ގާނޫނު މިވަގުތު
އިޞްލާޙުކޮށްފައި ނެތް ނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދެން ނެގި ސްޓޭންޑަކީ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ޚިޔާލު ފާޅުކުރަން
ދޫކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، ދޫކުރީ ވަކި ކޯޑެއްގެ ތެރޭގައި. އެހެންނަމަވެސް، ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ވެސް އެކްސްޕަޓީސް
އާއި ތަމްރީނު ލިބުމުގެ ތަންކޮޅެއް ހުރި ކަންތައްތަކާ އަދިވެސް މިފަދަ ބައެއް އަދިވެސް ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ
ކަންތައްތައް ހުރުމާ އެކީގައި އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ނޫން އިއްޔެގައި ކަންތައްތައް
ހިނގައިގެން ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ ދުވަހުން ދުވަހަށް
އެޑްރެސްކުރަމުން. އެކަންކަމާއި ދޭތެރޭގައި އޯގަނައިޒޭޝަންގެ އެންމެ ސީނިއަރ ލެވެލްގައި މަޝްވަރާކޮށް
އެކަންކަމުގެ ޒިންމާދާރުވާ ފަރާތްތަކާއިމެދު އެކަމާ ގުޅިގެން ހޯދަންޖެހޭ ޖަވާބު ހޯދައި އެއަށް އަޅަންޖެހޭ
ހަރުދަނާކުރުމުގެ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަމުން. އެއީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު މޭކްކުރަން ބޭނުންވި ސްޓޭޓްމަންޓަކީ.
އަޅުގަނޑު ވަރަށްބޮޑަށް އަދިވެސް ބަލައިގަންނަން ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް އިޞްލާޙެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް ،
ތަހުޒީބުކޮށް ދިވެހިރައްޔިތުން އެންމެ އެދޭފަދަ ނޫނީ ދައުލަތް އެދޭފަދަ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަކަށް ބައްޓަންކުރުމަށް ޓަކައި
އައު ގާނޫނުގެ ބޭނުންތެރިކަން ވަރަށް ވެސް މުހިންމު. އަދި އެ ގާނޫނު ވާންޖެހޭ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި
11

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އިންސްޓިޓިއުޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ފުލުހުން ބިލްޑުކުރަން. މިއަ ދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ އެއްކަމެއް އަޅުގަނޑު
މިތާ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، މިސާލަކަށް ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތެއް ރަމްޒުކޮށްދޭ ނުވަތަ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ އެ
ޕްރޮފެޝަނަށް ވަރަށް މުހިންމު ތަނެއް އެއީ އެ ޕްރޮފެޝަނަށް ނިސްބަތްވާ މީހުން ތަމްރީނުކުރާނެ މަރުކަޒެއް ހުރުން.
2004 ގައި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް އޭރުގެ ސަރުކާރުން 2004 ޖޫން 1 ގައި ނެރުއްވި ޤަރާރުން، ސެޕްޓެންބަރު 1
ގައި އުފަންވީ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ނުވަތަ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް ތަމްރީނުކުރާކަށެއް އަސްލު މަރުކަޒެއް
ނެތް. 2009 އިން ފެށިގެން އިންޑިއާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަހިވެފައި އެބައޮތް ފުރުޞަތެއް އެކި
ރަށްރަށުން ބިން ލިބިލިބި ގޮސް އެއްތަނަށް ލިބިފައި އަނެއް ތަނަށް ލިބިފައި އެންމެފަހުން އައްޑުއަތޮޅުގެ
ސަރަޙައްދަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނީ. ނަމަވެސް އެތަން ހެދިއިރުގައި ގާތްގަނޑަކަށް 49 މިލިއަން ޑޮލަރަށްވުރެ
އަގުބޮޑުތަނެއް އިންޑިއާ ސަރުކާރުން ނުވަތަ އިންޑިއާ ރައްޔިތުންގެ އެހީގައި އަޅައި ދިނީ. އަޅައިދިންއިރުގައި 1.2
ކިލޯ މީޓަރުގެ ތަނެއް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެގެން މިއުޅޭ ގޮންޖެހުމަކީ އެވަރުގެ ތަނެއް ފުލުހުންނަށް
ލިބެންޖެހޭ ކަމަކަށެއް ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުން ނުދެކޭ އަސްލު. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެކި ފަރާތްތަކާ
ކޮމްޕީޓްކުރަން މިތަނަށް ކިޔާނެ ނަން ވެސް، އެތަނުގައި ފުލުހުން، އެ ލަފްޒު އަންނަން ބޭނުން ނުވާ ފަރާތްތައް
ވެސް އެބަތިބި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ އެ ކްސްޕެކްޓް މި ކުރަނީ ޕޮލިސް ސަރވިސްއަކީ ވަރަށް
ޕްރޮފެޝަނަލް، ވަރަށް ތަހުޒީބު، ވަރަށް ތަރައްޤީ، އިންސާނީ ކަރާމާތްތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތާ ހުރިހާ އެންމެންގެ
ޙައްޤުތައް ހިފަހައްޓާ އިންސާފުވެރި ރަނގަޅު ބަޔަކަށްވާން. މިފަދަ އިންސްޓިޓިއުޝަނެއްގެ މުހިންމުކަން އަންނަނީ
ފުރަތަމަ އެ މީހުން ބިނާކުރުމާއި ތަމްރީނު ދިނުމުގެ ކަންކަމުން ފެށިގެން. އެހެންވީމާ، އެވަރުގެ ވަސީލަތް ދޭން
އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހި ދައުލަތުން ފަސްޖެހޭ ކަމަށް ވަންޏާމު އަޅުގަނޑަކަށް ހިޔެއްނުވޭ ޕޮލިސް ސަރވިސް
ރިފޯމްކުރުން އެއްކައިރީގައި ބާއްވާފައި ޖެހޭނީ އެއަށްވުރެ މާ ބޭސިކް މިދެންނެވި ކަހަލަ ކަންތައްތައް ކުރަން ކަން
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމަ އެއީ ވެސް... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ މި ޕޮއިންޓުތައް. ދެން ޙަޤީޤަތަކީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށްބޮޑަށް ބޭނުން މި ކަންކަން ރަނގަޅުވެ
އައު ގާނޫނެއް ވުޖޫދަށް އައިސް މި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުން. ދެން ޕޮލިސް ސަރވިސް މިދިޔަ ގާތްގަނޑަކަށް 15
އަހަރު އަނެއްކާ ވެސް ބިނާވެފައި މި އޮތީ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ މަސައްކަތާ ވެސް އެކީގައި. މިހާރު ޕޮލިސް
ސަރވިސްގެ އެކިއެކި އެގްޒެކެޓިވް ޕޯސްޓުތަކާ ހަވާލުވެގެން ތިބި ފަރާތްތަކަކީ އެތައް އަހަރެއްގެ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާ
ލިބިފައި ތިބި ފަރާތްތައް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެ ފަރާތްތަކުގެ ވިސްނުންކަން އެއީ ޙަޤީޤަތުގައި ބައެއް
ކަހަލަ ކަންކަން މާޒީގައި ހިނގާފައި ހުރީމަ އެ ފަރާތް ތަކާ ދޭތެރޭގައި އެބަ އޮވޭ ހިތް ނުތަނަވަސްކަމާއި
12

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ކަންތައްތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ ވަކިވަކި މީހުން ގައިގައި އަޅުގަނޑުމެން އަޅައިގެންފައި ނުތިބެ މުއައްސަސާއަކީ
މުއައްސަސާއެއް ކަމުގައި ބަލައިގެން ކުރިއަށް ދެވިއްޖިއްޔާ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އޭ ގެ ލާބަ އާއި
މަންފާ އެންމެ ބޮޑުވާނެ ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ބިލެއް ވުޖޫދަށް ގެނައުން،
ނުވަތަ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތެއް ވުޖޫދަށް ގެނައުމަށް ޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ތެރެއިން ކުރައްވަމުންގެންދާ
މަސައްކަތްތައް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ކިޔަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކީގައި މި ސަބް ކޮމިޓީގެ މި މަސައްކަތަށް
ކުރިއަށް މި އޮތް ގާތްގަނޑަކަށް، އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ ޖުލައި 15 ހެން ޑެޑްލައިނަކީ މި މަސައްކަތް
ނިންމާލެއްވުމަށް އެ މުއްދަތާ ހަމައަށް އެ ވަރަށް ފުޅާކޮށް މަސައްކަތްކުރައްވަން މިހާރު ތި އޮތީ ޕްރޮސެސްއެއް
އެކުލަވާލައްވާފަ. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މިހާރު މީގައި ތި ވިދާޅުވި 25 ފަރާތްތަކުގެ
އިތުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުލުހުންގެ ޕްރޮފެޝަނާ ގުޅޭގޮތުން މިކަންކަމުގައި އަމަލީ ތަޖުރިބާ ހުރީ ފުލުހުންގެ.
އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ބިލު އެއީކީ ފުލުހުން ބޭނުންވާނެ ގޮތަށް އޮންނަންޖެހޭނެ
އެއްޗެއް ނޫންކަން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ފުލުހުންނާއެކު މަސައްކަތްކުރާ އެހެން މުއައްސަސާތަކާއި މުޅި ދައުލަތް
އޭގެ ބަސް ބުނެގެން ހަދަންޖެހޭ އެއްޗެއް. ދެން މީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އަނެއްކާ ވެސް މި ޅަފަތުގެ
ޑިމޮކްރަސީއެއް މި ބޮޑުވަމުން އަންނައިރުގައި ޚާއްޞަކޮށް ފުލުހުންނަކީ ޑިމޮކްރަސީއެއްގައި ވަރަށް ފާޅުކަން ބޮޑު
ގޮތެއްގައި އެންމެ ފްރަންޓު ލައިންގައި މަސައްކަތްކުރާ މުއައްސަސާއަކަށްވާތީވެ އެ މުއައްސަސާއެ އް އޮންނަންވާ
ގޮތާއި އެ ތަރުތީބުވެފައި އޮންނަންވާ ގޮތް ޚާއްޞަކޮށް ޒަމާނީ ގާނޫނެއް ވުޖޫދަށް ގެންނައިރުގައި މީގައި ފުލުހުންގެ
މުއައްސަސާއެއްގެ ބޭރުގެ މާހިރުންގެ އިމްޕުޓް ހޯއްދެވުން އެއީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އިލްތިމާސްކުރާ ކަމެއް.
ކިހިނެއްތޯ މި ޒަމާނުގައި މިކަހަލަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިއޮގްރެފިކް ސެޓިންގއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަހަލަ ކްލޯޒްލީ
ނިޓް ކޮމިއުނިޓީއެއްގައި ސޮސައިޓީއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިސްޓްރީއަށް ބަލާފައި، ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ
ޕޮލިޓިކަލް ޑައިނަމިކްސްއަށް ބަލާފައި މި ހުރިހާ ކަންކަމެއްގެ ތެރެއިން އެންމެ ރަނގަޅު ވައްތަރެއްގެ މުއައްސަސާއެއް
ބިނާކޮށްދެއްވޭނީ ނުވަތަ ދެނީ ބޭއްވޭނީ ކޮންފަދަ ނުވަތަ ކޮންކަހަލަ ގާނޫނީ ޕްރޮވިޜަންތަކެއްގެ ތެރެއިންތޯ؟ މިކަމާ
ބެހޭ ފަންނީ ފުލުހުންގެ ޕްރޮފެޝަންގެ މާހިރެއްގެ ނުވަތަ މާހިރުންގެ ބަސް ހޯދުން އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ނުވަތަ
އަޅުގަނޑު އެކަންޏެއް ނޫން ނޫނީ މުޅި ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން ވެސް ދެކެނީ އެއީ ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަމަށް. މީގައި
ހަމައެކަނި ލޯކަލް ކޮންޓެކްސްޓާއި، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ރައްޔިތުންނާއި އަދި އެހެން ހުރިހާ ފަރާތްތައް
ވެސް ވަރަށް މުހިންމު. ހަމަ އެ ބީދާއިން މި ބޭރުގެ މާހިރެއް ނުވަތަ މާހިރުންތަކެއްގެ ލަފާ ވެސް ވަރަށް މުހިންމު
ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެއީ މި ބިލު ވާނީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް ވަރަށް މުހިންމު ބިލަކަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
13

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ވަރަށް ގިނަ މަޢުލޫމާތުތައް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ދެއްވައިފި. ޕޮލިހުގެ ލީޑަރޝިޕްގެ ވަރަށް
ގިނަ ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން ތިއްބެވުމާއެކު އިތުރު އެޑްކޮށްލަން ނުވަތަ އިތުރު ވާހަކައެއް އޮތްތޯ އަޅުގަނޑު ބަލާލަން
ބޭނުން. ޢަބްދުލްމަންނާން ޔޫސުފް.
ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ޢަބްދުލްމަންނާނު ޔޫސުފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެންމެ ކޮމިޝަނަރ އެ ދައްކާލި ވާހަކަކޮޅުގެ ތެރެއިން ކުޑަކުޑަ އިތުރު ދެކަމެއް
ފާހަގަކޮށްލަންވެގެން. މި ކޮމިޝަނަރ ވެސް އެ އިޝާރާތް ކުރެއްވި ފަދައިން މިހާރު މި މަޖިލީހުގައި މި ހުށަހެޅިފައި
މިއޮތް ބިލުގެ ބައެއް މާއްދާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބަހުރި ކޮމެންޓުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ވަކިވަކި މި
މާއްދާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރި ކޮމެންޓްސް މި ލިޔުމުން ހިއްސާކުރަން މި ލިބިފައި އޮތް ފުރުޞަތުގައި
އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާކުރަން ވިސްނައިގެން މި ތިބީ. އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވެގެން މިވަގުތު
މިއުޅޭ މުހިންމު ޕޮއިންޓަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރަން، ރިފޯމްކުރުން އެއީ
ކޮމިޝަނަރ ދެތިންފަހަރަކު އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގައި ބޮޑު އެއްކަމެއް. އެކަމަކު
އަޅުގަނޑުމެން އެ ރިފޯމްގެ މަސައްކަތް، ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ނަޒަރުގައި މި ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އަންނައިރު ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމެންޓުތައް ބޮޑަށް ހުންނާނީ މި ދެންނެވި ދިމާލަށްވާތީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން
ބޭނުންވެގެން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި މުސްތަޤްބަލުގައި ދެކެން ބެނުންވާ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް އޮންނަންވީ
ކިހިނެއްތޯ އެ ވިސްނުމުގައޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމެންޓުތައް އެ ހުރީ. މި މާޒީގައި ދިޔަ ކަންތަކަށްވުރެން
އަޅުގަނޑުމެން މުސްތަޤްބަލުގައި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް އޮންނަންވީ ކިހިނެތްތޯ؟ ރަނގަޅު ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތެއް
އޮންނަށންވެއްޖިއްޔާ އޭގައި ފުރިހަމަވާންވީ ކޮން ކަންތައްތަކެއްތޯ؟ ޗެކް އެންޑް ބެލެންސް އޮންނާނީ ކިހިނެއް،
ކިހާވަރަކަށް، ކޮންތާކުތޯ؟ މި ދެންނެވި ވިސްނުން މި ފުލުހުންގެ ގާނޫނު އިޞްލާޙުވެގެން އައުން އެއީ ނޫނީ އައު
ގާނޫނެއް އައުން އެއީ މުހިންމު ކަމަކަށް ވާނެއޭ. އެއީ އަޅުގަނޑު އެކަން ފާހަގަކޮށްލަން މި ބޭނުންވީ ކޮމިޝަނަރުގެ
ވާހަކަފުޅުގައި ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އިޝާރާތްކުރެއްވި އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނޫ ތައްޔާރުކުރާނީ
މުސްތަޤްބަލުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވާން އޮތް ތްރެޓްތަކަކަށް ވިޔަސް އަދި ނޫނިއްޔާ ކުރިމަތިވާން ހުރި މި
ޗެލެންޖަސްއަށް ބިނާކޮށްގެން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުން ތައްޔާރުކުރަންޖެހެނީ ހަމަ ގައިމު ވެސް މުސްތަޤްބަލުގައި
14

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންނަން އޮތް ކަންތައްތަކަކަށް ބިނާކޮށްގެން. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމުގައި ގާނޫނު
އިޞްލާޙުކޮށްދެއްވުމުގެ މަސައްކަތް ކޮށްދެއްވުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ކަމެއް. ހަމަ އެއްވެސް ޝައްކެއް ނުކުރަން
އެ ވިސްނުމުގައި ނޫންކަމަކަށް މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރައްވާނީކީ. އެކަމަކު އެއީ އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދު ބޭނުންވީ ތި
ބޭފުޅުންގެ އަރިހު ގައި މި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމެންޓްސްތައް އެ މޭރުމުން ކޮށްފައި އެ ހުރީ މި ދެންނެވި ބޭނުމުގައޭ
އެހެން ދަންނަވާލަންވެގެން. ދެން ކުރިން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލި ކޮމިޝަނަރގެ ވާހަކަފުޅުގައި ވެސް
އިޝާރާތްކޮށްލެއްވި އެއްކަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އިސްކަން ދޭ އެއްކަމެއް. މިހާރުގެ މި މި ބިލުގައި ވެސް
މިހާރު އޮތް ޑްރާފްޓުގައި ވެސް އެބައޮތް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ވެސް ވާހަކަ ދައްކާލާފައި ހުންނާނެ.
އަޅުގަނޑުމެންގެ އެތެރޭގައި މިސްކޮންޑަކްޓް މެނޭޖުކުރަން މިހާރު އެ ހުރި މިހާރު ހުރި މި މާއްދާތަކަށް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ބައެއް ކަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ފަހުގެ ތަޖުރިބާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދަސްވެފައި ހުރި ކަންކަން
ހުންނާނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމެންޓްސް ތެރޭގައި ހިމަނާލާފަ. އެއީ މި ދެންނެވިހެން ޖުމްލަ ދެން ގާތްގަނޑަކަށް
ސާޅީހަކަށް ކޮމެންޓޭ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން އޭ.ޖީއާ މަޝްވަރާކުރެވުނުއިރުގައި
ކުރެވިފައިވާނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންކަން މެންބަރުންނާ ހިއްސާކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން ގަސްދުކުރަނީ
ލިޔުމުން. އެހެންނަމަވެސް، ކުރިން މި ފާހަގަކޮށްލިގެން މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ
މުއައްސަސާއެއްގެ ގޮތުގައި ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ ރަނގަޅުކުރުން އެ ކޮމިޝަނަރ ވެސް ދެތިންފަހަރު
އިޝާރާތްކޮށްލެއްވިހެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް މުހިންމުކަމެއްގެ ގޮތުގައި ދެކޭ ކަމެކޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ
ކޮމެންޓުތައް އަންނާނީ އެ ދިމާލަށޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި މިހިރީ ފިއުޗަރގައި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް
ރަނގަޅުވީމަ އޮންނަންވާނީ ކިހިނެއްކަމާއި ދޭތެރޭގައޭ. ތެންކިއު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ފައިރޫޝް
އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ޢަބްދުاله ފައިރޫޝް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ކޮމިޝަނަރގެ ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލައްވަމުން މި ވިދާޅުވި ބަސްކޮޅު އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ. އެއީ
ފުލުހުންގެ މިކަހަލަ ގާނޫނެއް އަދި މިހާރު މި ޑްރާފްޓުކުރެވިފައި އޮތް އެއްޗާއި މި ދެން އިތުރަށް 25 ފަރާތަކާ
މަޝްވަރާކުރައްވައިގެން ތި ބޭފުޅުން އިތުރު ކޮންސަލްޓޭޓިވް ޕްރޮސެސްއެއް ގެންދެވުމަށް ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމަށް
15

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެންފަސައިޒްކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އޭގެ ތެރެއަށް ޕްރޮފެޝަނަލް ބަޔަކު ވައްދައިގެން މަސައްކަތްކުރަން
އެބަވެއޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާންމު އުސޫލުން ފެންނަ ފެނުމަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަށް ވާހަކަދެއްކޭނީ.
އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އެހެން ކުރިއަރާފައި ހުރި ތަންތަނުގައި ވެސް މަސައްކަތްކުރަމުންދާ އެހެން ނޫނިއްޔާމުން
ފުލުހުންގެ ގާނޫނުތަކުން ފެންނަންވާ ބައެއް ކަހަލަ ކަންކަން އުނިވެގެން ދިއުމުގެ ފުރުޞަތެއް އެބައޮތް. މިހާ ރުގެ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގެ ޑިސްކަޝަންތަކަށް ބަލާއިރު ވެސް މިސާލަކަށް ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޓެކްނިކްސް
ކަހަލަ އެއްޗެއްސަކީ ވަރަށް ގިނަ މީހުންނަށް އައު ވާހަކަތަކެއް. ގިނަ މީހުންނަށް އެބައިތަކެއް ނުވެސް އިނގޭނެ.
އެހެންވީމާ، ކޮންމެވެސް ޕްރޮފެޝަނަލް ބަޔަކު މީގެ ތެރެއިން މިކަންކަން ބައްލަވައިފިއްޔާމުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި
ބިލު ގާނޫނަކަށް ބަދަލުވެގެން އަންނައިރު ތަންކޮޅެއް ފުރިހަމަކަން ލިބިގެންދާނެހެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އޭޒް އަ
ޕޮލިސް އެޖެންސީ އެކްސްޕެކްޓުކުރާ ކަމެއް އެބައޮތް. ދެން މިހާރު ބިލު ޑްރާފްޓުކުރެވިފައި އޮތްގޮތުންނާ އެއްކޮށް މި
މަޖިލީސް ފުލުހުން ޖަވާބުދާރީކުރުމުގައި މަޖިލީހުން ބޭނުންފުޅުވަނީ މަޖިލީހުގެ ކިހާވަރެއްގެ ދައުރެއް އޮންނަން ކަމަށް.
އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްހެން އަޅުގަނޑުމެން އޮޕަރޭޝަނަލް އިންޑިޕެންޑެންސްގައި ވާހަކަ
ދައްކާއިރު. އެހެންވީމާ، އެ ބައިތަކަކީ ތަންކޮޅެއް ތަފްސީލުކޮށް އޭގެ ބައުންޑްރީސްތައް ވެސް އިނގޭގޮތަށް މި ހަމަ މި
ގާނޫނުގައި ލިޔެވިފައި އޮންނަންވާނެ ބައެއްކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ދެން އޭގެ އިތުރުން މި ގާނޫނެއް ގެނައުމުގެ
މަސައްކަތް މި އޮތީ އެފިޝެންސީ އާއި ޕްރޮފެޝަނަލިޒަމް އިތުރުކުރުމަށް ކަމަށްވާތީ އެ ދެ ބަޔަށް ހަމަ
އެންފަސައިޒްކޮށްލަން. ދެން ވަރަށް ތިލަކޮށް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮމިޝަނަރގެ
ވާހަކަފުޅުގައި އެބައިތައް ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ދެންމެ ވިދާޅުވެފައި އޮތީމަ އަޅުގަނޑު އެ ހުރިހާ ތަފްސީލަކަށް ނުގޮސް
ހަމަ އެ ދެ ޕޮއިންޓު އެންފަސައިޒްކޮށްލާފައި ނިންމާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި މި ބޭރުގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ކޮންމެވެސް އެޖެންސީއެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމާ
ގުޅޭގޮތުން ވެސް މަޝްވަރާކުރެވުނު. ދެން މިވަގުތު އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މި ދަތުރުފަތުރާއި އެހެންނޫންތޯ މި
ލޮކްޑައުން ތެރެއާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މައި ކޮމިޓީން މި ބިލު ނިންމުމަށް ކަނޑައަޅާފައި މިވާ ސުންގަޑިއާ މި
ހުރިހާ ކަމަކާ އެއްކޮށް ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ހިމަނާފައި ނެތީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެފަދަ
ފުރުޞަތެއް ލިބި އެކަމަށް ފެސިލިޓޭޓް ލިބިއްޖިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރިއަށް ގެންދާނަން އިނގޭތޯ. ހަމަ
ރަނގަޅު. އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ ވަރަށް ދިގުކޮށް ކޮމިޝަނަރގެ ވާހަކަފުޅުގައި ވެސް މި
16

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ޓޭޒަރ ގަންއާ ގުޅޭގޮތުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މިވަގުތުގެ ސީދާ މަސައްކަތެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ޕޮލިސް
ބިލާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން އަދި މައްސަލަ ނުއެއް ނިމޭ. އެހެންނަމަވެސް،
ހަމަ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ހޯމް މިނިސްޓަރުގެ ބަހެއް ހޯއްދަވައިގެނެއް ނޫން އަދިވެސް އެ އިންޓްރޮޑިއުސް އެ
ކުރެއްވީ އެގޮތަށް އެ ކުރެއްވީއަކީ. ދެން އެކަން ވެސް އަދި ހޯމް މިނިސްޓްރީގެ ޖަވާބު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަލާލެވުނު.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ވެސް އެނގިފަ. އެހެންވީމާ، މިސާލަކަށް ތި ބޭފުޅުން އެ ކުރައްވާ ގޮތް ވެސް ވަރަށް
ބައެއްފަހަރު އެހެންނޫންތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް މި މަޖިލީސްގެ ފަރާތުން އޯވަރސައިޓްކުރާއިރު
ޤާނޫނުއަސާސީން އޯވަރސައިޓްކުރުމުގެ ޖާގައެއް ދީފައި މި އޮންނަނީ 241 ކޮމިޓީއަށް. ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ
ކޮމިޓީއަށް ފުލުހުންނާއި ސިފައިންގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން. ދެން އެކަހަލަ ބައެއް ކަންކަން ވެސް ބައެއްފަހަރު
ދިމާވޭ. ދެން ހަމަ ތި ވިދާޅުވާހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ޤަބޫލުކުރެވޭ އެ ހާލަތު އޮންނަ ގޮތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން
ފުލުހުންނަށް ބޭނުންވާ މިހާރުގެ ގާނޫނުގައި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް މިހާރުގެ ގާނޫނަށް ބަލާލެވޭއިރު މި ލީތަލް ވެޕަންސް
ވެސް އަސްލުގައި ހޯދޭވަރަށް ގާނޫނު ފުލުހުންނަށް ޖާގަ ލިބިފައި އެބަވޭ. ދެން ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންތަކެއް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ވިސްނުން ވަރަށް ގިނަފަހަރަށް އަންނާނެ ވޭތުވެދިޔަ ތަނުގައި
ކަންތައްތައް ހިނގާފައި އޮތްގޮތާއި އެހެންނޫންތޯ ކަންކަން އަދި އިޞްލާޙުގެ މަގަށް ގެންދާއިރު ބައެއް ބޭފުޅުންގެ
ވާހަކަތައް ހަމަ އެ ދިމާލަށް އެ ދަނީ ވެސް އެ ދިމާވެފައި ހުންނަ އިންސިޑެންޓުތަކާއި އެހެންނޫންތޯ އެ ކަންކަމަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޙައްލުކުރެވޭނެ މިސާލަކަށް ފުލުހުން ގިނަފަހަރަށް ފެންނަތަނުގައި ބާރުގެ ބޭނުން ނަހަމައިގައި
ބޭނުންކުރާތަން ގިނަފަހަރަށް ފެންނަކަމުގައި ވަނީނަމަ ދެން އެކަން ނުކުރެވޭނެ ހުރިހާ ގޮތަކަށް ވެސް އެހެން ނޫންތޯ.
އެހެންވީމާ، ކަންނޭނގެ އެ ވާހަކަ ދަންނަވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ޔަޤީންކޮށް ތި ބޭފުޅުންނަށް
އަރުވަން ބޭނުންވޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ ވެސް 241 ކޮމިޓީގައި ވެސް އަދި މި ސަބް ކޮމިޓީގައި ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްވެސް ކަހަލަ މަޤްޞަދަކަށްވެގެނެއް ނުދާނެ ފުލުހުން ވަކިގޮތަކަށް ބާރުވެރިކުރުން ނުވަތަ
ފުލުހުންގެ އިޞްލާޙީ އެ މަސައްކަތަށް މުޅި ޕޮލިސް ސަރވި ސް ރިފޯމް ނުވާގޮތަކަށް މި ކަން ކުރުން. އަދި ވަކިން
ޚާއްޞަކޮށް ހަމަ ތި ބޭފުޅުން ތިޔަ ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ފުލުހުންނަށް މިހާރު މި ދިމާވާ
ޗެލެންޖުތަކާއި އަދި ކުރިއަށް އޮތްތަނުގައި އެ ހުރިހާ ކަންކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިގެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ހަމަ
ރަނގަޅު ފުލުހުންގެ ގާނޫނެއް އުފަންކުރެވޭތޯ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން މަސައްކަތްކުރާނެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން.
އަޅުގަނޑު ފެށިއިރު މެންބަރުން ފާހަގަކުރުމުގައި އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވާނުލެވުނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ 241 ކޮމިޓީގައި
ހިމެނިވަޑައިނުގަންނަވާ އިއްޒަތްތެ ރި މެންބަރެއް އަޅުގަނޑުމެން 241 ކޮމިޓީން މިހާރު ނިންމަވާފައިވާނެ ޕޮލިސް
17

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ގާނޫނު ކުރިއަށް ގެންދާއިރު މި ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖައްސާފައިވާނެ ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން. އަޅުގަނޑަށް އޭރު މިސްވެފައި އޮތީ އިނގޭތޯ. އަދި އަޅުގަނޑަށް އޭރު
ދަންނަވާނުލެވުނު މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް ވެސް މި ކޮމިޓީގައި
ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެއީ 241 ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއް. އެ މަނިކުފާނު ވެސް މިއަދު ވަޑައިނުގަންނަވާ. އެހެންވީމާ،
ދެން އެހެން ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑު ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތަށް އެރުވިފައިވާނެ.
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން މި ބޭފުޅުން ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ހަމަ މި ބިލާ ގުޅޭގޮތުން ފޯކަސްކޮށްދެއްވިއްޔާ
ވަރަށް ރަނގަޅު. އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުން ސާފުކޮށްލައްވަން ބޭނުން ވަކިކަމެއް އޮތްތޯ ވެސް އަޅުގަނޑު ބަލާލަން
ބޭނުން. ފުރަތަމަ ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގައި އޮންނަންޖެހޭ ޕޮލިސް އޮންނަށްޖެހޭ އުސޫލު ހުރިހާ ކަމެއް
އެންމެ ރަނގަޅަށް އެނގޭނީ ޕޮލިހުންނަށް. އެއީ ވަރަށް ސާފުކަމެއް އެއީ. އެހާ ބޮޑަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މި
ދަނޑިވަޅު ބޭރުގެ އެކްޕަޓީސް މިއަށް ހޯދާކަށް މިއީ އެންމެ ރަނގަޅު ދަނޑިވަޅެއް ނޫން ކަންނޭނގެ. އެކަން ނެތް
މިވަގުތުވާކަށް. އެހެންވީމާ، ހިނގާ މިކަން ނިންމަމާ މި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށްގެން. ދެން ފަހުން އަލުން
ދިރާސާކޮށްފައި ގެންނަން އޮތް ޗޭންޖެއް ވެސް ގެނެވިދާނެ. ދެން ޕޮލިހަކީ މުއައްސަސާއެއް. މި މަޖިލީހަކީ އެކި
ދާއިރާތަކުން އިންތިޚާބުވެގެން އައިސް ތިއްބަވާ ބޭފުޅުން ތިބޭ ތަނެއް. އެންމެ މެންބަރަކު ދައްކާ ވާހަކަ އެއީ މުޅި
މަޖިލީހުގެ ވިސްނުން ކަމަށް ޕޮލިސްގެ އިސްކޮށް ތިބޭ ބޭފުޅުންނަށް ހީވާންވެއްޖިއްޔާ އެދެން ތަންކޮޅެއް ގޯސް އެ
ދާގޮތް. ހުރެދާނެ ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ދިމާވެފައި ހުރި ސިޔާސީ ދާއިރާގައި އުޅޭއިރު ހަމަ ހުންނާނެ ހަމަ
ޕޮލިހާ ވަރަށް ބޮޑަށް ކަންކަން މައްސަލަތައް ދިމާވެފައި ތިބި ބޭފުޅުން ވެސް. އެ ބޭފުޅުންނަށް ލިބޭ ފުރުޞަތުގައި އެ
ވާހަކަތައް ގޮވާލާނެ. ދެން އެއަށް ކޮންމެހެން ޕޮލިސް ރިއެކްޓްވާންޖެހޭހެއްޔޭ. އެ ވާހަކަ ދައްކަން ވެސް ޖެހޭކަމެއް
ނޫން. ރައްޔިތުންނަށް އިނގޭނެ އޭނަ އެ ދެއްކި ވާހަކައަކީ މިސާލަކަށް ކޮންމެ މީހަކު ކަމުގައި ވިޔަސް. އެއީކީ
ޤަބޫލުކުރެވޭ ވާހަކައެއް ނޫންކަން. އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ މުއައްސަސާއެއް ރަނގަޅުކޮށް ރަނގަޅު ބިލެއް
ގެނެސްގެން މި މަސައްކަތްކުރަންވެގެން. އެހެންވީމާ، މި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއް ނޫން މިތަނުގައި ހަމަ މި ޕޮލިހަކީ
ހަމަ ރަނގަޅު މުއައްސަސާއެއްގެ ގޮތުގައި ދެމި އޮންނަން ބޭނުންވަނީ. އަޅުގަނޑެއް ވެސް މިތާކު ނީންނާނެ ތި
ބޭފުޅުން ތިތާކު ނުތިބޭނެ އަންނަން މިއޮތް ޖީލުތަކަށް ދާއިރު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ކޮށްދިން
18

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
މަސައްކަތެއް އެކަމެއްގައި ދެމިއޮންނާނެ. އެ ރަނގަޅުވުމާއި ގޯސްކޮށް ދިއުމުގެ އެ ދޭތެރޭގައި އޮންނާނެ. މިސާލަކަށް
ޓޭޒަރ ގަންއާ ބެހޭގޮތުން ތި ބޭފުޅުންނަށް ވިސްނެނީ މިހާރު ޓޭޒަރ ގަން ބޭނުންވާ ކަމަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް.
މަޖިލީހުން ބުނަނީ ނޫނެކޭ ނުވެއޭ ބޭނުމެއް. ތި ބޭފުޅުންގެ ޒިންމާ އަދާވީ. ތި ބޭފުޅުން އެ ބުނަނީ ތިމަންނާމެންނަށް
މިވަގުތު މާހައުލު އޮތްގޮތުން މިކަން ކޮށްދޭށޭ. އަޅުގަނޑުމެން ރިޖެކްޓުކުރީ. ވީ ހެވް ޓު ޓޭކް ދަ ރެސްޕޮންސިބިލިޓީ.
ކަމެއް ދިމާވެގެން އެތަ އް ފުލުހުންތަކެއް މަރުވެގެން ކަމެއް ހިނގައިފިއްޔާ އެ ޒިންމާ ތި ބޭފުޅުންނަށް އެޅުވޭނެ
ދައުލަތުގެ އެހެން ދެން ތިބި ބައެއްގެ ބޮލުގައި. އެ ހިސާބުން ހިނގާށޭ އޭގެން އެއީކީއެއް އަދި މި އެކަން ނުވީކީ
ނޫނެއްނޫންހޭ. ދެން މިވަގުތު ހާލަތާއި ވަގުތު އޮތްގޮތް އެއީ. އޭގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ޤަބޫލުކުރެވެންޖެހޭނެ މިވަގުތު އެކަން އޮތީ އެގޮތަށް ކަން. ތި ބޭފުޅުން ޒިންމާ އަދާކޮށްފި. އަޅުގަނޑުމެން މި ބުނަނީ
ނޫނެކޭ. އަދި މަޑުކުރާށޭ. އެހެން ބުނީމާ އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި، ކޮޅުގައި އެ އޮތީ ބޯޅަ މިހާރު. ދެން ތި ބޭފުޅުން
ޑިއުޓީއަށް އަދާކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ނުކޮށްދީގެން އޭތި ނެތިގެން ވާންޖެހުނު ޒިންމާއެއް އެޅޭނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ
ބޮލުގައި އެޅޭނީ. އެ ހިސާބުން ތި ބޭފުޅުންގެ ވާޖިބު އަދާވީކަމަށް މި މޭރުމުން ބަލަން ހިނގާށޭ. އެއީތާ
އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތަކީ. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެން
ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް ތި ބޭފުޅުން ކުރާކަންތައް ހުއްޓުވައިފިއްޔާ އެކަމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެން.
އެއީ ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮތް ކަމެއް. ދެން އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކީ ތިމަންނާމެންނޭ
ދައުލަތުގެ ސިއްރު ހިފަހައްޓާ ބަޔަކީ. އެގޮތަށް ދެކިގެން ވެސް ނުވާނެ. ޤާނޫނުއަސާސީން ވަރަށް ސާފުކޮށް ބުނޭ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ، ފުލުހުންނާއި ސިފައިންގެ މައްޗަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަމުރުމައުރޫފް ހިނގާނެއޭ.
މިތަނަށް ތި ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކުރީމަ ތެދުބަހުން އެ ދޭންޖެހޭ ޖަވާބެއް ދޭންޖެހޭ. އެ ވާހަކަ
ލީކުވުން ނޫނީ އެހެން ކަމެއްވުން މިތާ ތެރޭގައި ހިނގާ ދިއުން އެއީ މި މަޖިލިސް ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭ ކަމެއް އެއީ.
މި މަޖިލީހުން އެކަމުގެ އެ ދިން މަޢުލޫމާތެއް ލީކުވެގެން ހިނގައްޖެއްޔާ އެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނެ. އެހެނޭ ކިޔާފައެއް
އެ އެއްޗެހި ނުދީ ބެހެއްޓޭނެ އުސޫލެއް މި ޤައުމުގައި މިއަދު އޮތްހެނެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. އެއީ
މަޖިލިސް އެކަމަށް އިރެސްޕޮސިބަލްވެގެން އެކަން އެ ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ސިއްރު ނުހިފެހެއްޓިގެން އެކަން ލީކުވެގެން
ދިއުމަކީއެއް ތި ބޭފުޅުންގެ ހައިސިއްޔަތަށް އަންނާނެ އެއްވެސް އުނިކަމެއް ނޫނެއްނު. ވަރަށް ރޯޕުން ހަމަ ބުނެވޭނެތާ
ތިމަންނާމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ތިމަންނަމެން ދޭންޖެހޭ އެތި ދިނީއޭ. ތި ބޭފުޅުންނަކަށް ނެތް އޭގައި އަންނާނެ
އެއްވެސް ގެއްލުމެއް. ދެން މި ހަމަ މި ކޮމިޓީގައި ވެސް އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ބޭނުމެއް ނެތް ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި
އެއްވެސް ކަމެއް ގޯސްކޮށްދާކަށް. ހަމަ ނިޔަތަކީ ކަންކަން ރަނގަޅަށް ގެންދިއުން. ހަމަ ކަންކަން ރަނގަޅަށް
19

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ގެންދިއުން. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލުގައި ނޯންނާނެ ތިއިން އެއްވެސް ބޭފުޅަކު މުސާރަ ކުޑަކުރާކަށެއް. ލިބޭ
ޢިނާޔަތެއް ކުޑަކުރާކަށް ނޫނީ އެހެން ކަމެއް ކުޑަކުރާކަށް ވެސް. ޕަބްލިކް ދެކޭ ގޮތް އެއީ މިއަދު ފުލުހުން ވެސް
ވިސްނުމުގައި ބަހައްޓާންޖެހޭނެ ގޮތަކީ. ރައްޔިތުން ފުލުހުންނާ ދޭތެރޭގައި ދެކޭ ގޮތް ބަދަލުވެ އެ ކަންކަން ހަމައަކަށް
އެޅިގެން ދިއުން އެއީ ބޭނުންވާ ގޮތް. އެ އުސޫލުން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަކި
ފަރުދީ ގޮތުން ވަކި މީހަކު ދައްކާ ވާހަކަ އެއީކީއެއް މުޅި ރައްޔިތުންގެ މަޖލީހުގެ ނޫނިއްޔާ މިތަނުގެ ވަކި ފަރުދަކު
ޤަބޫލުކުރާ ގޮތް އެއީކީ ޕޮލިހުންނާއި ދޭތެރޭގައި މިހާރު ޢަމަލުކުރަން ހަމަޖެހިފައި އޮތް އުސޫލުކަމުގައެއް ޕޮލިސް
ދެކިގެންނުވާނެ. މި ތަނުގައި ހަމަ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވެސް ހަމަ ގޯސް ވާހަކަ ދައްކާނެ ހަމަ. ހަމަ އެކަން އެހެން
ހިނގާނެ. އެހެންވީމާ، އެ މުއައްސަސާ ވަރަށް ހަރުދަނާކޮށް އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ. ދެން
ރާއްޖޭގެ ސީ.ޕީގެ ވާހަކަފުޅުގައި ވެސް ވިދާޅުވި ބޭރުގެ އެކްސްޕަރޓުން ގެނެއްސަ، ބޭރުގެ އެކްސްޕަރޓުންނަށް
ނޭނގެ ރާއްޖޭގެ ކަންތައް ހިނގަންޖެހޭނެ ގޮތެއް. ޙަޤީޤަތުގައި އެ މީހުން ގެނެސްގެން ޚަރަދުކޮށްގެން ކަންކަން ކުރީމަ
އޭގެން ވަރަށް ކުޑަ ބޭނުމެއް ހިފެނީ އަސްލު. އެކަން އިނގޭނީ ރާއްޖޭގެ ޕޮލިހުންނަށް އެންމެ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް މި
ތަނުގައި ނިޒާމު ހިންގޭނީ ކޮން އުސޫލުންކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގނޑު ހަމަ އަދިވެސް ޤަބޫލުކުރެވެނީ ހަމަ ޕޮލިހުންގެ
އިމްޕުޓާ އެއްކޮށް މި ބިލަށް ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙުތައް ގެނެސް، މިކަން ރަނގަޅުވެގެންދާއިރުގައި ކަމަށް މި އެންމެ
ރަނގަޅަށް މި ކަން ކުރެވޭނީ. ދެން ގާނޫނު ނިމޭއިރަކު އެންމެ ފުރިހަމައަކަށް ގާނޫނެއް ނޯންނާނެ. އަޅުގަނޑުމެން
ގްރައުންޑުގައި އެ ގާނޫނު ބޭނުންކޮށްގެން އަނެއްކާ ވެސް އެތައް ބަދަލުތަކެއް އެއަށް ގެނެސްގެން އަޅުގަނޑުމެން
ބޭނުންވާ ގޮތަށް އެ ކަންކަން ބަދަލުވެގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމުގައި ހަމަ ރަނގަޅު ނިޔަތުގައި އެންމެން
ވެސް މަސައްކަތްކޮށްގެން ކަންކަން ރަނގަޅުކުރެވެންޖެހޭނީ. ދެން މީގައި ޤަބޫލުކުރާ އިމާއި މިނާއި ހަމަ ކޮންމެ ބަޔަކު
ވެސް ގެންގުޅޭނެ. ޕޮލިހުންގެ ތެރޭގައި ކުރެވޭނެ ގޯސް ކަންތައްތައް. އެކަމަކު ޕޮލިހުންގެ ތާރީޚުގައި ތި ބޭފުޅުންނަށް
ކުރެވުނު ގޯސްކަމަކަށް އެޕޮލަޖައިޒްކޮށްފައެއް ނެތް މިހާތަނަކަށް. ކުރަންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޯސްކަމެއް
ކުރެވުނަސް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެޕޮލަޖައިޒްކުރަންޖެހޭ. އެކަން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ. ދެވަނަ
ފަހަރަށް އެކަން ނުވާނެ ގޮތަކަށް ޢަމަލުތައް ބަހައްޓަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، ކުރީގައި ހިނގާފައި ދިޔަ ކަންތައްތަކުގެ
އަލީގައި އެ ބޭފުޅުން ހިތްހަމަނުޖެހިގެން މިހެންމިހެން ވަނީއޭ. އެބަ ހުރި ގޯސްކޮށް ހިނގާފައި ހުރި ކަންތައްތައް.
އަޅުގަނޑުގެ ފަރާތުން ގޯސްކޮށް ކަމެއް ހިނގިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެކަން ޤަބޫލުކޮށް، އެކަމަށް އެޕޮލަޖައިޒްވުމަކީ
ވެސް ހަމަ އޮންނަންޖެހޭ ކަމެއް. ޚާއްޞަކޮށް ޕަބްލިކް ވެސް. މިސާލަކަށް ޕަބްލިކް ވަރަށް ބޮޑަށް މި އޮންނަނީ މި
ކަންކަމުގެ ތެރެއަށް ވަދެ، ސޯޝަލް މީޑީއާ މިކަމުގެ ތެރޭގައި ހިނގަމުންދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލު އަޅުގަނޑުމެން
20

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ޤަބޫލުކޮށްގެން މިއަދު މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނދުމެން ވަކި ރާއްޖޭގައި ނެތް ޚިޔާލެއް، ފިކުރެއް ނެރެގެނެއް
ނޫން މި ތަނުގައި ވެސް މަސައްކަތް މި ކުރަނީކީ. މިތަނަކީ ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޕަބްލިކް ޚިޔާލާއި ފިކުރާ
ގުޅިފައި އޮންނަ ތަނެއް. އެހެންވީމާ، ޕަބްލިކް މި ޤައުމުގެ ސިފައިން ވެސް ބޭނުންވާ، އޮންނަންޖެހޭ ގޮތާއި ޕޮލިސް
ވެސް އޮންނަންޖެހޭ ގޮތާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އޮންނަންޖެހޭ ގޮތް ވެސް އެއީ ރައްޔިތުން ނިންމާ ނިންމުމެއް. އެ
ނިންމުމާ ދިމާލަށް އަޅުގަނޑުމެން ދާންޖެހޭނީ. ދެން އެ ނިންމުން ބަދަލުކުރަން މަސައްކަތްކުރަންޏާ އެ މަސައްކަތް
އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑުމެން ކޮށްގެން އެ ޕަބްލިކުގައި އެ ވިސްނުން ވިސްނައިދީގެން އެއަށް
އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތެއް ރާވައިގެން ގޮއްސަ އެ ހިސާބަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވޭނީ. އެހެންނޫނިއްޔަކާ
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ކަންކަން ހާސިލެއްނުވާނެ. މި ޕޮލިހަށް ވެސް އިތުރަށް ކަންކަން އެހެން ކަންތައްތައް
ބޭނުންވާކަމާއި މި ހުރިހާ ކަމަކީ ތި ބޭފުޅުންގެ ސައިޑުން ތި ބޭފުޅުން އެ ކަންކަން މާކެޓް ކުރަންޖެހޭނެ. ކޮށްގެން އެ
ކަންކަމުގައި މި މުހިންމުކަން ވިސްނައިދީގެން އެ ކަންކަން ކުރަންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑަށް ވެސް އިނގޭ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޭގައި ނިދާފައި ތިބެވެނީ ތި ބޭފުޅުން މަގުމަތި ބަލަހައްޓާތީކަން. ތަންތަން ނުފަޅާ، ފިހާރަތައް
ވެސް ބިއްލޫރި ޖަހާލައިގެން، ތަޅުލާ މި ތިބެވެނީ ތި ބޭފުޅުން އެ މަސައްކަތްކުރާތީކަން. އެކަމަކު އެ އުސޫލުން އެ
ވިސްނާ އެކަން ހަނދާންކުރާނީ ކިތައް މީހުން. އެ ބިރު އޮންނާތީވެ ސިފައިން، ފުލުހުން އަންނާނެއޭ. އައިއްސަ އެ
މީހާ ހައްޔަރުކުރާނެއޭ. ކޮށްގެން ގެންދާނެއޭ. އެހެންވެ ނޫންތޯ ފިހާރަތައް ނުފަޅާ މާލޭ ގައި ވެސް މި ހުންނަނީ.
އެހެންނޫނިއްޔާ ފަޅާނެއެއް ނޫންތޯ. ތި ބޭފުޅުން 24 ގަޑިއިރު ހޭލާ ތިބޭތީ ނޫންތޯ އެ ކަންކަން އެ ވަނީ. އެކަމަކު އެ
ކަންކަން ވެސް މި އިންސާނުންނަށްވީތީވެ އެ ކަންކަން މަންނާނު ހަނދާން ނެތެނީ. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުން ވެސް
ޖެހޭނެއޭ އެބަ މިއަދު އުޅެން. އެ ބައިބައި މީޑިއާގައި އެ މަސައްކަތްތައް ސާފުކޮށްދޭން. އެ ޕަބްލިކް
އިންޓަރރެކްޝަން ބާއްވަން އެ ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން. ނުބާއްވަންޏާ ހަމަ މިވަރު ކުރެވޭ ގޯސްކަމެއްގެ ވާހަކަ
އެންމެން ވެސް މި ދައްކަނީ. އޭގެ ބަދަލުގައި މުޅި މުއައްސަސާވަމުންދާ ސެކްރިފައިޒާއި މުއައްސަސާއެއްގައި ހުރި
ހުރިހާ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރުމުގައި ކުރާ މަސައްކަތާއި މި ހުރިހާ އެއްޗަކީ ރާއްޖޭގެ އެންމެން ވެސް ޤަބޫލުކުރާ
ކަމެއް. އެކަމަކު އެ ކުރި ހުރިހާ ހެޔޮކަމެއް ނެތިދޭ ކުރާ މިވަރު އެންމެ ކުޑަ ގޯސްކަމެއްގެ ތެރެއިން. އެހެންވީމާ،
އަބަދު ވެސް މި ތަކުރާރުކޮށް މި ހަމަ ހެޕަނިންގގައި އިންނަންޖެހޭނީ ޕޮލިސް ވެސް. ހަމަ ލައިވްކޮށް ކަންކަމުގެ
ތެރޭގައި ޕަބްލިކާ ވެސް ވާހަކަދެކެވި ކަންކަން ހިނގަންޖެހޭނެ. އެއީ ދެން މިއަދު މި ޤައުމުގައި އޮތް ހާލަތު.
އެހެންވީމާ، ކަންކަން ގޯސްކޮށް ކުރެވުނީމަ އަމިއްލައަށް ވެސް ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ އެއީ ގޯސްކަމެއްކަން. އެހެންވީމާ،
މިކަމަށް ޓަކައި އެ ޕަބްލިކުގައި ވެސް އެނދެންޖެހޭ މަޢާފަށް އެދެންޖެހޭ. އެއީ ގޯސްކަމެއްކަން ނޫން އެއީކީ މަޢާފަށް
21

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އެދުން އެއީކީ. ހަމަ އެތައް ބައިވަރު ބަޔަކު އުޅޭއިރު ހަމަ ކިތަންމެ ބަޔަކު ގޯސް ކަންތައް ކުރާނެ. އެހެންވީމާ، އެ
ވިސްނުމުގައި ވޯކްކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ފައްޓަންޖެހޭނެ. ހަމަ ތި ސީނިއަރ ލެވެލްގައި ތިއްބަވާ ބޭފުޅުން ކޮމިޝަނަރު
ބުނާ ކަމަކަށް ދެކޮޅު ވެސް ހަދަންޖެހޭނެ ހަދަންޖެހޭ ހާލަތުގައި. އެ ރަނގަޅު ގޮތް ބުނެވެންޖެހޭނެ. ހަމަ ވެރިއަކަށް
ހުރީތީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާވީމަ ނޫނީ މަޖިލީހުގައި ހުންނަވާ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ބުނީމަ ބުނާހާ ކަމެއް ކުރާކަށް ނޫން
އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި އެބަ އޮތް ގާނޫނު ވެސް. ތަބާވާންޖެހޭނެ ގާނޫނަށް. އެހެންވީމާ،
ގޯސްކޮށް ކުރާ ކަމެއް އެއީ ގޯހޭ ބުނުމުގެ ގާބިލުކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުންނަންޖެހޭނެ. އެހެންނޫނިއްޔަކާ
އަޅުގަނޑުމެނެއް ކަންކަން އިޞްލާޙުކުރެވިގެން، ރަނގަޅުކުރެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވޭ ދިމާލަކަށް މި ޤައުމު
ނުގެންދެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ހަމަ އެއްވެސް ޒާތީ ތަޢައްސަބެއް ނެތި ހަމަ މި ބިލު
ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ދެކެން ބޭނުންވާ ގޮތަށް އެކަން ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިތާ މަސައްކަތްކުރާނީ. ހަމަ
އެއްވެސް ކަމެއްގައި ހަމަ މި ބުނާހެން އެހެންވީމާ، މިހެންވީމާ، އެކަން ކޮށްފައި އޮތީ، މިކަން ކޮށްފައި އޮތީ މިހެން
މިހެންނޭ. އެ އުސޫލެއް އަޅުގަނޑުމެން ނުގެންގުޅޭނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް
މުއައްސަސާއެއް ގޮތުގައި ތި ބޭފުޅުން ވެސް އިންޑިވިޖުއަލް ކަންކަމަށް އެހާ ބޮޑަށް ރިއެކްޓް ނުވެ ތަންކޮޅެއް ހަމަ
ބިނާކުރަނިވި ގޮތެއްގައި މައިގަނޑު ވިސްނުންތައް ގެންގުޅެން. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ދެވޭނީ. ހަމަ
މިއިން ކޮންމެ ކަމެއްގައި ވެސް އުޅޭނެ ފާޑުކިޔާނެ މީހުން. ހަމަ ކިތަންމެ ރަނގަޅަށް ކިތަންމެ އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު
ޚިދުމަތް ކުރިޔަސް. މިދިޔަ ކޮވިޑުގެ ތެރޭގައި ވެސް ހަމަ އެންމެ ބޮޑު ކަމެއް ކޮށްދިން ބަޔަކީ ފުލުހުން ނޫންތޯ.
ފުލުހުން ހަމަ 24 އަވަރސް ހަމަ އެ ރިސްކުގައި ނޫންތޯ މިތާ މަސައްކަތްކޮށް، މިހިސާބަށް މި އާދެވުނީ. އެކަމަކު
މާދަމާ ވެސް މިކަންވެ ނިމި ދިޔައީމަކާ އެކަން ހަނދާންވާނެ މީހަކު ނުހުންނާނެ. އެއީ އިންސާނީ ޠަބީއަތު އެއީ.
އެހެންވީމާ، އެއީ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ހިނގާ އެންމެން މަސައްކަތްކޮށްގެން ރަނގަޅު ޕޮލިސްގެ ރަނގަޅު ގާނޫނެއް
މިތަނުން ނެރެމާ. ނެރުނީމަ އޭރުން ދެން އެކަންވާނެ އޭރުން ރަނގަޅަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒް.
ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
22

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާފައި އޮތް ބިލުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި އިނގޭތޯ. ލާމަރުކަޒީކޮށް ޚިދުމަތް ދިނުން. ދެން
މީގައި އޮތްގޮތުގެ އިތުރަށް އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެން އެކިއެކި ބަޙުސްތަކުންނާއި އެއްޗެހިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފާހަގަވެފައި އޮތްއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމުގައި ތި ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމަކީ ކޮބައިތޯ
ބަލާލަން ބޭނުން. މިސާލަކަށް 6 ވަނަ މާއްދާގައި ލާމަރުކަޒީކޮށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ދިވެހި ފުލުހުންގެ
ޚިދުމަތް އިދާރީ ގޮތުން ނިޒާމުކުރެވިގެންވަނީ ރާއްޖެ ބެހިފައިވާ ވަކިވަކި ބައިތަކެއްގެ މައްޗަށްކަމަށާއި މިގޮތުން
ބެހިގެންވާ ބައިތައް ކަނޑައަޅާނީ މިނިސްޓަރުގެ ލަފާ، ދެން މިހާރު ވެސް ބިލުގައި އޮތްގޮތަށް. ދެން އޭގެ ފަހަތުގައި
މި ބުނަނީ މިގޮތް ބައިތައް ބިލުގައި ކަނޑައެޅުމާ ދޭތެރޭގައި ތި ބޭފުޅުން އިރުއިރުކޮޅާ ބައިތައް ބަދަލުކުރުމުގެ
ބަދަލުގައި. އެއީ އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް މި ވިސްނާ ވިސްނުމަކީ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މިހާރު މި
ތަންކޮޅެއް ދުރުރާސްތާގެ ޕްލޭނަކަށް މުޅި ސަރުކާރު ވެސް މަސައްކަތްކުރާ ތަން އެބަ ފެނޭ، ސްޕޭޝަލް ޕްލޭނެއް.
ދެން ރީޖަނަލް ޕްލޭނެއް. އަދި ލާމަރުކަޒު ކޮށްގެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ގޮތުގައި ހަމައެކަނި ލާމަރުކަޒު
ކުރުމަކުން ނުވޭ. އެއާއިއެއްކޮށް ހަމަ ރީޖަނަލް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ވެސް. އެ ކޮންސެޕްޓުގައި ރީޖަންތައް މި ބިލުގައި
ކަނޑައެޅުން އެއީ ރަނގަޅު ކަމަކަށް ވެދާނެތޯ. ދެން އެކަމުގައި ދެން ތި ބޭފުޅުންނަށް. އެއީ ދެން އެ ރީޖަންއަކީ 7
ރީޖަން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ. އެއީ އެގޮތަށް ބޭއްވުން ކިހިނެއްތޯ ތި ބޭފުޅުންގެ ނަޒަރުގައި. އޭގައި އޮތް
ޑިސްއެޑްވާންޓޭޖަކީ ކޮބައިތޯ އިނގޭތޯ. ދެން މީގައި ވެސް އެބަ ބުނޭތާ މިހާރު އޮތް ބިލުގައި ވެސް އެބަ ބުނޭ
ޑިވިޝަންތައް ކަނޑައަޅައި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ކަނޑައެޅިދާނެއޭ. އޭގެ ތެރޭގައި ޑިވިޝަން ސިޓީ ޕޮލިސް 34
ޕޮލިސް. އެގޮތަށް ޑިވިޝަންތަކަކީ 7 ޑިވިޝަން ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި އެ ބަލަހައްޓާނެ ޑިވިޝަން ރީޖަނަލް ޗްފީ
ޕޮލިހެއް، މީހަކު ޢައްޔަނުކުރުން. އެއީ ކޮންކަހަލަ ކަމަކަށް ވެދާނެތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް މުޙައްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ވަރަށް ފުޅާކޮށް މަޝްވަރާކުރެވުނު ކަމެއް މިއީ ޚާއްޞަކޮށް މިއަދުގެ
ސަރުކާރުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް އެކްޝަން ޕްލޭނާއި އަދި ސްޕޭޝަލް ޕްލޭނާ އެލައިންވެގެން ދިވެހިރާއްޖެ މި ލާމަރުކަޒު
ކުރެވިފައިވާ ގޮތް. ޚާއްޞަގޮތެއްގައި މި ޚިދުމަތްތަކާއި ކަންކަން ޕަބްލިކް ސަރވިސަސް އާއި ކަންކަން
ފުރިހަމަވެގެންދާއިރުގައި ވަކިގޮތަކަށް އެ ހަބްތަކާއި އެ ސަބް ހަބްތަކާއި މި ކަންކަން ކްރިއޭޓްވެގެން އަންނަ ގޮތުގެ
މައްޗަށް ފުލުހުން ވެސް ވަސީލަތްތައް ފޯރުވައިދިނުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފުޅާކޮށް މަޝްވަރާކޮށްފައި ހުރި.
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އިޝޫއެއް ނޫން އެއީކީއެއް އެ ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅގެން އެ ދާއިރާތައް ބަޔާންވެފައި
23

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އޮތިމަކީއެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ދެން މިއީ ހަމަ މި 6 ވަނަ މާއްދާގައި
އެ ބަޔާންކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން މި ޑިވިޝަނެއްގެ ކޮމާންޑަރ ނުވަތަ އެ ޗަފީކަށް ހުންނަ ފަރާތް އެއީ ހަމަ
ސެންޓަރަލީ އެ ފަރާތެއް، ސެންޓްރަލް އޮތޯރިޓީ ނުވަތަ މާލޭގައި ހުންނަ ޕޮލިސް ހެޑް ކުއަރޓަރސްއަށް ރިޕޯޓުކުރާ
ފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި ވާން މި ޖެހެނީ. މިހާރު ވެސް އޮތް ގޮތް އެއީ އޮނިގަނޑު. އެއީ މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ
ތެރޭގައި އެއް ފަންކްޝަން އެއީ ޑިވިޝަނަލް ޕޮލިސް ކޮމާންޑަކީ. އެއީ ޑިވިޝަނަލް ޕޮލިސީ ކޮމާންޑްގައި ދެ
ވިންގަކަށް ބެހިފަ. އެއީ ރާއްޖޭގެ އުތުރާއި ދެކުނާ. އެއީ ކޮންމެ ވިންކަކަށް މި ފޯލްވަނީ ސަބް ޑިވިޝަންތައް. އޭގެ
މާނައަކީ މިހާރު ވެސް 7 ޑިވިޝަނެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަނީ، އުތުރުން ފެށިގެން އެންމެ ދެކުނާއި
ހަމައަށް. އެހެންވީމާ، 7 ޑިވިޝަން މި ފޯލްވަނީ އޭގެ ދަށަށް. އެހެންވީމާ، ވަކި ސްޓްރަކްޗަރއެއްގެ ތެރެއިން އެބަ
އާދޭ ރިޕޯޓުކުރުމާއި އެ މީހުންނަށް ވަޞީލަތްތައް ފޯރުވައިދިނުމާއި އެ މީހުންނަށް ހުރިހާ ކަމެއް ފަހިކޮށްދޭން.
އެހެންވީމާ، އެގޮތުގެމަތީން އޮތުން އެއީކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިޝޫއެއް ނޫން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގައި
މުހިންމީ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދޭހަވަގެން އައި ގާނޫނުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން. ވަކިން
ޚާއްޞަކޮށް މި 7 ވަކި ތީމަކަށް ނުވަތަ ޕޮއިންޓުތަކެއްގެ މައްޗަށް މި ބިލު ޑްރާފްޓުކުރެވި މަޖިލިސް ތެރެއިން
ބަޙުސްކުރެވިގެން އެންމެ ފުރަތަމަ މިދިޔަ އަހަރުން ފެށިގެން އައިއިރުގައި ޑިވޯލްވްކުރެވިފައި އޮތް ޕޮލިސިންގ
މޮޑެލެއް ގާއިމުކުރަން. އޭގެ މާނައަކީ މާލޭގައި ސިޓީގައި ވަކި ޕޮލިސް ޗެފީއް ހުރެފައި، ކޮންމެ ޑިވިޝަނެއްގައި،
ސަރަޙައްދެއްގައި ހުންނަ ޗީފަކީ އެ ޑިވޯލްޑް ގަވަރނަންސް ނުވަތަ ޑީސެންޓްރަލައިޒް ގަވަރނަންސްގެ ތެރޭގައި އެ
ތަނަކަށް ވަކި ޖަވާބުދާރީކުރުވާ، ވަކިކަހަލަ ސިސްޓަމެއް މި ޕްރޮވިންޝަލް ޕޮލިސްކަހަލަ ކސިސްޓަމެއް. މިސާލަކަށް
ފްރާންސްކަހަލަ ތަންތަނުގައި ހުންނަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ލާމަރުކަޒީ
ހިންގުން އަދި އެހާ ހަރުދަނާއެއް ނުވެއޭ. އެއީ މިސާލަކަށް ކައުންސިލަށް، އެ ކައުންސިލު ސިޓީ ވިޔަސް، އަތޮޅު
ވިޔަސް، އެ ކައުންސިލަކީ ސީދާ ފުލުހުންގެ މައްޗަށް ޑައިރެކްޓްރީ އެ އޮތޯރިޓީ ހިންގާ ބައެއްގެ ގޮތުގައި އޮތުން
އެއީކީއެއް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާގައި އަދި މިހާރު ވެސް ޚާއްޞަކޮށް ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު އަދި އެންމެ
ރަނގަޅަށް ފުރިހަމަވެފައި ނުވާތީވެ، އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތް ނޫންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ.
އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް ސާފުކޮށް އަތޮޅުތަކުގައި ރައްޔިތުންނަށް މި މާލެ ފިޔަވައި އެހެން ސަރަޙައްދުތަކުގައި
ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ތަރުތީބުވާންޖެހޭ ގޮތާއި ގާއިމުވާންޖެހޭ ގޮތާއި އެއީ ކޮންކޮން ސަރަޙައްދުތަކެއްތޯ ކަނޑައެޅިފައި
އޮތުން އެއީކީއެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ވެސް އިޝޫއެއް އޮތް ކަމެއް ނޫން.
24

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން.
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ހަތަރު ފަސްވަރަކަށް ސުވާލު އެބައިން އިނގޭތޯ. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް
އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން ފުލުހުންނަށް ހަތިޔާރު ގެންގުޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިނގޭތޯ ދެކެވުނު ވާހަކައިގެ އަލީގައި
ތި ބޭފުޅުންނަށް އަސްލު ރިޔަލިސްޓިކަލީ ކިތައް އިންސެންޓަރސް ދިމާވެއްޖެތޯ އޯޑިނަރީ ސިޓިޒަނެއް، ރައްޔިތެއް
ފުލުހުންނަށް ވަޅިއެއް ނުވަތަ ދަގަނޑު ބުރިއެއް، ލަނޑިބުރިއެއް ކަހަލަ އެއްޗެއް ނޫން މި ދަންނަވަނީ. އަސްލު ނޮން
ލީތަލް ވެޕަނެއް ނު ވަތަ ލީތަލް ވެޕަނެއް. ވަޅި ކަހަލަ އެއްޗެހި ނުހިމެނޭ ގޮތަށް ބޭނުން ކޮށްގެން ހަމަލާއެއް ދިން
ނުވަތަ ރިޔަލިސްޓިކަލީ އެ ކަހަލަ ޙާދިސާއެއް ކުރިމަތިވި. އެންޑް އޭގެ ތެރޭގައި މިސާލަކަށް އައި.އީ.ޑީ ނުވަތަ
ޓެރެރިޒަމްގެ ބޮޑެތި ހަމަލާތައް ރާވައިގެން ގިނަ ބަޔަކަށް ގެއްލުންވާ ގޮތަށް ކަންތައްތައް ކުރަން ރާވާފައި ހުރި
ރޭވުންތަކެއް ނޫން މި ދަންނަވަނީ. އެކަމަކު މިސާލަކަށް މަގުމަތީގައި މާރާމާރީތައް، ގޭންގު ކުށްތަކުގައި މި އުޅޭ
ކުދިން، މި ކަހަލަ މީހުންގެ ފަރާތުން ނުވަތަ އަދި ދީނީ ހަރުކަށި ފިކުރު ނުވަތަ ޓެރެރިސްޓު ގްރޫޕްތަކުން ވެސް މި
ކަހަލަ ވެޕަންސް ބޭނުންކޮށްގެން ކުށެއް ކުރަން އުޅުނު ނުވަތަ އުޅޭކަމުގެ ރިޔަލިސްޓިކް މަޢުލޫމާތު
އިންސްޓެންސަރސް ކިތައްފަހަރު ގާތްގަނޑަކަށް އެވްރެޖްކޮށް ދިމާވެފައި އެބަހުރިތޯ؟ އަޅުގަނޑު އެއް ސުވާލު
އިނގޭތޯ. ދެން ދެވަނަ ކަމަކަށް ތި ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި އެބަ އޮވޭ އިންޓަރނަލް އެތިކްސް ކޮމާންޑް. ދެން
އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ އެގްޒެކްޓްލީ އެ ނަމެއް. އެކަމަކު އެ އޮންނަ ޔުނިޓެއް އިންޓަރނަލް އިންވެސްޓިގޭޝަންސްއަށް.
ދެން ތި ބޭފުޅުންގެ ނަޒަރުގައި ހައު އިފެކްޓިވް އިޒް ދިސް މެކޭނިޒަމް މި އިންޓަރަނަލް އިންވެސްޓިގޭޝަންސް.
އެންޑް އޭގެން އަސްލު އެދެވޭ ނަތީޖާ ނިކުމޭތޯ؟ ދެން އިންޑިޕެންޑެންޓްކޮށް މި އޮންނަނީ އެން.އައި.ސީ ދެއްތޯ.
އޮންނައިރު އެ ކޮމްޕެއަރ ޓު އެން.އައި.ސީއަށް ހުށަހަޅޭ މައްސަލަތަކާއި އެތިކްސް ކޮމާންޑަށް މި ހުށަހެޅޭ
މައްސަލަތަކާއި ދެތަނާ އަޅާބަލާއިރު ތަފާތު ނަތީޖާއެއް ނިކުމޭތޯ ތި ބޭފުޅުންގެ އިންޓަރނަލް ތަޙުޤީޤުތަކުން އެ
ބޭފުޅުން ކުރާ ތަޙުޤީޤަށް. ދެން އެންޑް އެވްރެޖުކޮށް އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު ފަހަރުގައި މި މަޢުލޫމާތު ނުހުރެދާނެ ތި
ބޭފުޅުންގެ އަތްޕުޅުގައި. އެކަމަކު ފަހުން ނަމަވެސް ފޮނުވާލަދެއްވައިފިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅު. އިންޓަރނަލް
އިންކުއަރީޒަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ތެރެއިން އެވެރެޖުކޮށް އަހަރެއްގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅެނީ ކިހާ މައްސަލައެއްތޯއާ
އަދި އަސްލު ޕޮލިހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވަނީ ނުވަތަ އެ މައްސަލައެއް ސާބިތުވަނީ ކިހާ
25

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އިންސްޓެންސަރސްއެއްގައިތޯ؟ އެ ސްޓެޓިސްޓިކްސް ނުވަތަ އެ ޑޭޓާ. ދެން މިތާ ވާހަކަދެކެވި އްޖެ ފުލުހުންގެ ރިފޯމް
މަސައްކަތްކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ކޮންސަލްޓެންސީއެއް ހޯދައިގެން ކުރުން ނުވަތަ ޕްރޮފެޝަނަލް ބަޔަކާ
މަޝްވަރާކޮށްގެން މި މަސައްކަތްކުރަން. އެއީ ދެން މިވަގުތު ބޭރުގެ ކޮންސަލްޓެންޓަކާ އެއްކޮށް ކުރަން ވެއްޖެއްޔާމު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުރެވޭނެ ކަމެއް މިހާރު މިއޮތް ހާލަތުގައި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ ތި ބޭފުޅުން ވެސް
ވަރަށް ގިނަފަހަރު ވިދާޅުވެއްޖެ ތި ބޭފުޅުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން ތި ބޭފުޅުންގެ ވެސް އެބައޮތޭ ރިފޯމްކުރުމުގެ
މައިންޑެއް، އިޞްލާޙުކުރުމުގެ މައިންޑެއް އަދި އެގޮތަށޭ މި މަސައްކަތްތައް ބައްޓަންކުރަނީ. ދެން ތި ބޭފުޅުން
އެއްވެސް އެބަހުރިތޯއޭ މިހާރު އެގޮތަށް ބޭރުގެ ކޮންސަލްޓެންޓްސްއާ ވާހަކަދައްކައިގެން އެއްވެސް ކަހަލަ
ކޮންސަލްޓެންސީސްތަކެއް ހެދިފަ. އަދި އެގޮތަށް ހެދިފައި ހުރިނަމަ އެ ރިޕޯޓްސް ވެސް ހުންނާނެތާ. އެހެންވީމާ، އެ
ރިޕޯޓުތައް އަޅުގަނޑުމެންނާއި އެ ބޭފުޅުންގެ ރެކޮމަންޑޭޝަންސް ނުވަތަ އެ ފުލް ރިޕޯޓްސް އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންނާ
ހިއްސާކޮށްދެވިދާނެތޯއޭ. ދެން މިފަހުން ސިންސް 2018 އެކަހަލަ ކޮންސަލްޓެންސީއެއް އަދި އަމުދުން ހެދިފައި
އެބައޮތްތޯ އަޅުގަނޑު ހަމަ ބަލާލަން ބޭނުން އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުމީ ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި
އެބައޮވޭ ދެއްތޯ ވެލްފެއަރ ބޮޑީއެއް. ދެން ވިޔަފާރީގެ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ވިޔަފާރި ތެރޭގައި ވެސް އެބައުޅޭ
ކަންނޭނގޭ. އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގޭ އެގްޒެކްޓްލީ އެއަށް ކިޔަނީ ކޮންކަހަލަ އެންޓިޓީއެއް ކަމެއް. ނަމަވެސް އެބައޮވޭ
އެންޓިޓީއެއް. ދެން ތި ބޭފުޅުންގެ ނަޒަރުގައި އެ އެންޓިޓީގެ ބޭނުންތެރިކަމަކީ ކޮބައިތޯއޭ؟ އެންޑު ހައު ޑަސް އިޓް
ބެނެފިޓް ޕޮލިސް އެންޑު ޑޫ ޔޫ ނީޑް އިޓް؟ އެންޑު ވަޓް ވިލް ހެޕަން އިފް އިޓް އިޒް ނޮޓް ދެއަރ؟ މި ތިން
ކަންތައް އަޅުގަނޑު އަސްލު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން ތި ބޭފުޅުންގެ ނަޒަރުގައި އިނގޭތޯ. އާދެ! މަޖިލީހުގެ ދައުރާ
ގުޅޭގޮތުން އަދި ބައުންޑަރީޒްއާ ގުޅޭގޮތުން ފާހަގަކުރައްވައިފި، އެބަ ވިދާޅުވޭ ބައުންޑަރީސްތަކެއް ޚުދޫދުތަކެއް
ހުންނަންޖެހެއޭ. ކޮންމެކަމެއްގައި ވެސް ބައުންޑަރީސް ޚުދޫދު ހުންނަންޖެހޭނެ. ދެން މިހާރު މި ބިލުގައި އެބައޮތް
ދެއްތޯ އެ ބައުންޑަރީސްތަކެއް އޯލްރެޑީ ސްޓިޕިއުލޭޓްކޮށްފައި އިންތަކެއް ވަކިކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، މި އިންތަކުގެ،
މިހާރު މި އޮތް އިންތަކާ ގުޅިގެންތޯއޭ ތިޔަ ނުކުތާ ތިޔަ ފާހަގަކުރައްވަނީ ނޫނީއްޔާމު މިހާރު މި ކަނޑައަޅާފައި އޮތް
އޮނިގަނޑު ގާނޫނުގައި މި ޕްރޮޕޯސްކޮށްފައި މި އޮތް އޮނިގަނޑު ކަމުނުދަނީތޯއޭ އެ ވާހަކަ ތިޔަ ފާހަގަކުރެއްވީ. ފަހު
ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުމީ، އާދެ! ތެދުފުޅެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޝަން
ޓެކްނިކްސް އެ ހާ ބޮޑަށް ނޭނގިދާނެ. ރަނގަޅު ވާހަކައެއް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި
އޮނިގަނޑުގެ ތެރޭގައި މިއީ އަލަކަށްނޫން މި ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޓެކްނިކްސް ގާނޫނެއްގައި މި ލިޔެވުނީ.
އަޅުގަނޑު ހަނދާނުގައި މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ގާނޫނު އިޞްލާޙުކުރެއްވުނުއިރު އޭރުގެ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން އެ
26

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ކުރި މަސައްކަތުގެ އެ ބިލުގައި އެއީ އެންމެ ފުރަތަމަ ގާނޫނެއްގައި މިގޮތަށް ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޝަންސް
ޓެކްނިކްސްއާ ގުޅޭގޮތުން ފުލުހުންނަށް ބާރުތަކެއް ދީގެން އެމެންޑުކުރެވުނު ގާނޫނު. އެހެންވީމާ، ދެން އަލަށް ލިޔެވޭ
ވަހަކަތަކެއް ނޫން މިއީ ގާނޫނެއްގައި. އޭގެ ހުރިހާ ޓެކްނިކަލް ޑީޓެއިލްސް އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޭނގޭނެ. ތި
ބޭފުޅުންނަށް ބޮޑަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މި ބިލުގައި 18 ވަނަ ބާބުގައި އެބައޮތް
ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޓެކްނިކްސްއާ ބެހޭ ގޮތުން ތި ބޭފުޅުންނަށް އޯލްރެޑީ ބާރުތަކެއް ދީފަ. ދެން އެ 18
ވަނަ ބާބުގައި އެ ހުރި ބާރުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އެ ބާރުތައް ބޭނުންފުޅުވާ މިންވަރަށް އަދި މީގައި ލިޔެވިފައި ނެތީތޯ
ނޫނިއްޔާމު ތި ބޭފުޅުންގެ ކޮންސަރނަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަށް މި ބާރުތައް ނަގާފާނެތީތޯ ނޫނިއްޔާމު އަރ ދެއަރ
އަސްލު ޗެކްސް ދެޓް ވީ ނީޑު ޕުޓު އިންޓު ދިން. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ފަހު ނުކުތާއަކީ އަޅުގަނޑު
ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލާނަން މެންބަރުންނަށް ވެސް ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ސަމާލުކަމަށް. އަޅުގަނޑު މިހާރު
އަދި ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވި ލިޔުމުން އެ ބޭފުޅުންގެ ކޮމެންޓްސް އާއި މި ބިލަށް
ގެންނަން ބޭނުންފުޅުވާ މަޢުލޫމާތު. އެ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު އެދެން ޙިސާން އެދިވަޑައިގެންނެވި ތި
ބޭފުޅުންގެ އިތުރު ދިރާސާތަކެއް ވާކަމިގައި ވަނީނަމަ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޓީގައި ހިމަނާފައިވާނީ ތި ބޭފުޅުން
ބޭނުންވާ ކޮމެންޓްސް ބިލަށް. އޭގެ އިތުރަށް ވެސް އެގޮތަށް ތި ބޭފުޅުން ހައްދަވާފައި، ހޯއްދަވާފައިވާ މަޢުލޫމާތެއް
ޕޮލިސިންގއާ ގުޅޭގޮތުން ވާކަމުގައި ވަނީނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިއްސާކޮށްދިނުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. އަޅުގަނޑު
ކޮމިޝަނަރއަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް މުޙައްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ބައެއް ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑު
ވެސް މިހާރު ހުރި މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް އަލިއަޅުވާލެވޭތޯ ބަލާނަން. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ކިހާވަރަކަށްތޯ ފުލުހުންގެ
ރެސްޕޮންސް ޑިއުޓީސްގައި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއަށް ނިކުމެ އުޅޭއިރުގައި ޑިއުޓީ އަދާކުރުމުގެ ތެރޭގައި ކިތައް
އިންސްޓަންސްގައިތޯ މި ލީތަލް ނުވަތަ ލެސް ލީތަ ލް ހަތިޔާރު ރައްޔިތެއްގެ ފަރާތުން ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ކުށްކުރާ
ފަރާތެއްގެ ކިބައިން އެ ނުރައްކަލަށް ފުލުހުން ހުށަހެޅިފައި ހުރީ. ދެން އޭތި ތަފްސީލު އަޅުގަނޑުމެން އަރުވާނަން އޭގެ
27

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ސްޓެޓިސްޓިކްސްއާ އެކީގައި. އެބަހުރި ކުރިމަތިވެފައި ވަޅި ވިޔަސް އަދި އެއަށްވުރެ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރު. ދެން
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަޅިއަށްވުރެ ބޮޑަށް އެއަށްވުރެ ލީތަލް ހަތިޔާރޭ ކަންނޭނގޭ ވިދާޅުވީ ދެއްތޯ. ދެން މޭ ބީ އެހާ
ގިނައެއް ނޫން ކަންނޭނގޭ އިންސްޓަންސަސް ވެސް. އެކަމަކު އެ ފުރުޞަތު އޮތް. އެހެންވީމާ، އެ އިވޯލްވަމުން
އަންނަ ސެކިއުރިޓީ ސިޓުއޭޝަނެއްގައި އޮތް ޤައުމެއްގައި އަދި މި އޯގަނައިޒުޑް ޓްރާންސްނޭޝަނަލް ކްރައިމް ހިނގާ
އަދި އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ވެސް ބުނާ އެއްޗެއް އެއީ މަސްތުވާތަކެތި ކަހަލަ ކޮމޯޑިޓީސް ރާއްޖޭގަ އި މި ޕޯރަސް
ބޯޑަރސް ކްރޮސްކޮށްފައި ކިލޯކިލޯއިން ގެނެވޭ މިފަދަ އެއްޗެހި ގެނެވޭ ބީދައިން ހަތިޔާރު ސްމޯލް އާމްސް ރާއްޖެއަށް
އެތެރެކުރެވޭނެ. އެތެރެކުރުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފައި އެބަހުރި. އެތެރެކޮށްފައި ވެސް ބައެއް ފަރާތްތައް އެބަހުރި މިދިޔަ
އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނުރައްކާތެރި ގޮވާ ތަކެތި ވެސް ހިމަނައިގެން. އެހެންވީމާ، އެ ނުރައްކާ އޮތީމަ
އަޅުގަނޑުމެން މީގައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ އާގިއުމަންޓަކީ މިސާލަކަށް ލެސް ލީތަލް ވެޕަނެއް އޮޕްޝަނެއް ވިޔަސް ދެން
އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ކުރިން ނެންގެވި ޕޮއިންޓަށް ވެސް އަޅުގަނޑު އިޝާރާތްކޮށްލާނަން. މިހާރު
ފުލުހުންގެ މިހާރު މި ވުޖޫދުވި ގާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން ހަދާފައި އޮތް ގަވާއިދަކުން އޭރުގެ ހޯމް މިނިސްޓަރ
އެންޑޯސްކުރައްވާފައި އޮތް ގަވާއިދުގެ ދަށުން ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ލިސްޓުކޮށްފައި އެބަހުރި ލެސް ލީތަލް ފޯސް އޮފް،
ޔޫސް އޮފް، ފޯސަސް އޮފް އޮޕްޝަންސް ފުލުހުންނަށް. ޓޭޒާ ގަންއަކީ އޭގެ އެކަތި. 2010 ،2009 އިން ފެށިގެން
ވެސް އެ ޓޭޒާ ގަންކަމަށް އެ ބުނާ ނުވަތަ ކޮންޑަކްޓް އިލެކްޓްރިކަލް ވެޕަން ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ގެންގުޅޭ. އޭގެ
މޮޑިފައިޑު މޮޑާން މާ އެޑްވާންސް ވާޝަނެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ގެނައީ ދާދި ފަހަކުން. އެއީ ބޮޑީ ވޮން ކެމެރާ
އިންޓްރޮޑިއުސްކުރަންވެގެން. ބޮޑީ ވޮން ކެމެރާއަށް އޭތި އިންޓަރގްރޭޓްވާތީ އެ ކުންފުނި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިނީ.
ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެހާ ޒިންމާދާރުކަން ކުޑައެއް ނޫން. އޭތި ބޭނުންކުރުމުގައި އެކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން
ހުއްދަ ހޯދުމާއި އަދި ބަޖެޓާއި ކަންތައްތަކާ ހަމަޖެއްސުން. ދެން މިނިސްޓަރ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއީ
މިނިސްޓްރީގެ ލެވަލުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތޯރިޓީ ލިބިފައި އޮތް ކަމެއް އޮތޮރައިޒޭޝަން. ދެން އަޅުގަނޑު މިއަދުގެ
ހޯމް މިނިސްޓަރާއި ރަސްމީކޮށް ނޫނަސް މަޝްވަރާކުރެވިފައިވާނީ. ނެޝަނަލް ސެކިއުރިޓީ ކައުންސިލުގައި ވެސް
މަޝްވަރާކުރެވިފައިވާނީ މިހާރު މި އިވޯލްވަމުން އަންނަ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން އެ އޮޕްޝަންސްތަކަށް ދާންޖެހޭކަން.
ދެން އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، މި ތަފްސީލު އަރުވާނަން ކިހާވަރަކަށްތޯ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރުތަކާ ފުލުހުން
ކުރިމަތިލާންޖެހިފައި ހުރީ. ދެން އޭގެ އިތުރުން މިސް ކޮންޑަކްޓް، ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ހިނގާ މިސް ކޮންޑަކްޓް
ބެލޭނެ ބަލަން ހަމަޖެހިފައިވާ އިންތިޒާމުތަކުގެ ތެރެއިން ކިހިނެއްތޯ ކިހާ ހަރުދަނާތޯ އަދި އެން.އައި.ސީގެ ދައުރާއި މި
ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ޕްރޮފެޝަނަލް ސްޓޭންޑަޑްސް ކޮމާންޑުގެ ދައުރާ ކިހިނެއްތޯ. ޕްރޮފެޝަނަލް
28

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ސްޓޭންޑަޑްސް ކޮމާންޑަށް ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަނީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ޢައްޔަނުކުރާ އެގްޒެކްޓިވް ރޭންކުގެ
އޮފިސަރަކު. އެސިސްޓެންޑު ކޮމިޝަނަރ އެންމެ ދަށްވެގެން. ދެން އެއީ ވަރަށް އިންޑިޕެންޑެންޓުކޮށް ތަޙްޤީޤުކުރާ
ފަރާތެއް. އެއީ މިސްކޮންޑަކްޓް އިޝޫސް. 2013 ،2012 ގައި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން ވަރަށް ފުރިހަމަ ރިވިއުއެއް
ހެދުމަށްފަހުގައި ކޮންސަލްޓެންޓެއް އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ކުރީގެ ފުލުހުންގެ ވަރަށް ސީނިއަރ ބޭފުޅެއްގެ
ކޮންސަލްޓެންސީގެ ތެރެއިން ޑިވެލޮޕްކޮށްފައި އޮތް އޮނިގަނޑެއް އެ އޮނިގަނޑަކީ. އެ ފިޔަވަޅު އަޅާނެ މެކޭނިޒަމް.
ދާދިފަހުން އަޅުގަނޑުމެން މި ލީޑަރޝިޕާ ހަވާލުވުމަށްފަހުގައި އޭގެ ކުރިއަށް އޮތް އެ ޕްރޮސެސް އިތުރަށް
ރިވިއުކޮށްފައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ލަފާފުޅާ އެކީގައި މިހާރު އޮތީ ފުރިހަމަކޮށްފައި އިތުރަށް. ދެން ޑިސިޕްލިނަރީ
ބޯޑެއް އެކުލެވިގެން އެބަވޭ ފުލުހުންގެ އެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން. އަދި ހަމަ އެއާއިއެއްކޮށް އިސްތިޢުނާފު ކޮމިޓީއެއް ވެސް
އެބަ އޮވޭ. މަތީ މަރުޙަލާ ވެސް އެބަ އޮވޭ. ފާއިތުވެދިޔަ ގާތްގަނޑަކަށް 5 ފަހަރު ދުވަހަށް ބަލާއިރުގަ އި
މިސްކޮންޑަކްޓް އިޝޫސް އޭގެ ތެރެއިން ބައެއްފަހަރު ޖިނާޢީ ކުށްކަމަށް ބެލެވޭ ނުވަތަ ކުށުގެ ގޮތުގައި
ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަންތައްތަކަށް އަރައިގަތުމާ ގުޅިގެން 146 ފުލުހަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައި އެބަހުރި އެކި ކަހަލަ
މައްސަލަތަކުގައި. 32 ފުލުހަކު އެބަހުރި މަޤާމު ދަށްކޮށްފަ. އެއަށްވުރެ ދަށް ފިޔަވަޅުތައް ވެސް އެބަހުރި އެޅިފަ.
އެހެންވީމަ އަޅުގަނޑުމެން އޭގެ ތަފްސީލު ވެސް އަރުވާނަން ތަފްސީލުކޮށް އެ ބްރޭކުޑައުނާއި ކޮންކޮން ބާވަތެއްގެ ކޮން
ކުށެއްގައިތޯ އަޅާފައި ހުރީ ޖުމްލަކޮށް މައްސަލަ ހުށަހެޅޭ ނިސްބަތާއި މިންވަރަށް މުޅި އެ ޕްރޮސެސް ހިނގާ ގޮތް
ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އޭތީގައި ހުށަހަޅާނަން. ދެން މިއަދުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސްޓޭންޑަކީ ވަރަށް ސާފު ސްޓޭންޑެއް.
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ މިސާލަކަށް މީހަކު ހިފާ ހައްޔަރުކުރުމުގައި ނުވަތަ ފުލުހުންގެ ރަސްމީ ޑިއުޓީ އަދާކުރުމުގައި
ފުލުހެއްގެ ފަރާތުން މިސްކޮންޑަކްޓެއް ނުވަތަ ބައެއް ބޭފުޅުން ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ އޭގައި ބެލެވޭ
ގޮތުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން ކުށަކަށް ފުލުހަކު އަރައިގަންނަ ކަމަށް ވަންޏާމު އެކަމަކާ ދޭތެރޭގައި ފިޔަވަޅު އެޅިގެންދާ އެއް
ޕްރޮސެސްގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި ބައެއް ކަހަލަ ޗެލަންޖަސް. އެ ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ބިނާވެގެންވަނީ
ބައްޓަންވެގެންވަނީ ފުލުހުންގެ ތެރޭގެ ބަޔަކުގެ މައްޗަށް. އެހެންވީމާ، އެ އޯގަނައިޒޭޝަންގެ ތެރޭގައި އެ އޮންނަ
ސަޤާފަތެއް ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރުންތަކެއް މިއާއި ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ގުޅިފައި އޮންނަ ކަންތައްތަކެއް. އެ ޑިސިޝަންއެއް
މޭކްކުރާއިރުގައި އޭގެ އެ އިންފުލުއެންސެއް ކޮންމެވެސްވަރަކަށް އޮތުން އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑު ހަމަ ރެކޯޑަށް ޓަކައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މިސާލަކަށް މިދިޔަ 2019 ޖުލައި 5 ވަނަ ދުވަހު މ.އުޖާލާގެ
ކިޔާ ގޭތެރޭގައި ހިނގައިދިޔަ ޙާދިސާގައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކުންނެއް އަދި މިހާތަނަކަށެއް
ނެތް ފުލުހުން ފިޔަވައި އެ ފުލުހުންގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރަން ހުށަހެޅި. އެން.އައި.ސީ ވެސް އޮތްތާ އޮތީ.
29

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އެޗް.އާރު.ސީ.އެމް ވެސް އޮތްތާ އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުންނާ ދޭތެރޭގައި އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅީ ވެސް.
އަޅުގަނޑުމެން ލީޑަރޝިޕުން ވަރަށް ފާޅުގައި ބުނީ އެ މީހުން ކުރީ ކުށެކޭ. އަޅުގަނޑު ޙަޤީޤަތުގައި ބޭނުންވި އެ
ފުލުހުން އެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށް ފޮނުވާކަށެއް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެބައޮތް
ލިޔެވިފައި އޮންނަ ޑިއު ޕްރޮސެސް. މި ޑިއު ޕްރޮސެސް އާއި ޕްރޮސީޖާސްތަކާއި އެއްޗެހި ގާއިމުވެފައި ހުރީ ހަމަ
ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުގެ ކޮންސަލްޓޭޝަނާ އެކީގައި ގަވާއިދާއި ގާނޫނުގެ އެ ތަރަހައިގެ ތެރޭގައި. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަލެޓިވް ވިސްނުން މިއަދު ހުރީ މިސްކޮންޑަކްޓް ކަންތައްތައް ވަރަށް ސީރިއަސްކޮށް ބަލަން. އަދި
އަޅުގަނޑުމެން މި ދާދި ފަހަކުން މި ލޮކްޑައުންގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާފައި އޮތް ވިސްނުމެއް ރައްޔިތުންނަށް
ހުޅުވާލަން ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ބަލާފައި ހުރި މިސްކޮންޑަކްޓް ކޭސަސްގެ ތެރެއިން ރެންޑަމް ކޭސަސް ޕެނަލެއްގެ
ތެރެއިން. ރައްޔިތުން ބައްލަވަން ކިހިނެއްތޯ އެ މައްސަލަތައް ބަލާފައި ހުރީ. އެ މައްސަލަތަކުގެ ނިންމުމާ ހަމައަށް
ވާސިލުވެފައިވަނީ ރަނގަޅަށްތޯ. އަޅުގަނޑު އެ ޕޮއިންޓުކުރާ ހަމަ އިންޑިޕެންޑެންޓް ފަރާތްތަކެއް ހިމެނޭ ކޮމިޓީއަކުން.
އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކު މަސައްކަތްކުރާ ޔޫ.ކޭގެ މީހާގެ ވެސް ދާދިފަހުން އޭނަގެ ކޮންޓްރެކްޓްވަނީ ޖޯރޮބިންސަން.
ޔޫ.ކޭގެ ޕޮލިސް ފޯސްގެ ވަރަށް ސީނިއަރ އަންހެން އޮފިސަރެއް އޭނާއަކީ. އެ ބޭފުޅާގެ ކޮންސަލްޓޭޝަނާ ވެސް އެކީ
ކުރަމުން މި އަންނަނީ މިކަން. އެހެންނަމަވެސް، މިވަގުތު އެކަން މަޑުޖެހިފައި އޮތީ. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން
މި ކަން ވެސް ކުރާނަން. ދެންމެ ފާއިތުވިތަނުގައި މި ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މި ހަޔާތުގައި ހަމަ އެކި
ކޮންސަލްޓެންޓުން، ޚާއްޞަކޮށް ޕޮލިސް ކޮންސަލްޓެންޓުން، އެޑްވައިޒަރސް ދީފައި އޮތް ލަފާ އެ ރިޕޯޓު
އަޅުގަނޑުމެން އަރުވާނަން މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި. އަދި ހަމަ އެއާއެކީގައި ދާދި ފަހުން މި
ސަރވިސްގެ އައު ލީޑަރޝިޕްގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ދެ ފަރާތެއްގެ ކޮންސަލްޓެންސީ ހޯދާފައިވާނެ. ޚާއްޞަ
ޔުނައިޓެޑް ކިންގްޑޮމްގެ ކުރީގެ ޕޮލިސް ސަރވިސް އޮފް ނޮދަރން އައިލެންޑުގެ ޗްފީ ކޮންސްޓްބެލް ފުލުހުންގެ އެންމެ
މަތީ ވެރިޔާ ސަރ ހިލް އޯލްޑް މިދިޔަ އަހަރުގެ ޖުލައި އޮގަސްޓުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ފުލުސް ސަރވިސްއާ އެކީ
މަސައްކަތްކޮށްފައި ރިޕޯޓު އެކުލަވާލާފައިވަނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސާ ވެސް ރައީސް ބައްދަލުކުރެއްވި މި
އިމާރާތަށް ވަޑައިގެން. އަދި ހަމަ އެއާއެކީގައި ޑެވަނަންކޯންބޯލްގެ ކުރީގެ ޗްފީ ސްޕްރީންޓެންޑެންޓެއް އަންހެން
ބޭފުޅެއް މި ޔޫ.ކޭ ގަވަރމެންޓުން މިހާރު އޭނަގެ ކޮންސަލްޓެންސީ އެގްރިމެންޓް އެތި މިއަހަރުގެ ޑިސެންބަރާއި
ނޮވެންބަރާ ހަމައަށް އިތުރުކޮށްދެއްވާފަ. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅާ މިހާރު ވެސް އެ ގެންދަވަނީ ރިމޯޓްކޮށް
އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ވަރަށް ގިނަ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭންގައި ހުރި ވަރަށް ގިނަ ޚާއްޞަކޮށް
ފުލުހުންގެ ޕްރޮފެޝަނަލިޒަމާއި ކޮމްޕިޓެންސީއާ ގުޅުންހުރި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކޮށްދެއްވަމުން. އަޅުގަނޑުމެން
30

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ފުލުހުންގެ މިހާރު މިއަދު މި ގާނޫނު އެކުލަވާލާފައި އޮތް 15 ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ޕޮލިސިންގގެ ބޯޑު ނުވަތަ
ޕޮލިސް ބޯޑެއް ކޮންސްޓިޓިއުޓްވާގޮތާއި އެ ބޯޑުގެ ޓަރމްސް އޮފް ރިފަރެންސާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އެ ބޯޑުގެ
ޒިންމާތަކާއި އެއްޗެހި ކަނޑައަޅާފައި ވެސް އެ އޮތީ އޭނަ އާ ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް މަޝްވަރާކޮށްގެން. އެހެންވީމާ، އެއީ
އެ ރިޕޯޓުތަކާއި އެ ބޭފުޅާގެ އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ޑޮކިއުމަންޓު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް އަރުވާނަން. ދެން
ޕޮލިސްގެ ތެރޭގައި އެބައޮވޭ 2012 ގައި އުފައްދާފައި އޮންނަ ޕޮލިސް ވެލްފެއަރ ކޯޕަރޭޝަން ކިޔާ ކޯޕަރޭޝަނެއް.
ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީއެއްގެ ހަމަތަކުގެ ތެރެއިން، އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ހިނގަމުން އަންނަ ކޯޕަރޭޓިވް
ސޮސައިޓީއެއް. ދެން ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީ ޕޮލިސްގެ ވެލްފެއަރ ކޯޕަރޭޓިވް އަދި އޭގެ ދަށުން ހިންގާ އެކިއެކި
ސަބްސިޑިއަރީ ކުންފުނިތަކަކީ މަޤްޞަދަކީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ދައުލަތަށް އޮންނަ ޕޮލިސް ސަރވިސްއެއް ކަހަލަ
ގިނަ އަދަދެއްގެ މުވައްޒަފުންތަކެއް ޔޫނިއަނައިޒުނުކުރެވޭއިރުގައި އެ އެންމެ ރަނގަޅަށް ވެލްފެއަރގެ ތެރެއިންނާއި އެ
ވަސީލަތްތައް ފަހިކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި އެ މަޤްޞަދުގައި އުފައްދާފައި ހުންނަ ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީއެއް އެއީ. ދެން
އަޅުގަނޑަށް ވެސް ޤަބޫލުކުރެވޭ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުގެ މި ތަޖުރިބާގައި ފާއިތުވެދިޔަ މި ތަން އުފެދުނުފަހުން
އެބަހުރި ބައެއް ކަހަލަ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް. މި ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާގެ ތެރޭގައި މި ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތަކެއް
ހިނގާއިރުގައި ކޮރަޕްޝަންގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަންތައްތަކެއް ވެސް އެބަހުރި. ހިނގާފައި ވެސް އެބަހުރި. ދެން އެ
ތުހުމަތުތައް އޮންނަން ވެސް އެބަ އޮވޭ. ދެން މިކަން ނެތިގެން ދިއުން މިއީ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ކަމެއް ނޫން.
އެހެންވީމާ، ކޮންމެވެސް އެއް ސިފައެއްގައި ދައުލަތަށް ޚާއްޞަކޮށް ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ފުލުހުންގެ ވެލްފެއަރއަށް
މާބޮޑު ހޭދައެއް ކުރުމެއް ނެތި ކޮންމެވެސްވަރެއްގެ އެކްޓިވިޓީސްތަކެއްގެ ތެރެއިން، ފަންޑެއްގެ ތެރެއިން ފުލުހުންގެ
ޚިދުމަތުގައި ހިމެނޭ މުވައްޒަފުންނާއި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގައި ހިމެނޭ މުވައްޒަފުންނަށް ދެންވެސް ލިބޭ ޢިނާޔަތްތަކަށް
ކަންކަން ފަހިކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި މިފަދަ ފަންޑަކަށް މަސައްކަތްކުރާނެ މެކޭނިޒަމެއް އޮތުން އެއީ އަޅުގަނޑު މި
ޤަބޫލުކުރަނީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި. އެއީ މިސާލަކަށް ފުލުހުންގެ ހައުސިންގ ކަމުގައި ވިޔަސް،
ފުލުހުންގެ ތެރެއިން ރިޓަޔަރކުރާ މީހުންނަށް ލިބޭނެ އިތުރު ބެނެފިޓްސް ކަމުގައި ވިޔަސް، ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި
ބަޔަކު ހިންގާ ސޯޝަލް އަދި ވެލްފެއަރ ބައެއް އެކްޓިވިޓީސް ހިންގަން ކަމުގައި ވިޔަސް. މިހާރު ވެސް ޕޮލިސް
ސަރވިސްގެ އެ ހުންނަ އެ ޕޮލްކޯ އެ ސަބްސިޑިއަރީގެ ތެރެއިން ދަށުން ހިންގާ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް ހުރޭ. ދެން
މިކަންކަމަކީ ސިފައިންގެ ގޮތުގައި ފުލުހުން އޮތްއިރުގައި ވެސް ދެމިއޮތް ކަންތައްތައް މިއީ. ކުއްލިއަކަށް މި ކަންކަން
ނިގުޅައިގަނެފިއްޔާމު އޭގެ އަސަރު ވަރަށް ބޮޑުވާނެ. މިސާލަކަށް ފުލުހުންގެ ވަކިވަކި އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންނަށް
ދެވޭ ޚިދުމަތް ލުއި ލޯނު މިއީ މިތަނުން ދޫކުރެވޭ އެއްޗެއް. އަރާ ދުއްވާނެ އުޅަނދެއް ހަމަޖައްސައިދިނުން. ކްރެޑިޓަށް
31

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އެ ޝޮޕުން މުދާ ގަނެގެން އާއިލާއަށް އެކަމުގެ ފަސޭހަތައްވެގެން ވެސް އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ކުއްލިއަކަށް
މި އަލަށް ވުޖޫދަށް އަންނަ ގާނޫނަކުން މެދުކެނޑިގެން ގޮއްސި ކަމަށް ވަންޏާމު އެއީ ދެން ވަރަށް ބޮޑަށް
ނުތަވަސްކަމެއް އުފެދިގެންދާނެ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. ދެން 241 ކޮމިޓީގެ ރިމިޓް ނުވަތަ 241 ކޮމިޓީގެ
އިންތަކާއި މިންތައް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އޮތްގޮތުން ވެއްޖެއްޔާމު ސަލާމަތީ
ޚިދުމަތްތައް ޖަވާބުދާރީކުރުމަށް ޒިންމާދާރުކުރުމާއި އަދި ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކުން އެ ރައްޔިތުން ފޯރުވައިދޭ ގާނޫނުން
މަތިކޮށްފައިވާ އެ މެންޑޭޓު އަދާކުރުމުގައި އެ ކަންކަން ކުރާގޮތް ބެލުމަކީ 241 ކޮމިޓީއަށް ކުރެއްވޭނެ ކަމެއް. ދެން
އަޅުގަނޑުމެން އަދިވެސް އިލްތިމާސްކުރަނީ އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިލްތިމާސަކީ ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ
އެދުމަކީ އެއްވެސް ފަރާތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީން އުފެދިފައި އޮންނަ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް
ޚިދުމަތްދޭ ދައުލަތަށް ޚިދުމަތްކުރާ މުއައްސަސާއެއް. އެ މުއައްސަސާގައި އެ އޮންނަ އެ އޮޕަރޭޝަން
އިންޑިޕެންޑެންސަށް ނުވަނުން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ޔަޤީންކަން ދޭ ކަމަކީ އެއްވެސް ފަރާތަކުންނެއް ފުލުހުން
ކައިރިއަކު ނުބުނެވޭނެ މިއަދަކުއެއް މިވެނި މީހާގެ މައްސަލައޭ ފުރަތަމަ ބަލަންޖެހޭނީ. މިވެނި މީހާގެ މައްސަލަ
ބާއްވާށޭ. މި މައްސަލައަށޭ އިސްކަންދޭންޖެހޭނީ. މިވެނި މީހަކު މިވެނި ދުވަހަކު ފުލުހުންގެ އިދާރާއަށް ގެންނާށެކޭ.
އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްޗަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބުނެވޭނެ ބަހެއްނޫން އެއީކީއެއް. އެ އަމުރެއް ނުކުރެވޭނެ. ނޫން،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ހުންނަ އުސޫލުތަކާއި ޕްރޮސީޖަރސްތަކާއި ކަންކަން އިންތިޒާމުކުރެވިފައި އޮންނަ ގޮތްތަކާއި
އެއީ ރަނގަޅު ގޮތްތޯ ދޭތެރެދޭތެރެއިން ބައްލަވާ އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ޑޭޓާތައް އެއްކުރައްވަ އި އެ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން
ރިޕޯޓިންގ ހޯއްދަވައި އެ ކަންކަން ކުރެއްވުން އެއީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާރުވެސް ޤާނޫނުއަސާސީން
ވަރަށް ސާފުކޮށް 241 ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރައްވާފައިވާ ޒިންމާއެއް. އެންމެފަހު ކަމަކަށް މި ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޓިވް
ޓެކްނިކްސް އަޅުގަނޑަށް އެހާ އަދި ސާފުކޮށް ދަންނަވާކަށް ނޭނގެ. އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ސީ.ޕީ ފައިރޫޝް އެ އިޝޫ
ނެންގެވި. ދެން ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޓިވް ޓެކްނިކްސް ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން
ވަރަށް މުހިންމު. އެއީ ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު މީގެ އެއް އޭރިޔާއަކަށް ޓަޗްކުރާ ކަމަށް ވަންޏާމު
އިންޓެލިޖެންސްގެ މަސައްކަތްކުރުމުގެ މި ޕްރޮވިޝަން އެބައޮވޭ މި ގާނޫނުގައި ސްޕެކިއުލޭޓްކޮށްފައި ވަކިން
ޚާއްޞަކޮށް. އެހެންނަމަވެސް، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އިންޓެލިޖެންސާއި މި އިންޓްރަލް ސީ ސަވައިލަންސާ އެކިކަހަލަ
އެސޯސިއޭޝަންތައް މީހުންނަށް އުފައްދައިގެން ކާޓް ސޯސް ބޭނުންކުރުމާއި މި ކަންތައްތަކަކީ ވަރަށް ސްޕެޝަލިސްޓް
ކަންތައްތައް މި. މިސާލަކަށް ފުލުހުންގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި އަދި މި ޒަމާނުގައި އެއަށްވުރެން މާ ކޮމްޕްލިކޭޓަޑް
މިސާލަކަށް އޮންލައިން ކޮމިއުނިޓީގައި ފުލުހުންގެ މީހަކު އެހެން މީހެއްގެ ގޮތުގައި ހެދިގެން މިސާލަކަށް
32

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އެކްސްޓްރީމިސްޓް ކޮމިއުނިޓީއެއްގައި ކުށް ކުރާ ކޮމިއުނިޓީއެއްގެ މަޢުލޫމާތު ޓެލަގްރާމް ޗެނަލެއްގައި ނުވަތަ އެހެން
ޗެނަލްއެއްގެ ތެރެއިން ލައިގެން އެ މަޢުލޫމާތު ތަޙުޤީޤީ ބޭނުންތަކަށް ނުވަތަ އޮޕަރޭޝަނަލް ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންކުރުން
ކަހަލަ ކަންތައްތައް މި ދެން ވަރަށް ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޓެކްނިކްސް މިހާރު. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން
ބޭނުންކުރުން ވަރަށް ސާފު ކަންތައްތަކެއް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުން މީގައި ހިމަނަންޖެހޭނެ. ދެން ރާއްޖޭގެ އެއް
ޗެލަންޖަކީ މިއަދު ވެސް މިސާލަކަށް ކައުންޓަރ ޓެރަރިޒަމް ކަހަލަ ނުވަތަ ކައުންޓަރ އެކްސްޓްރީމިޒަމް ކަހަލަ
ކަންތައްތައް އެހާ ސާފެއް ނޫން މުއައްސަސާތަކުގެ މެންޑޭޓެއް. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު އަޅުގަނޑު މީގެ ކުރިން އެހެން
ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމެއްގައި ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް ދަންނަވާފައިވާނެ މިއަދު ދިވެހި ދައުލަތުގައި ކައުންޓަރ ޓެރަރިޒަމް
އެކްސްޓްރީމިޒަމް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތުގައި އިންތަކާއި މިންތައް ކަނޑައެޅިފައި އެހާ ސާފުކޮށް ނެތީމަ. އެއީ
މިސާލަކަށް ކައުންޓަރ ޓެރަރިޒަމާއި ގުޅޭ އިންޓެލިޖެންސެއް ކުރުން ކަމުގައި ވިޔަސް އޮޕަރޭޝަން ހިންގުން ކަމުގައި
ވިޔަސް މި ކަންކަން ސާފުކޮށް ނެތީމަ މި މައްސަލައަށް ޙައްލުތަކެއް ނުހޯދިގެން އެބައުޅޭ. އެންމެ ފަހުން އިއްޒަތްތެރި
މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވި ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމާ ބެހޭ ގާނޫނަށް ގެނެވުނު އިޞްލާޙުތަކުގެ އަލީގައި މި އިންޓެލިޖެންސް
ކައުންޓަރ ޓެރަރިޒަމާ އަދި އިންޓެލިޖެންސް ޝެއަރިންގ މެކޭނިޒަމާ ގުޅިގެން މި ހޯމް މިނިސްޓަރަށް އެކަން ބެލެނެވި
ފަރާތަކަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާއިރުގައި އަދިވެސް ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި އެ ކަންކަން އެގޮތަށް ކުރެވެން
ނުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ކަންކަން ފަހިވެފައި އިންތިޒާމުތަކެއް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ އަސްލުގައި އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޓިވް ޓެކްނިކްސް އާއި އެ ޓެކްނިކްސް ނުވަތަ އެ ޕަވަރސް މީގެ
ތެރެއަށް އަންނަންޖެހޭ ހިސާބުތަކަކީ. އެކަހަލަ ކޮމްޕްލެކްސް އަދި އޮގަނައިޒްޑް އަދި ރައްޔިތުންގެ ރައްކާތެރިކަމަށް
އޭގެ އެންމެ ހައި އިމްޕެކްޓް ހުރި ކަންތައްތަކަކަށް އެޑްރެސްކުރުމަށް ޓަކައި މި ޓެކްނިކްސްތަކާ ބެހޭގޮތުން އިތުރަށް
އަޅުގަނޑުމެން ޑިސްކަސްކޮށް މަޝްވަރާކުރަންޖެހޭނެކަން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަ ރ.
ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް ޢަބްދުލްމަންނާނު ޔޫސުފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ކުރެއްވި ސުވާލުތަކުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު ދެންމެ ސީ.ޕީ ތި ފާހަގަކޮށްލެއްވިހެން
މި ހިނގާ ހަތިޔާރު ބޭނުންކުރުމާ ގުޅޭ ދެން ބައެއް އިންސިޑެންސްތަކުގެ ސްޓޭޓް ދެއްވާ ވާހަކަ ވިދާޅުވި. އަޅުގަނޑު
33

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ހިތަށްއެރީ އެއީ ފަހަ ރެއްގައި ނުވެދާނޭ ފުލުހުން ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކުރަންޏާ ކުރަންވީ ކޮން ހަތިޔާރެއްކަން މިދެންނެވީ
އެ މިނާއި މިންގަނޑު ގޮތުގައި ބަލަން އެންމެ ރަނގަޅު އެއްޗަކަށް. އަޅުގަނޑުގެ ޕޮއިންޓަކީ މިސާލަކަށް ގޭންގު
މާރާމާރީ ހިންގާ ތަނެއްގައި އެކަން ހުއްޓުވަންދާ މީހާ މިދެންނެވީ ފުލުހުންގެ މީހާ އަތުގައި އޮތީ މިދެންނެވީ ވަޅި
ހިފައިގެން ނިކުމެ ގޭންގު މާރާމާރީ ހިންގަން އުޅޭ ބައެއް ކައިރިއަށްދާ ފުލުހުންގެ މީހާ އަތުގައި އޮތީ
ވަޅިއަކަށްވެގެނެއް ނުވޭ ދެއްތޯ. އެއަށްވުރެން އެ މާރާމާރީގެ ސަބަބުން އަނިޔާވާން، ވެދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި
ހީކުރަނީ ރައްޔިތު މީހާއަށް އަނިޔާވުމުގެ ކުރިން އެ ކަމެއް ހުއްޓުވޭވަރުގެ ހަތިޔާރަކަށް ވާންވާނެ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު
ހަމައެކަނި ދަންނަވާލަން ބޭނުން މިވީ ފަހަރެއްގައި އެ ސްޓެޓިސްޓިކްސް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުންކުރަން އެންމެ
ރަނގަޅު މިދެންނެވީ އެ މިން އަޅަން އެންމެ ރަނގަޅު މިންގަނޑު ކަމަށް ނުވެދާނޭ. އެ ނޫން ނަޒަރަކުން
ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަހަލަ ކަމަކަށް ވެދާނޭ. ދެން ދެން އެން.އައި.ސީ އާއި މި ޕޮލިސްގެ މި ޕީ.އެސް.ސީން މި ކުރާ
ތަޙުޤީޤު ތަފާތު އައުޓްކަމްސް އާދޭތޯ؟ މި އާދޭ އިނގޭތޯ. ސީ.ޕީ ސްޓޭޓް ޝެއަރކޮށްލައްވާނެ. އެން.އައި.ސީގެ
ނަޒަރުގައި ކުށެއް ނޫން ކަމަށް ޤަބޫލުކުރި ކިތަންމެ ޚާދިސާއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.އެސް.ސީން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައި
ބޯޑަށް ހުށަހަޅައިގެން ކޮމިޓީތަކުން އެބަހުރި އެއީ ކުށް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު ދީފަ. ދެން އޭގެ އަނެއްކޮޅަށް ދިމާވި
ހާލަތްތައް ވެސް އެބަހުރި ހަމަ. ދެން މި ކޯޕަރޭޓިވްއާ ބެހޭގޮތުން ދައްކާ، ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ
އަޅުގަނޑު މި އެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ފެށުނު ހިސާބު ދެން އަޅުގަނޑަށްވުރެން ތަންކޮޅެއް ކުރިން ގާތްގަނޑަކަށް
2007 އިން ފެށިގެން ޕޮލިސް އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ވަކިވެގެން 2004 ގަ އި އައިސްފައި 2007 ހިސާބުގައި އޭރުގައި
އެސް.ސީ.ކޭއިން އޮވެފައި ދެން އޭގެ ތެރެއިން ޕޮލިސް ޝޮޕަކާއި އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ފިހާރަކާ އެގޮތަށް ހިނގަމުން
އައިސް ފަހުން ސީ.ޕީ ވިދާޅުވިހެން 2012 ހިސާބުގަނޑުގައި އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ ކޯޕަރޭޓިވް އުސޫލުން އެކަން
ކުރަން ފެށުނީ. އަޅުގަނޑަށް ގައިމު ވެސް އެކަމުގެ ސަބަބުން މި ބަދުނާމު ބޮޑު، އޭގެން ކޮށްދެވުނު ރަނގަޅު
ކަންތައް މި ދެންނެވީ އަޅުގަނޑުގެ ޕާރސަނަލް އެސެސްމަންޓުގައި. އެކަމަކު އެއީ އޮންނަންވާނެ ކަމެއް ކަމުގައި
އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ. މިދެންނެވީ ނެތި މިދެންނެވީ، އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ކަންތައްތަކަށް ބަލާ ލައިފިއްޔާމު
ބައެއްކަހަލަ ލައިސަންސްތައް އައު ކޮށްލަންވެގެން ކްރެޑިޓް ކާޑު ނެތިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އައު، މިދެންނެވީ
ޕޮލިސްގެ ފައިނޭންސް ޑިޕާޓްމަންޓުން ކޮށްނުލެވިގެން އުޅޭ ކަންތައްތަކުން ފެށިގެން ގޮސް ސީ.ޕީ ދެންމެ ތި
އިޝާރާތްކޮށްލެއްވީ މިސާލަކަށް ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓް ކަހަލަ ކަންކަމާ ހަމައަށް އެ ދޭތެރޭގައި ހުންނާނެ ފުލުހުންނަށް
ވަރަށް ގިނަ، މި ދެންނެވީ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ގޮތް ގޮތުން އެހީތެރިވެދެވިފައި މި ކޯޕަރޭޓިވްގެ ތެރެއިން. ކުޑަކުޑަ
މިސާލެއް ވަރަށް ފަހުގެ މިސާލެއް ދަންނަވަންޏާ މި ކޮވިޑް އޮޕަރޭޝަން ފެށިގެން ލޮކްޑައުނަށް މުޅި މާލެ ދިޔައިރުގައި
34

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އަޅުގަނޑުމެންގެ މުވައްޒަފުން އެކި ތަންތަނަށް ޑިއުޓީއަށް ފޮނުވާލާއިރު އެ މުވައްޒަފުންގެ ގޭގެއަށް ކައު އެއްޗެހި
ފޯރުކޮށް ނުދެވިގެން އެކަން ކޮށްދިނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝޮޕުން. މިދެންނެވީ އޭނަ އެ ޑިއުޓީ ދޫކޮށްލާފައި އެހެން
ފިހާރައެއްގެ ދޮށުގައި ގޮސް ކިއު ޖެހެން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ނުވީ އެ ޑިއުޓީ މުހިންމުވާނެތީވެ އޭގެ ބަދަލުގައި
އަޅުގަނޑުމެންގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުންނާއި އެހެން މުވައްޒަފުން ނެރެގެން ޝޮޕުން ކަ އު އެއްޗެހި ގެންގޮސްފަ.
މިދެންނެވީ އެ ދެން ހަމަ މިސާލެއް ދަންނަވާލަން އޮތީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން އެ މަސައްކަތްކުރަން
ޔުނިފޯމް އަޅައިގެން ފުލުހުން ތިބުމަށްވުރެން ނުތިބުމޭ ރަނގަޅުވާނީ. އެއީ އޭގެ ސަބަބުން މިދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑަށް
ޕާރސަނަލީ ޤަބޫލުކުރެވޭ އޭގެންވާ ރަނގަޅަށްވުރެން ގާއިމު ވެސް ޕަ ރސަނަލީ ވާ ގެއްލުން ބޮޑޭ. އެކަމަކު އެކަމަކީ
ކުރަންޖެހޭ ކަމެކޭ. އޭގެ ތެރޭގައި މިދެންނެވީ މުހިންމު ކަންކަން އެބަހުއްޓޭ. އެހެންވީމާ، އެ ތިން ކަންތައް
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެން ބޭފުޅަކު. އާދެ! ޔޫނުސް.
ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫނުސް ޢަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން ސްޕެޝަލް އިންވެސްޓިގޭޓަރީ ޕަވަރސްގެ އެ މާއްދާ ދެން ހިމަނާފައި އެއިނދީ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން
އޭރުގައި ކުރިން ކައުންޓަރ ޓެރަރިޒަމްގެ ގާނޫނު ވެސް ފާސްކުރިއިރުގައި ދެވުނު މަޝްވަރާގެ އަލީގައި ކޮންމެވެސް
ވަރަކަށް މިހާރުގެ ޖިނާޢީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އެ ކަމަށް ޙައްލުތަކެއް ނުލިބި އޮތުމާއި ދެން އެހެންވެގެން
ފުލުހުންގެ ގާނޫނު ހެދޭއިރުގައި އެ ބާރުތަކަށް ލިބެންޖެހޭ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީ. ދެން އެ މާއްދާ އަޅުގަނޑުމެންގެ
އެދުމަކަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ވެސް ހިމަނާފަ. އެހެންވީމާ، އެ މާއްދާ އިނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ
ބޭނުމަކީ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އެ މާއްދާގެ ބޭނުން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިފޭގޮތަށް ދެން ޚާއްޞަގޮތެއްގައި
އިންޓެލިޖެންސާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ވާހަކަދެކެވުނު އަންނަންޖެހޭ އިންޓެލިޖެންސް ފުރިހަމަ
އިންޓެލިޖެންސާ ގުޅޭ ގާނޫނެއް ނޫނީ ބިލެއް. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއިން މުޅި އިޝޫއަށް ޙައްލު ހޯދޭނީ އެކަހަލަ
ގޮތަކަށް ކަންނޭނގެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ވަގުތަށް ވެސް ފުލުހުންގެ ގާނޫނު އަންނައިރުގައި ބާރެއް ފުލުހުންގެ
ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ޓަކައި ލިބެންޖެހޭ ބާރެއްގެ ގޮތުގައި ބައެއް ކަންކަން ކުރެވޭނެ މަގެއް މި ގާނޫނުން ވެސް ފަހިވެފައި
އޮތުން އެއީ އެ މާއްދާގެ ބޭނުމަކީ. އެހެންވީމާ، އެ މާއްދާ އެގޮތަށް ހިމެނުން އަސްލު ހިމެނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން
35

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ވެސް އެދޭތީވެ ހިމަނާފައި އެއިނީ. އިންކްލޫޑްކޮށްފައި އެއިނދީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އިން ވާޝަންގައި އަނެއްހެން
މާބޮޑު މައްސަލައެއް އުޅެނީކީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މާ ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ގެންނަން ބޭނުންވަނީކީ ނޫން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އެހެން ބޭފުޅެއް؟ އާދެ! ނަވީން.
އެސިސްޓެންޓް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް އިސްމާޢީލް ނަވީން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން އޮތީ ފު ލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ބިލެއް ފަރުމާކުރެވިގެން
މި ދާއިރު ދެންމެ ތި ފާހަގަކުރެއްވިހެން ވަރަށް މި ބްރޯޑުކޮށް ކޮންސަލްޓޭޝަންސްތައް އެބަ ހަދާ މި ރާއްޖޭގެ ހަމަ
އެކިއެކި ފަރާތްތަކާ. ދެން މި ޕަބްލިކް ހުރިހާ ކޯނަރސްގެ ވެސް މިއުޅޭ މައްސަލަތައް މި ބިލުން ރިޒޮނޭޓްވާންޖެހޭނެ
ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން. ދެން މީގައި އެބަހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚިދުމަތުގައި މިހާ ދުވަސްވީއިރު އަދި
މި ކުރިން ޕޮލި ހާއި އާމީއާ އެއްކޮށް އެން.އެސް.އެސް އޮތްއިރު ވެސް ހުރި ގޮންޖެހުންތައް މިހާރު ވެސް އަދިވެސް
ނުފިލައިގެން ގޮސް އުޅޭ ގޮންޖެހުންތަކެއް އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އެ ގޮންޖެހުންތައް ވެސް ފިލައިގެންދާނީ ފުލުހުންގެ
ޚިދުމަތުގެ ބިލެއްގެ ޚިދުމަތެއް ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ކަންކޮޅަކަށް ވެސް މި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވިގެން. ދެން މީގެ
ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގާނޫނީ ޒިންމާ ހަވާލުކުރެވޭއިރު އޭގެ އޯވަރސައިޓް ވެސް ބެލޭނެ ގޮތަކަށް އޮތުމަކީ
ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އެއީ ހުރިހާ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ވެރިންނަށް ތިބޭ ފަރާތްތައް ބަލަންޖެހޭނެ ގޮތަށް އޮތް
ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ހިނގާ ކަންތައްތައް ބެލޭނެ އެހެން ނިޒާމެއް މިސާލަކަށް އެން.އައި.ސީ ނޫނީ ޕޮލިސީ ތެރޭގައި މި
އޮންނަ އިންޓަރނަލް މެކޭނިޒަމްގެ ތެރެއިން ވެސް ބެލޭނެ ގޮތް އޮތުމަކީ ވެސް މުހިންމު ކަމެއް. ދެން
އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްއޫ ލިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި ގާނޫނީ ޒިންމާ އަދާކު ރުމުގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކަށް މި ޕޮލިސް
ޕަވަރސް އޮޕަރޭޝަނަލް އިންޑިޕެންޑެންސް އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދާޚިލީ ސަލާމަތާއި
ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކަކީ މިހާރު ދުނިޔޭގައި މި ދިމާވާ ހުރިހާ ކަމެއްގެ ވެސް އެބަހުރި
އެ ފަރުވާ ވެސް ހޯދެން އެބަހުރި. އަދި އޭގެ ތެރޭގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތައް ވެސް އެބަހުރި. މިހާރު ވެސް އެމެރިކާ
ވެސް އަދި ޔޫ.ކޭގެ ވެސް މި ދިމާވެގެން އުޅޭ މައްސަލަތައް ވެސް މި ހުންނަނީ ހަމަ އިވޯލްވަމުން އައިސްގެން
އައިސް ދިމާވެފައި ހުރި ކަންތައްތައް. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކޮންސަލްޓޭޝަންސް ނޫނިއްޔާ އެހީތެރިކަން މި ހޯދަނީ
ވެސް ހަމަ ކޮމަންވެލްތު ގެ ތެރެއިން ނޫނީ ކޮމަންވެލްތު ގެ މި ޤައުމުތަކުގެ ތެރޭގައި ހަމަ ފުންނާބު އުސް ފަރާތްތަކުން
36

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
މި ލިބޭ ކޮމެންޓާ އެއްޗެހި. އޭގެ މާނައަކީ ތަރައްޤީވަމުންދާ ޑިމޮކްރަސީގައި ނޫނީ މި ފައްކާވަމުންދާ ޑިމޮކްރަސީގައި
އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަކީ ވެސް އިތުބާރުކުރެވޭ އަދި ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް ޖަވާބުދާރީވެވޭވަރުގެ
ފުލުހުންގެ އިދާރާއެއްގެ ގޮތުގައި އޮތުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ތަސައްވުރަކަށްވާންޖެހޭނީ ވެސް އަދި ތަސައްވުރަކީ
ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ހުރި ވާހަކައަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ޙިސާން މި މައްސަލައިގައިތޯ؟ އާދެ! ކުރިއަށް ގެންދަވާ ޙިސާން.
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެކަނި ބޭނުންވީ ތި ބޭފުޅުން މަޢުލޫމާތު ފޮނުއްވައިދެއްވާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިސްކޮންޑަކްޓް
އިންވެސްޓިގޭޝަންސް ޕާސްޑް ފައިވް އިޔަރސްގެ ޑޭޓާ ފޮނުވާދެއްވާއިރު ފެކްޓް ސަމަރީއަކާ އެއްކޮށް ކޮންމެވެސް
ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭރުން އިނގޭނީ ދެއްތޯ މި ކޮންކަހަލަ މައްސަލައެއްކަން ހަމައެކަނި އަދަދުތަކެއްގެ
ބަދަލުގައި. އެގޮތަށް ފޮނުވާލަދެއްވައްޗޭ. ދެން ދެވަނަ ކަމަކަށް މި ޕޮލިސް ވެލްފެއަރ ކޯޕަރޭޓިވް އެންޑް
ސަބްސިޑިއަރީޒް ކޮމްޕެނީޒްގައި އޭގައި ފުލުހުންގެ އިތުރުން އެހެން ހިއްސާދާރުން ތިބި ކަމަށް ވަންޏާމު އެ
ޝެއަރހޯލްޑަރސް ވެސް އިނގޭ ގޮތަށް އަދި ޑީޓޭލްސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ސަބްސިޑިއަރީ ކުންފުނިތަކާއި އަދި
ކޯޕަރޭޓިވުން އިންވޯލްވެގެން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ އެކްޓިވިޓީސްގެ ޑޭޓާ އާއި ޑީޓޭލްސް އާއި ޕްލަސް އެއްވެސް
ވަރަކަށް ކޮމްޕެޓެޓިވް ބިޑިންގ ޕްރޮސެސްއަކަށް އެންޓަރކޮށްގެން ކޮންޓްރެސްޓް ވިންކޮށް އެކަހަލަ މަސައްކަތެއް
ކުރާނަމަ އެވެސް އިނގޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުވާލަދެއްވައްޗޭ. ތެންކިއު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން.
ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. މަރުޙަބާ ކޮމިޝަނަރ އަދި އިސް ބޭފުޅުން. އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުންގެ ބިލުގެ ވާހަކަދައްކާއިރު
ވަރަށް ގިނަ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ތިޔަ ހިއްސާކުރެއްވީ. ދެން އަދި ހަމަ އެއާކީގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ
37

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ތެރެއިން ޕޮލިސް ސަރވިސް ރިފޯމްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފައްޓާފައިވާކަން ވެސް ހާމަކޮށްދެއްވައިފި. ދެން މިހާރު
އަޅުގަނޑަށް މި ފެންނަނީ މި އަންނަ، މި އައު ބަދަލުތަކާ އެކީގައި ބޮޑު ރިފޯމެއް އަންނަ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް
މި ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އަންނަންޖެހޭކަން ވެސް ހުރިހާ އެންމެން، ރައްޔިތުން ވެސް ޤަބޫލުކުރޭ. އަދި އެހެނިހެން
މުއައްސަސާތަކުން ވެސް ޤަބޫލުކުރޭ. ދެން މީގައި ދެންމެ ކޮމިޝަނަރ ފާހަގަކުރައްވައިފި ދެން މީގެ ކުރީގައި ކޮށްފައި
ހުރި އިންވެސްޓިގޭޝަންސްތަކުގައި އެ ހުރި އިޝޫސްތަކެއް ރިވިއުކުރުމަށް ފުރުޞަތުތަކެއް ހުޅުވާލެވެންޏާ އެ ދެކޭ
ގޮތް. އެވެސް ރަނގަޅު ޚިޔާލެއް ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެކެން. ރައްޔިތުންނަށް އެކަހަލަ ކަންކަމުގައި
އިންސާފު ނުލިބޭ ހިނދަކު ހަމަ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ދިމާލަށް އިނގިލި ދިއްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު
އޮންނާނެ. ދެން މީގައި އަދިވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤީ މަރުޙަލާގައި މި ހިނގަމުންދާ ކަންކަމުގައި އެބަ
އަސްލު ރައްޔިތުންނަށް އިތުބާރު ގެއްލިގެން އުޅޭ އެއް ދާއިރާއަކީ އިންވެސްޓިގޭޝަން ދާއިރާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލުކުރަނީ ގިނަ ފާޑުކިޔުންތައް ވެސް މި އަމާޒުވަނީ. ކުދިކުދި ކުށްތަކުގައި ބަންދުކޮށްގެން ތަޙުޤީޤުކުރާ އިޝޫ.
އެހެންވީމާ، ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ބޮޑު ވިއުގައެ އް ގާއިމުކުރެވިފައި އޮންނައިރު އެ ބަންދުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި
ވަށައިގެން ހެކި ހޯދައިގެން އެ ދެން އެ މީހަކަށް އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް އެ ކުށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ވަންޏާ ޕްރޮސިކިއުޓު
ކުރުމުގެ އުސޫލެއް، އެރެސްޓްކޮށްގެން މި ކުރާ ތަޙުޤީޤުން މިވާގޮތަކީ ކޯޓަށް ދިޔައިމަ އަނެއްކާ އޭތި ރިވިއުވެގެން
އައިސް އައު ތަޙުޤީޤެއް މި ހިންގެނީ. އައު ތަޙުޤީޤު ކޯޓު ތެރޭގައި ހިންގާފައި ކޭސް ހަލާކުވެގެންދަނީ.
އެހެންނަމަވެސް، ބަޔަކު ބަންދުކޮށްގެން އެތައް ޚަރަދުތަކެއް ދައުލަތުން ކުރަމުންދާކަން. އެހެންވީމާ، އަދި އަނެއްކާ
ބަންދުކޮށްގެން އެ ދިމާވާ މަރުޙަލާގައި ކުށްވެރިންތަކަކާ އެކީގައި ކޮމިއުނިޓީން، ޚާއްޞަކޮށް ދޫނިދޫގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ޒުވާނުން ބަންދުވެގެން ތިބެންޖެހޭކަން އަދި ތަފާތު ކެޓަގަރީޒް.
އެހެންވީމާ، ހައި ރިސްކް ކްރިމިނަލްސްތަކެއްގެ ވާހަކައެއް ނޫން މި ދައްކަނީ. ކުދިކުދި ކުށްތަކުގެ ވާހަކަ. ދެން
ޕޮލިސް ސަރވިސް ތެރޭގައި އިންވެސްޓިގޭޝަންސް ޕްރޮސެސްގައި ޓްރާންސްޕޭރެންސީ މި ޖަވާބުދާރިވުމުގެ
މިންގަނޑަށް ވެސް ބަދަލުތަކެއް އަންނަންޖެހޭކަން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. ފްރޭމް ކޭސްތަކެއް އެބަ ހިނގާ. އެއީ
ހަމަ ފާޅުކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކެއް. ދެން މިހާރުގެ ވާހަކައެއް ނޫން މި ދައްކަނީ. މި ހަމަ
ކުރީގައި ހިނގާފައި އެބަހުރި މިގޮތަށް. ވަރަށް ފަސޭހައިން ކޭސްތައް ބިލްޑްކޮށްލައިގެން ކޭސްތައް ދަޢުވާކުރެވިގެން
ހައްޔަރުކޮށް، ހައްޔަރުކުރެވިގެން ސިސްޓަމް ތެރޭގައި. އެހެންވީމާ، އެ ސަރވިސް ތެރޭގައި ހުރި ލްޫޕޯހލްތަކެއްގެ
ސަބަބުން މިއަދު ވަނީ ރައްޔިތުންގެ ކޮމިއުނިޓީ ޓްރަސްޓް ގެއްލިފަ. އެހެންވީމާ، ޓްރަސްޓް އަލުން އަނބުރާ ހޯދުމަށް
ޓަކައި މި ބިލަކީ ވަރަށް ބޮޑަށް އެހީތެރިކަން ދޭނެ ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މި ބިލަށް
38

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ޓްރާންސްފަރވުމުގައި މި ބިލު ގާނޫނަކަށް ބަދަލުވެގެން މިއަށް ކިހިނެއްތޯވާނީ އިންތިޤާލީ މަރުޙަލާއެއްގައި ބާބެއް
ލާފައި ކޮމިއުނިޓީ މޮނިޓަރިންގ ބޮޑީއެއް، އެޑްވައިޒަރީ ބޮޑީއެއް ނަމަވެސް ވަކި މުއްދަތަކަށް އޮތުން ކިހިނެއްތޯއޭ މި
ބިލުގެ މަޤުޞަދު ހާސިލުވާ މިންވަރު މޮނިޓަރކުރުމަށް ޓަކައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރިވިސް. މިސާލަކަށް މީގައި
އެބަ އާދޭ ލާމަރުކަޒީ ބާބުތަކެއް. ދެން އަނެއްކޮޅުން ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެ ކުދިކުދި ރަށްތަކުން
މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ޑިމާންޑުކުރާނެ ވަރަށް ބޮޑަށް އިތުރުވަމުންދާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ. ކޮންމެ ރަށަކަށް
އަރާލިއަސް ހަމަ އެ ރަށެއްގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ކައުންސިލުގެ ޑިމާންޑަކަށްވަނީ މި ރަށުގެ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނެއް
ހުޅުވައި ދިނުމަށް މިތާނގައި ފުލުހުންގެ މަރުކަޒީ އިދާރާ ސަރވިސްއެއް ދޭން ބެހެއްޓުން. އެހެންވީމާ، މީގައި
ވާގޮތަކީ އާބާދީއަށް މި އަންނަ ޗޭންޖާ އެކީގައި ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް
އިތުރުވަމުންދާންވީ އަދަދު، ޕޮޕިއުލޭޝަން. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް މުހިންމުކަމެއް ވެސް ނޫން ކަންނޭނގެ،
އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން ސޮސައިޓީ ބިލްޑުކުރުން ކަންނޭނގެ ކޮމިއުނިޓީ ޕޮލިސީއަކަށް ބަލާއިރު ސޮސައިޓީ
ބިލްޑުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން 500 މީހުންގެ އާބާދީއެއް ދިރިއުޅެން މާލޭގައި ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް % 45 ދިރިއުޅޭ.
އަނެއް 35%، % 55 ނޫނީ 60% މި ތިބެނީ ރަށުގައި. ތިބޭއިރު އެ ރަށް ބެލެހެއްޓުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން މި
ލަނީ އެ ތަނަށް އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ ބޮޑު ވިއުގައެއް. ލީމަ މިވާގޮތަކީ ހަމަ ރިކަރަންޓު ބޮޑުވެގެން މި ކުރެވޭ
މަޤުޞަދު އަސްލު އެބަ ގެއްލޭ. އެހެންވީމާ، ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން އެބަޖެހޭ މިހާރު އިނީޝިއޭޓިވް ނަގަން އަސްލު
ސްކޫލު ނިންމާފައި ޖޮއިންވާ އާބާދީއަށް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް މި ކޮމިއުނިކޭޓު ކުރެވެނީ. މިހާރު އަސްލު ރާއްޖޭގައި
ތަރުބިއްޔަތުގެ މައްސަލައަށް ހަމައެކަނި ޕޮލިސް ސަރވިސް މީގައި ބްލޭމްކުރުމެއް ނޫން ކަންނޭނގެ މުހިންމީ. މުޅި
ސިސްޓަމް ތެރޭގައި ހުރި މައްސަލައެއް އަސްލު. ސްކޫލު ނިންމާފައި ނިކުންނަ ކުދިން މަގުމަތީގައި
މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ޖޮއިންވުމާއި ކޮމިއުނިޓީ ރާއްޖޭގެ އެޑިއުކޭޝަން ސިސްޓަމް ތެރޭގައި ވެސް އެބަހުރި މައްސަލަ.
އެހެންވީމާ، މީގެ ސްޓެޓިސްޓިކްސްތަކާއި ޑާޓާތަކާއި މީގެ ކްރައިމް މީހުންނަށް މި އަންނަ ބަދަލުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން
ތަޖުރިބާކުރިން ޕޮލިސް ސަރވިސް ތެރޭގައި އެބަ ތިބި ވަރަށް ރަނގަޅު މީގެ ސްޓެޓިސްޓިކްސްތަކެއް އެބަހުރި
ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތަކާ ބެހޭ ކޭސްތަކާއި މަސްތުވާތަކެއްޗާއި މާރާމާރީ މައްސަލަތަކާއި މި ހުރިހާ ކަމެއްގެ ވެސް
ސްޓެޓިސްޓިކްސްތައް އެބަހުރި މި އުފެދިގެން އައި ގޮތްތައް އެބަހުރި ފެންނަން. މީގެ ރިޕޯޓުތަކެއް އެބަހުރި.
އެހެންވީމާ، މީގެ އަލީގައި އެޑިޔުކޭޝަން ސިސްޓަމް ތެރެއަށް ވެސް ވަންނަން އެބަޖެހޭ. ކޮމިއުނިޓީ ބޭސް
ލާމަރުކަޒީވެގެންދާއިރު ލާމަރުކަޒީ ވިއުގަ.. މިހާރު މި ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގެ ކުރިން ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ޕްރެކްޓިސްކުރިން ކައުންސިލުތައް އުފެދިގެން އައިއިރު ވަރަށް ރަނގަޅަށް ހަމަ ބައެއް ރަށްރަށުގައި
39

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ތިން ހަތަރު ފުލުހަކު ތިބެގެން ކައުންސިލާ ގުޅިގެން ކައުންސިލަކީ ވެސް ހަމަ ޕޮލިހަށް
ލިބޭނެ ވަރަށް ބޮޑު ބާރެއް ރަށުގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ޓަކައި. އާންމު އިޖުތިމާޢީ މިންގަނޑުތަކާއި ޚިލާފަށް
ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ޕޮލިހާއި ކައުންސިލާ ގުޅިގެން ކޮމިއުނިޓީ ކަންކަން
ޙައްލުކުރުމަށް ލިބޭ. އެހެންނަމަވެސް، މީގެ މި ދިމާވާ މައްސަލައަކީ ގާނޫނު ހަދާފައި އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށްލާފައި އެ
ތަޞްދީޤުކޮށް އެ އަށް އަމަލުކުރަން އަންނަ މަރުޙަލާގައި މީގެ އަސްލު މަޤުޞަދުތަކެއް ހާސިލެއްނުވޭ. ކިތައް ގާނޫނު
ކިތައް ބިލު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިއުނިޓީ ބޭސްކޮށް މި ހިންގާ ކުދިކުދި އިޖުތިމާޢީ ސޯޝަލް އިޝޫސްތަކުގައި
ވަރަށް ގިނަ ގާނޫނުތަކެއް ހެދިއްޖެ. އަދި ހައި ކްރައިމް މި ތޫނު ހަތިޔާރުގެ އިޝޫގައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ
ގާނޫނުތަކެއް ހެދި އޭގެ ލޫޕްހޯލްތައް ހޯދުމަށް މި ހައި ކްރައިމްސްއާ. އެހެންނަމަވެސް، އަސްލު އިޝޫއަށް ޙައްލެއް
ނާދެ. މާރާމާރީތަކުގައި ބޮޑެތި ގޮތް ނޭނގޭ މަރުތަކުގައި ހަމަ މިހާރު ވެސް ދިމާވާ މައްސަލައަކީ އެކަމަށް
އެޓެންޑުކުރި މީހާ ގައިގައި ހިފާ ކޯޓަށް މި ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ރާވާ ހިންގުމުގައި ބެކް ބިހައިންޑް އެ އަސްލު
ސޯސް ކެޗްނުކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ވަޞީލަތްތައް އެބަހުރި. ކަންކަން އެބަ ހިނގާ. ނުހިނގާ ކަމުގައި މައްޗަށް
ބިނާވެގެން ހަމަ އޭގެ ސޯސް އެބަ ހޯދާ. އެހެންވީމާ، މީގެ އަސްލު މި ގާނޫނުގެ މަޤުޞަދު މި އަންނަ ބަދަލާ
އެކީގައި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްގެން މީގައި ޙައްލު އަންނާނީ. ދެން އަޅުގަނޑު މީގައި ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް
ތާއީދުކުރަން މި ސަރވިސް ތެރެއިން މި ޗޭންޖަށް ތި ދަންނަވާ މަރުޙަބާ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް
ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް. މިއަދު ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ލީޑަރޝިޕުން ބަދަލު އަންނަންޖެހިއްޖެ ކަމާއި އިސްވެ މި
ކުރައްވަމުންގެންދަވާ މަސައްކަތް މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅު ޕޮޒިޓިވް ސައިނެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލުކުރަން. ދެން ޓްރާންސްޕޭރަންސީ އިޝޫ ކިހާވަރަކަށްތޯ ސްޓެޓިސްޓިކްސް އާންމު މި ބިލުގެ ހިމެނުން ނޫނިއްޔާ
ތި ބޭފުޅުން އިސްވެ އެކަންކަން ހާމަކުރަނީތޯ އެ ސްޓެޓިސްޓިކްސް މައްޗަށް ބިނާވެގެން ދެއްތޯ އެހެން
މުއައްސަސާތަކުން ވެސް ޕޮލިހާ ދިމާލަށް މިސްރާބު ޖެހޭނީ ވެސް. ތަޢުލީމީ ދާއިރާގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން ވެސް
މިހާރު ކުށްތަކުގެ ރޭޓު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ ރިޕޯޓްސް ސިފައިގައި ދޭތެރެދޭތެރެއިން ނެރޭތަން އެ ޕްރެސް
ކޮންފަރެންސްތަކުގައި. އެހެންނަމަވެސް، ފެންނާކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ހިޔެއްނުވޭ ހުރިހެން. އެހެންވީމާ، އެއީ މީގައި
ދިމާވާ އެއް އިޝޫ. އެހެންވީމާ، ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމަށް ޕޮލިސް ސަރވިސް ބަދަލުވެގެންދާއިރު އެ ކޮމިއުނިޓީ ބޭސް
ޕްރެކްޓިސް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވޭނެ ނިޒާމުތަކެއް ކަނޑައެޅެން އެބަޖެހޭ. ކުރީގެ މޮޑެލްތަކެއް ވެސް ޕްރެކްޓިސްކުރި.
އައު މޮޑެލްތަކެއް އަންނަން އެބަޖެހޭ. ކުރީގެ މޮޑެލްތަކުގައި ކްރައިމް ޕްރިވެންޝަން ކޮމިޓީތައް ރާއްޖޭގެ އެކި
ތަންތާނގައި އުފައްދައިގެން ކޮންމެ ރަށެއްގައި އުފައްދައިގެން ކުރި. އެ ކޮމިޓީތަކަށް ވެސް އެ ރަށްރަށުގައި އެ
40

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ކްރައިމްތަކުގައި އިސްވެ ތިބެ ބަޔަކު. އެހެންވީމާ، އެވެސް ފެއިލްވެގެން ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، ކޮން މޮޑެލެއްހޭ މިހާރު
މި އޮތީ ވަރަށް ބޮޑަށް ކޮމިޔުނިޓީ ހަލާކުވެފަ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭ ހަމައެކަނި ފުލުހުން
ކޮންމެ ޒުވާނެއްގެ ފަހަތުގައި ވޮޗްކުރާ ހިސާބަށް ގޮއްސަ މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މީތި ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން މި
ބޭސްކުރަންޖެހޭ ޕްލޭޔާރެއް ވެސް އެބައޮތް ޓާގެޓުކުރަން އެބަޖެހޭ. މިހާރު ގްރޭޑު 10 ގައި ތިބި ކުދިންތޯ ފާއިތުވެދިޔަ
މި 5 އަހަރުގައި ވެސް ސްކޫލު ނިންމާފައި ނިކުތް ކުދިންގެ ތެރެއިން ވެފައި ތިބީ ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ މި
ސްޓެޓިސްޓިކްސްގެ އަލީގައި އެބަޖެހޭ މަސައްކަތް. އެހެންވީމާ، މީގައި މި ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކައަކީ
ފާސްވެގެންދާއިރު ވަރަށް ބޮޑަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ލަފާ އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ބޭނުންކުރާނަމޭ.
އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ މަރުޙަބާ ކިޔަމޭ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން މިހާރު ފަށާފައިވާ ރިފޯމަށް.
ދެން ޚާއްޞަކޮށް އިންވެސްޓިގޭޝަން މަރުޙަލާގައި މިހާރު އޮނިގަނޑު އެކުލެވިގެންވާ ގޮތްތަކަށް މި ބިލުގައި މިހާރު
މި ހުރި ޕްރެކްޓިސްތަކަކަށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އަދިވެސް އިތުރަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް މިއަށް ކޮމެންޓު ހުރެއްޖެއްޔާ
އެއަށް ކޮމެންޓުކުރުން. އެހެންނަމަވެސް، މީގެ މުއައްސަސާ ވޮޗްކުރުމުގައި 241 ކޮމިޓީއަށް މި ލިބޭ ބާރު އަޅުގަނޑު
ވެސް ޤަބޫލުކުރަން މިހާރު ރާއްޖޭގައި މި އޮންނަ މި 3 ބާރު ކޮމިޝަނަރ ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި 3 ބާރު ވަކިވެފައި
އޮތް ނިޒާމެއްގައި ޕޮލިސް ކިހިނެއްހޭ ޢަމަލުކުރާނީ؟ ވަރަށް އުނދަގޫ އަސްލު މަސްއޫލިއްޔަތެއް މިއީ. ކޮންމެފަހަރަކު
ސަރުކާރެއް އިންތިޚާބުކުރުމަށްފަހުގައި ދެން މި އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް އިންތިޚާބުކުރުން. މެޖޯރިޓީ ލިބޭ
ގޮތަކަށް ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަޝްރަޙް ބައްޓަންވެގެންދޭ. އެހެންވީމާ، ކްރައިމް އެ ވަގުތަކު މާހައުލު މާލޭގައި ހުރިހާ
އެކްޓިވިޓީއެއް ކެޕިޓަލް ސިޓީއަށް ޑިޕެންޑުވެފައި މި އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، ކެޕިޓަލް ސިޓީއަށް އަންނަ ކޮންމެ
ލޮޅުމެއްގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް މި ފޭސްކުރަން މި ޖެހެނީ. ދެން ރައްޔިތުންނާ ކުރިމަތިލާއިރު އެ
ފޯސް ބޭނުންކުރާ މިންވަރު. މި ވެސް ކެޓަގަރައިޒުވާން އެބަޖެހޭ. މިހާރު އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮންމެ
ކްރައިމެއްގައި ވެސް ހައި ކްރައިމް ނޫނިއްޔާ އާންމުކޮށް އެއްވާ އެއްވުންތަކުގެ ރޫޅާލުމުގެ ކުރީގައި ޕީސް ސްޓޯކް
މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް އެޕްލައިކުރަން. މިހާރު މި ފެންނަނީ ހަމަ ދާގޮތަށް ގޮސް ހަމަ އެންމެ އޭގެ ހައި
ލެވަލަށް ގޮސް ނަގައިގެން ދާތަން މި ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ދަނީ މަރުޙަލާތަކެއް ގެއްލިގެން. އެހެންވީމާ، އޭގެ
ބޭޑް އިންޕެކްޓްސް މި އަންނަނީ އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ ސަރވިސްއާ ދިމާލަށް އައިސް މި ގެއްލެނީ. އެހެންވީމާ، ޕީސް
ޓޯކް ފެއިލްވެގެން ދެން އެ ހުންނަ ކަންކަން ފެއިލްވެގެން ގޮސް އެހާ ހިސާބަށް ދާތަން އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކެން
ބޭނުންވަނީ. ހަމަ މި ދޭތެރޭގައި ވަރަށް ތަކުރާރުކޮށް ފެނިއްޖެ ހުޅުމާލެއިން ވެސް ކޭސްތަކެއް ފެނިއްޖެ. މާލޭގައި
އެންމެފަހުން އިއްޔެގައި ކުރީ ދުވަހުގައި މި ހިނގާދިޔަ ކަންތައްތައް ވެސް ފެނިއްޖެ. އެހެންވީމާ، މީގެ ކުރީގައި އަދި
41

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ޢަމަލުކުރި ގޮތްތަކަށް ބަލާއިރު ހަމަ އެތައް ކަންތައްތަކެއް ސަރވިސް ލޯ ބޭނުންކޮށްގެން ޔުނިފޯމް ބޭނުންކޮށްގެން
ހިނގާފައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މިހާރު ރައްޔިތުން ދެކެން ބޭނުން ހަމަ ރައްޔިތުންނާ ގާތުން ޚިދުމަތްކުރާ
ކޮމިއުނިޓީއެއް. މި ދޭތެރޭގައި މާލޭގެ މަގުމަތީގައި އެކި ބްލޮކްތަކުގައި ފުލުހުން ބައިތިއްބައިގެން ބްރޯޑް މަގުމަތީގައި
އެ ދިން ޚިދުމަތަކީ ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅު ރިޒަލްޓުތަކެއް ފެނިގެންދިޔަ. ކްރައިމްތައް ދަށްވެގެންދިޔަތަން ފެނުނު
ލޮކްޑައުން ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު. އަޅުގަނޑުމެން ތަޖުރިބާކުރިން. ދެން ޕްރެކްޓިސްތަކެއް އެބަ ހިނގާ
މިހާރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެބަ ފެނޭ ޗޭންޖަސްތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަދިވެސް ސަރވިސް ތެރޭގައި މީގެ
ކުރީގައި ހިނގާފައި ހުރި އެކިއެކި ނުރަނގަޅު ކަންތައްތަކުގައި ޝާމިލުވެފައި ތިބި ފުލުހުން ވެސް ތިބިކަން ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތަކެއް އެބަހުރި ސަރވިސް ތެރޭގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބިލެއް
ހަދާފައި ދޫކޮށްލީމަ އެ ބިލަށް އަމަލުކުރަން ތިބި ފަރާތަކީ ތި ބޭފުޅުން. އެހެންވީމާ، މިއަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ތި
ބޭފުޅުން އަމިއްލައަށް މި އައު ބިލަށް އައު ގާނޫނަށް ރުޖޫޢަވުމުގައި އެ ހުންނަ ކަންތައްތަކެއް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
އަޅުގަނޑުމެން ވަކި ބޮޑީއެއް މޮނިޓަރިންގއަށް ލައިފިއްޔާ ހެލްޕްފުލްވާނެހެން މުއައްސަސާއަށް ވެސް. އަދި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އަދި ސަރުކާރަށް ވެސް އެ ޓްރާންސްފަރވާ މިންވަރާއި މަޤުޞަދު ހާސިލުވާ މިންވަރާ އަދި
މި ނިޒާމު ވަކި ޕީރިއަޑަކަށް އިންތިޤާލީ މަރުޙަލާއެއްގެ ތެރެއިން އެކަންކަން ކުރެވޭނެ ގޮތަކީ. އެއީ ދެން ތި
ބޭފުޅުންގެ އެކަމުގައި ޚިޔާލަކީ ކޮބައިތޯ އެއީ އަސްލު ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަމެއް އެއީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޚިޔާލެއް ފާޅުކުރައްވާފައި ޕޮލިހުންގެ ޚިޔާލަށް އެކަމަކު ކުރުކޮށްލަދެއްވުން އެދެން.
އަޅުގަނޑުމެން 6 ޖަހާއިރަށް 10 މިނިޓަށް މިހާރުވީ އިނގޭތޯ. 6 ޖަހާއިރަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ގަވާއިދު
ހަމަޖެހިފައި އޮންނަ ގޮތުން ދޮޅުގަޑިއިރަށް ތި ބޭފުޅުން އިތުރު ނުކުރައްވަންޏާ... އާދެ! ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ޕޮލިސްގައި ކޯޕަރޭޝަނެއް ކޯޕަރޭޓިވެއް އޮންނަންޖެހޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް
ހަމަ ފިޒިކަލީ ސިފައިންގޭގައި އުޅެފައި ހުރި މީހެއްވީމަ، އޭގައި ހުރި ފަސޭހަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެނގޭ. އެކަމަކު މިހާރު
އޮންނަ ގޮތަކަށް ނޫނޭ. ޕަބްލިކް ޝެއަރ މި ބުނީ ޕޮލިސް މީހުންގެ ޝެއަރ ވެސް އޭގައި އޮވެގެން ނުވާނޭ.
ސަރުކާރުން އެ ޝެއަރތައް ނަގާފައި އެއަށް ފައިސާ ލާފައި ޕޮލިސް އިންވޯލްވް ނުވާގޮތަށް ޕޮލިހުގެ އިސްވެރިންގެ
42

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ބެލުމުގެ ދަށުން ހަމަ އެމް.ޑީއެއް ލައިގެން ވެސް ހިންގޭނެ. އެކަހަލަ އުސޫލަކުންނޭ މީތި ބައްޓަންވާނެޖެހޭނީ.
އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޤަބޫލެއްނުކުރަން ހަމަ އެ ތަންތަން ބަންދުކޮށް މުޅި އެތި މި ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ދުއްވާލާކަށް.
އެކަމަކު ހިނގާށޭ ސޮލިއުޝަނެއް މިއަށް ހޯދަމާ. މިސާލަކަށް މިހާރު ބައެއް ޕޮލިސް އޮފިސަރުން ޝެއަރ އެތާނގައި
އޮތް ކަމަށް ވަންޏާ ގަވަރމަންޓުން އެތަން ހިންގަން ބޭނުންވާ ވަރަށް ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ފައިސާ ލާފައި އަލުން
ސެޓަޕެއް ހަދައިގެން ވެސް އޭތި ރަންކުރެވޭނެ ނޫންހެއްޔޭ. އެކަހަލަ ވިސްނުމެއްގައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުން
ވެސް ހުރީ. އެކަމަކު މިހާރު އެ އޮތް އުސޫލު ކައުންޓަރުގައި ފުލުހުން ތިބެގެން އެކަންކަން ކުރާ އުސޫލު އެބަޖެހޭ
ބަދަލުވާން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން އަސްލުގައި ގަޑި ހަމަވެސްވީ އިނގޭތޯ. އެއީ 4:10 ގައި އަޅުގަނޑަށް ފެށުނީ. ޙިސާން އަދި
ނިޔާ ދެއްތޯ. އާދެ! ކުރުކޮށްލަދެއްވާތި އިނގޭތޯ.
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް މައްސަލައެއް ނެތް ފަހުން ފޮނުވާލަދެއްވިއަސް އިނގޭތޯ. ތި ބޭފުޅުންގެ ރެކްރޫޓިންގ ޕްރޮސެސްގައި
މިހާރު ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން އެޑިއުކޭޝަން ކޮލިފިކޭޝަން ނޫންކަން ހަމައެކަނި ޕްރޮސެސްގައި
ބަލަންޖެހޭނެ އެއްޗަކީ. އެކަމަކު މިސާލަކަށް އެ ޕްރޮސެސް ތެރޭގައި އެޕްޓިޓިއުޑް ކެލިބަރ އެސެސްމަންޓުގެ އެއްވެސް
ކަހަލަ މޮޑިއުލެއް އޮވޭތޯ؟ މި ދެންނެވީ ވައްދާއިރު ރެކްރޫޓުކުރާއިރު. ދެން އިފް ސޯ ވަޓް. ކޮބައިތޯ ތި ބޭފުޅުން އެ
ފޮލޯކުރާ ކަންތައްތަކަކީ؟ އޭގެ މަޢުލޫމާތު ވެސް އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވައިދެއްވައިފިއްޔާ ރަނގަޅު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނިޔާ. ޢަލީ ނިޔާޒް.
ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ކުރިން ކުރި ސުވާލުގެ ޖަވާބެއް ގޮތުގައި ވިދާޅުވި ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް އަދި މުޅިއަކުން
ޤަބޫލުކުރަނީކީ ނޫން. ކައުންސިލުތަކުގެ ދަށަށް ފުލުހުން ގެންދާ ކަހަލަ މޮޑެލަކަށޭ އޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން
43

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ބައެއް މީހުން ވަކާލާތުކުރަމުން ދިޔައީ ވެސް. ދެން އެހެން އެކަމަކު އެހެންވިޔަކަސް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދެން
އެނޫން ފުލުހުންނާއި އަދި ކައުންސިލުތަކާއި ރަށްރަށުގައި ޕޮލިހުންގެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި ބޭއްވޭނެ ލިންކަކީ ކޮބައިތޯ؟
ދެން އަޅުގަނޑު ހަނދާންވޭ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުންގެ ބިލުގެ ޑްރާފްޓިންގ ސްޓޭޖުގައި އެލް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން
އޭރު ވިދާޅުވި އެމް.އޯ.ޔޫއެއްގައި ސައިންކުރުމާއި ހިސާބަށް ފުލުހުންނާ އެއްކޮށް ދިޔަ ކަމަށް. އެއީތޯ އެންމެ އެކަހަލަ
އަންޑަސްޓޭންޑިންގއެއްގެ ތެރެއިން ދިޔުންތޯ އެންމެ ރަނގަޅު މޮޑެލަކީ؟ ނޫނިއްޔާ ކޮބައިތޯ އެ ލިންކު އުފެދޭނެ
ގޮތެއް އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް ތި ވިދާޅުވަނީ ހުރިހާ އަދި ރީޖަނަލް ލެވަލްގައި ކޮމާންޑު ހުއްޓަސް ސެންޓްރަލީއޭ
އޮޕަރޭޓުކުރަންވާނީ. އޮޕަރޭޓެއް ނޫން މެނޭޖުކުރަންވާނީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އޭރަކުން ވެސް މި ބުނީ
ރަށެއްގައި ހިނގާ ކަމެއްގައި ޑިސިޝަން އެއްޗެހި ވަގުތުން ވަގުތަށް ނަގާއިރުގައި އެ ލިންކު އުފެދިފައި ނެތް ކަމަށް
ވެއްޖެއްޔާ ކަންކަން ދިމާވާތަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ކަމަށް ތި ބޭފުޅުން ދެކޭގޮތުގައި
އޮންނަ ޙައްލަކީ ކޮބައިތޯ؟ އޮވެދާނެ ޙައްލަކީ؟
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް މުޙައްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އޭގެ ކުރިން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން ހުށަހެޅުއްވި، ކުރެއްވި ސުވާލު އިންތިޤާލީ މަރުޙަލާއަކާއި
އަދި އެ ބިލަށް އެޑެޕްޓުވަމުންދާވަރު މެޝަރކުރާ މެކޭނިޒަމެއް، ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެއީކީ އިޝޫއެއް ނޫން.
ދެން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި އެއަށް އެބަ އޮވޭ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި އުފައްދާ ގާނޫނު ތެރެއިން އުފައްދާ
ޕޮލިސްގެ ބޯޑު މިއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ނިޒާމަކަށްވުން އެކަށީގެންވޭ ކިހާވަރަކަށްތޯ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އަހުލުވެރިވެގެން
ކުރިއަށްދަނީ ކަންތައްތައް. ހަމަ އޭގެ ޕީރިއަޑިކަލީ ބަލަމުންގޮސް މަޖިލީހުގެ ކަމާ ބެހޭ 241 ކޮމިޓީގައި ވެސް އަދި
ދައުލަތުގެ އެހެން ފަރާތްތަކަށް ވެސް އޭތި ރިޕޯޓުކުރެވޭނެ މެކޭނިޒަމެއް ހަމަޖެއްސޭނެ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީކީ
އިޝޫއެއް ނޫން. ދެން ދެންމެ ތި ކުރެއްވި ސުވާލު. އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނުގައި ހިމަނާފައިވާނެ މެންޑޭޓުކުރަން
މިސާލަކަށް ޑިވިޝަނެއްގައި ފުލުހުން ތިބޭއިރުގައި އަތޮޅުތަކެއްގެ މައްޗަށް ޑިވިޝަން ގާތްގަނޑަކަށް 3 އަތޮޅެއް
ވެއްޖެއްޔާ އެއީ ޑިވިޝަނެއް ނުވަތަ 4 އަތޮޅެއް ވެއްޖެއްޔާ ޑިވިޝަނެއްގެ ނިސްބަތުން ސައިޒަށް ބަލާފަ. އެހެންވީމާ،
އެ އަތޮޅު ކޮމާންޑަރުންނާއި އަތޮޅު ކައުންސިލާ މެދުގައި އެ އޮންނަ މަޝްވަރާތައް އެ ލާޒިމު ނުވަތަ މެންޑޭޓްރީ
ކަމަކަށް ހަދަން. މިސާލަކަށް މަހަކު ކިތައް ފަހަރުތޯ ވަކި އެޖެންޑާއަކުން ބަންދުގެ ކަންތައް ކަނޑައަޅާނީ. އަހަރެއްގެ
ތެރޭގައި މިސާލަކަށް އެ އަތޮޅެއްގައި ނުވަތަ ވަކި ރަށެއްގައި ރަށު ލެވަލުގައި ވެސް އަދި އަތޮޅު ލެވަލުގައި ވެސް
ކޮބައިކަން ޕްރިއޮރިޓީސްއަކީ. އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސިންގެ ޕްރިއޮރިޓީސް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ކުށް މަދުކުރުމަށާއި
44

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ކުށުގެ ޝިކާރައަކަށް ރައްޔިތުން ވިޔަ ނުދިނުމަށް ޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު މާލޭގައި ނެޝަނަލް ލެވަލުގައި
ނިންމަނީ. އޭތި އެބަޖެހޭ ތިރިވާން ލޯކަލް ލެވަލަށް. އޭތި ލޯކަލައިޒް ނުވަތަ ލޯކަލް ކޮންޓެސްޓެއްގައި އެކަންކުރުމަށް
ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނު ވެސް އެބަ އެވާހަކަ ދައްކަން ކައުންސިލާއި ފުލުހުންގެ އެންމެ އިސްކޮށް އެ
ތަނެއްގައި ހުންނަ ޑިވިޝަން ނުވަތަ އަތޮޅު ކޮމާންޑަރާއި އެކު އިށީންނަން ޖެހޭނެ ކަމާއި ކިހާ ފްރީކުއެންޓުކޮށް
ބައްދަލުކުރަންޖެހޭނީ. އެ ޕްރިއޮރިޓީސްތައް އެ ލޯކަލް ސެޓިންގއެއް ކަނޑައެޅެންޖެހޭނެ ކަމާއި އެ ޕްރިއޮރިޓީސްއަކީ
ރައްޔިތުންނަށް ސާފުވެފައި އޮންނަ ކަމެއް. މިސާލަކަށް ފ.މަގޫދޫގައި އޮންނަ މައްސަލައެއް ނޫން ރ.އަތޮޅު
މަޑުއްވަރީގައި އޮންނާނީކީ. ކޮންމެ އެ ލޯކަލް ސެޓިންގއެއްގައި އެ ހުންނަ އިޝޫސްތަކަށް އެ އިޝޫސްތައް
ދެނެގަނެފައި ސްޓެޓިސްޓިކްސް އާއި އެ ލޯކަލް އަންޑަސްޓޭންޑިންއާއި ކައުންސިލުގެ ޕްރިއޮރިޓީސްއާއި މި ކަންކަން
ދެނެގަނެފައި ޑޮކިޔުމަންޓު ކުރެވިފައި ތަރުތީބުވެފައިވާ ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން އެ ސެޓިންގއެއްގެ ތެރެއިން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވިދާޅުވާ އެއްކަލަ ލޯކަލް ލެވެލްގައި ހުންނަ ކަންތައްތަކާ އެޑްރެސްކުރެވޭނެ މެކޭނިޒަމެއް
ގާއިމުކުރެވޭނެ. އޭގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެލޭނެ އަބަދު ވެސް އެ ޕަރފޯމަންސާ އެ ހުރިހާ ކަމެއް ބަލާއިރުގައި
ބެލޭނެ ކިހާވަރަކަށްތޯ އެ ބައްދަލުވުން ހިނގާފައި ހުރީ. ކޮބައިތޯ އެ ބައްދަލުވުން ނިންމާ ކަންތައްތަކުގެ އެ
އައުޓްކަމަކާއި ހަމައަށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ކުރެވެން ހުރި މަސައްކަތްތަކަކީ. ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ޓެސްޓުކުރެވޭނެ
މިއީ ރައްޔިތުންނާ އެއްކޮށް ވެސް ބާއްވާ މީޓިންގތަކަށް ވެސް މީޓިންގ ހެދުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ލާޒިމުކުރާނެ
ކަންތައްތައް. އެއީ އެކަމަށް ޓަކައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް މި ބަލަނީ މިއީ މިހާރު ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތެރޭގައި
މިދިޔަ ގާތްގަނޑަކަށް ދޮޅު އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިންސްޓިޓިއުޝަނަލައިޒްކުރަން މި އުޅެނީ ޙަޤީޤަތުގައި މި ނޭބަހުޑް
ޕޮލިސިންގ. އެއީ ނޭބަހުޑް ޕޮލީސްގެ ޔުނިޓެއް އެތާނގައި އޮވެ އެ މީހުން ކައުންސިލާއި އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން ކަމާ
ބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން ފަރާތްތަކުން ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ރައްޔިތުން ހިމެނިގެން އެ ކޮމިއުނިޓީއަކަށް ހުރި ޕްރޮބްލޮމްސް
ޙައްލުކުރާނެ ގޮތްތައް ދެނެގަނެ އެއަށްކުރާ މަސައްކަތް ވެސް އެންމެންނަށް އެނގި އެ މަސައްކަތް ފެންނަން ވެސް
ހުރޭ ލިޔެކިއުމުން ވެސް. ދެން މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް އެ އިންސްޓިޓިއުޝަނަލައިޒް ކުރުމަށް
ޓަކައި ދެން ކޮވިޑުގެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއީ ދިމާވުމާ ގުޅިގެން އެހެންނަމަވެސް، މި އަހަރު ރާއްޖޭގައި
6 ސަރަޙައްދެއްގައި ތަންފީޛުކުރަން، ފުލްކޮށް ތަންފީޛުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހުރިހާ ކަމެއް ރާވާ
ތައްޔާރުކުރިން. ދެން މީގެ ތެރެއިން އަސްލު އިވޯލްވެގެން ފައްކާވަމުން އަންނާނީ ކިހާވަރަކަށްތޯ ލޯކަލް
ސެޓިންގއެއްގައި ލޯކަލް ގަވަރމަންޓުތަކާއި ލޯކަލް ކައުންސިލުތަކާއި ލޯކަލް ޕޮލިހާ ގުޅިގެން ކޮލަބަރޭޓިވް
ފްރޭމްވޯރކެއް ބިލްޑްވެގެން ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އޭގެ އަސަރު ފެންނަ ގޮތަށް ކަންކަން ކުރެވޭތޯ.
45

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަރ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
1:34 ޑެޕިއުޓީ ކޮމިޝަނަ ރ.
މިއީ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ މިހާރު މި ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޕްރޮޕޯޒްކުރަމު ނޫންތޯއޭ ޕޮލިސް ބޯޑެއްގެ
ވާހަކަދެއްތޯ. އެ ބޯޑު އެބަ ކަށަވަރުކޮށްދޭ ޕޮލިސްގެ މިސާލަކަށް ކޮމިޝަނަރ އެ އިޝާރާތްކުރެއްވިހެން ސްޓްރެޓެޖިކް
ޕްލޭނުގައި އޮންނަންވީ ކޯއްޗެއްކަން އެ ބޯޑު އެބަ ކަށަވަރުކުރޭ ނޫންތޯއޭ ޕޮލިހުން މި އަންނަ 5 އަހަރަށް
ފޯކަސްކުރަންވީ ކޮން ކަމެއްކަން. ދެން ހަމަ އެ ލެވެލްގައި މިސާލަކަށް ދެން އަޅުގަނޑު މި ޤަބޫލުކުރަނީ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ކު ރިން ކުރެއްވި ސުވާލުގައި ރީޖަންސް ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ކިޔާ 7 ރީޖަން ކަމަށްވެގެން
އަތުވެއްޖެއްޔާ އެ ރީޖަންތަކުގައި އެކަން އިމްޕްލިމެންޓްކުރެވިގެންދާވަރު ހަމަ މި ބޯޑުން ބެއްލެވޭނެނޫންތޯއޭ؟ މި
ބޯޑުން ހަމަ މިއީ އިންސްޓްރަކްޝަން ދެއްވޭނެއެއް ނޫންތޯއޭ ކޮމިޝަނަރ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް މިއީ އެ މިސާލަކަށް
(ނ)، (ރ)، (ބ)، (ޅ) މި ހިމެނޭ 4 އަތޮޅުގެ ޕޮލިސިންގ ކަންތައްތައް އެ ތަނުގައި ހިނގަނީ ކިހިނެއްކަން
ޕޮލިހުން ކަނޑައަޅަންވާނީ މިވެނިމިވެނި ގޮތަކަށޭ ކިޔާފައި މި އިންނަނީ ހަމަ އެ އޮތޯރިޓީ އެ ބޯޑުގައި ބޭއްވޭނެ
ނޫންތޯ؟ އޭރުން މިސާލަކަށް ކޮމިޝަނަރ ވިދާޅުވިހެން އެއްގޮތަކީ ބޯޑުން ބުނަންވީއެއް ނޫންތޯއޭ ކޮންމެ އަތޮޅެއްގައި
ދެންމެ މެންބަރު ތި ފާހަގަކުރެއްވިހެން ކްރައިމް ޕްރިވެންޝަން ޔުނިޓެއް އުފައްދަން. އަސްލު ތި ވިދާޅުވި
ސަބަބުތަކަށް ޓަކައެއް ނޫން ކްރައިމް ޕްރިވެންޝަން ކޮމިޓީސް އޭރުގައި ނުހިނގީކީ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
ހުޅުމާލެއަކީ އެންމެ ރަނގަޅަށް ކްރައިމް ޕްރިވެންޝަން ކޮމިޓީ ހިނގި ތަނެއް. ފުވައްމުލަކަކީ ވެސް އެކަހަލަ ތަނެއް.
ބައެއް ތަންތާނގައި ނުހިނގި މައިގަނޑު ސަބަބަކީ ގާނޫނީ ހައިސިއްޔަތެއް އެ ބޭފުޅުންނަށް ނެތުނީމަ އެ ބޭފުޅުން
ބޭނުންނުވީ މީގައި ވޯކްކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން މި ދެންނެވީ އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އިދާރީ
ގޮތުން ކޮމިޝަނަރއަކު ލިޔުއްވާލި އޯޑަރެއްގައި އޮތް އެއްޗެއް. ދެން އެހެންވީމާ، އާންމުންގެ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެންނާ
އެކީ މަސައްކަތްކުރާއިރު އެކަހަލަ، މިސާލަކަށް އެކަހަލަ ރިކޮގްނިޝަނެއް ލިބެންވީ ނޫންތޯއޭ؟ ލިބިއްޖެއްޔާ އޭރުން
މިސާލަކަށް ރ.އަތޮޅުގައި މި އަންނަ އަހަރު ކުރާނީ ފުލުހުންގެ މި މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކުރަން މި މަސައްކަތޭ.
46

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އޭގެ ތެރޭގައި އެ ބޭފުޅުން ޕްރޮޕޯސްކުރާ ކަންތައްތައް ހުންނާނެކަން އެ ބޭފުޅުން ކަށަވަރުކުރާނެ ނޫންތޯއޭ؟ އަނެއްކާ
އެއަށް ކޮމިޝަނަރ ޖަވާބުދާރީކުރައްވާނެއެއް ނޫންތޯ މި ދަންނަވާ ބޯޑުން، ޕޮލިސް ބޯޑުން ދެއްތޯ. މި ދެންނެވީ
އެކަހަލަ ރަނގަޅު މެކޭނިޒަމެއް އެއަށް ގެނެވިދާނެއޭ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީ ނިމުމާ ހިސާބަށް ދިޔައިރުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަނަން އަޅުގަނޑުމެން އަދި އެހެން ފަރާތްތަކާ
ބައްދަލުކުރުމާއި އަދި ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާއިރުގައި ފަހަރުގައި އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ ތި ބޭފުޅުންނާ
ބައްދަލުކޮށްލަން އަދި ތި ބޭފުޅުންގެ ފީޑުބެކެއް ބޭނުންވެދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްދާ ގޮތަކުން އަދި
އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރާނެ، ދަންނަވައިލާނަން. އަދި ކޮމިޓީން އިތުރަށް މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރަން ބޭނުންވި ކަމުގައި
ވިޔަސް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް އެއް ސިޓީތަކެއް މިހެން އަޅުގަނޑު ކުރީގައި
ދެންނެވިހެން މި ފޮނުވާލެވުނީ. އެހެންވީމާ، އެއަށްވުރެ އިތުރަށް ވެސް ތި ބޭފުޅުން އަނެއްހެން އިތުރު މަޢުލޫމާތުތައް
ހިމަނުއްވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި ކޮންމެ ވަގުތެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ ހަމަ އޯޕަން އިނގޭތޯ ތި
ބޭފުޅުން މަޢުލޫމާތު ޝެއަރކުރައްވަން ބޭނުންވާ ޚިޔާލެއް އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް ހަމަ ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ އިނގޭތޯ.
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ.
ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް މުޙައްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އަދި އެއްފަހަރު، އަދިވެސް އެއްފަހަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ އިލްތިމާސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
މި ދުނިޔެ ލޮކްޑައުން ސިޓުއޭޝަނުގައި އޮތީމައާއެކީގައި ވަރަށް ދަތިތަކެއް ހުންނާނެ ޚާއްޞަކޮށް އެކްސްޕާރޓް
ކޮންސަލްޓެންސީ ހޯއްދަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އޭގެ ތެރޭގައި ޝާމިލުވެގެން ނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން
މަގުފަހިކޮށްދޭން ވެސް މަސައްކަތްކޮށްފާނަން ބޭރުގެ އެހެން ދައުލަތެއްގެ ފަރާތުން އެ ޕްރޮފެޝަނަލް ބޮޑީއެއްގެ
މިސާލަކަށް ކޮންމެހެންނެއް ރިމޯޓްކޮށް ވެސް ކޮންސަލްޓެންސީ ދޭން. އެއީ މިސާލަކަށް މިހާރު ޑްރާފްޓްކޮށްފައި އޮތް
ބިލުގެ ތަރުޖަމާއެއް އެ ފަރާތަށް ފޮނުވައިގެން ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަސައްކަތްކުރުމުގައި
ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ޝާމިލުވެވިދާނެ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންނޫން ކަމަށް ވަންޏާމު ދެން، ޖުލައި 15 އެއީ
ޑެޑްލައިން ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިއްޖެއްޔާމު ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ އިންޕުޓެއް
47

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހޯދި، މި ފުރިހަމަކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ހައްތަހާ ވެސް މި ފުރިހަމަކުރުމަށް ޓަކައި ހަމަ
އެ ތަޖުރިބާ ހުރި ފަރާތްތަކެއްގެ އެހީތެރިތަކެއް ލިބިއްޖެއްޔާ ވަރަށް ފުރިހަމަވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ބަލާނަން. އެހެންވީމާ، އަދި އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގައި އިދާރީ ބައެއް
މަސައްކަތްތައް ހުރުމާ އެކު ކޮމިޓީ މެންބަރުން މަޑުކުރައްވާފަ. އާދެ! ޕޮލިސް ސަރވިސް، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ
އިނގޭތޯ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ދެ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުރި ކޮމިޓީން ކުރާނެ
މަސައްކަތްތައް ގޮތުގައި. ދެން އާދެ! މަޖިލިސްގެ ރައީސް ވެސް ވިދާޅުވެފައި ހުރުމާއެކު އަޅުގަނޑުމެން އެއް ދުވަހު
އެއް އެއްޗެހިވަނީ އެޑޮޕްޓްކޮށްފައި ޕެނަލް ޑިސްކަޝަނަށް. އެހެންނަމަވެސް، ޕެނަލް ޑިސްކަޝަނަށް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތް ގޮތަކަށް ނޫން ކަންނޭނގެ މިހާރު މި މަޖިލިސް ރައީސް އެ ވިދާޅުވަނީ.
އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާފައި އޮތީ ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅަކާއި މި ޕޮލިހުން ބޭފުޅަކާ. ދެން މި ދެންނެވީ ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ
ބޭފުޅުން ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތީ ދެން އެޓަރނީ ޖެނެރަލާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް އެބައާދޭ
ކުރީގެ ކޮމިޝަނަރާއި އެޓަރނީ ޖެނެރަލާއި އަޅުގަނޑާއި ދެން ފަސީހު. ދެން އަދި ބޭރުން އާދޭ އެހެން ބޭފުޅަކާ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމާ ނިންމުމެއް ނޫން ގޮތުގައި ބާއްވަންވީހެން. އަދި
އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ބޭނުން ލީފްލެޓްތައް ވެސް ހުރިހާ ކޮންޓެންޓެއް އަޅުގަނޑުމެން އެ ދުވަހު ކޮމިޓީން
ނިންމާފައި މި ކޮމިޓީން އެޕްރޫވްކުރާ ގޮތަށް. ސަބް ކޮމިޓީ. އާދެ! ދެން، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް
ނަޔަސް މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ނިމޭ ހިސާބުގައި ކަންނޭނގެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުންނާ އެކީ ވެސް
އަޅުގަނޑު ނިންމާފައި އޮތީމަ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންޖެހޭނެތާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
އަޅުގަނޑުމެން... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، ނުރަސްމީކޮށް، އަޅުގަނޑު ނިންމައިލާނަން. ނުރަސްމީކޮށް ދެން މި
ވާހަކަދައްކާނީ އެހެންވީމަ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ނިންމުނީ އަޅުގަނޑުމެން ޕްރެސްގައި
ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ތިއްބަވާ ގޮތަށް. ދެން ޕެނަލްގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަދި
ބަލާލާނަން. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ޕެނަލެއްގައި ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްގޮތަކަށް
މި ޚިޔާލުތައް އެއްގޮތްކޮށްލުން. އެހެންވީމާ، ޕެނަލްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނާއެކު
އަޅުގަނޑުމެންނާއެކު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމަންކޮށް ވާހަކަދެކެވޭނެ ޕޮއިންޓްސްތަކެއް ނަމަވެސް
އެހެންނޫންތޯ އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވާލުން. އެހެންވީމާ، އެކަން ޙިސާންކޮށްދެއްވާ ގޮތަށްހެން އަޅުގަނޑަށް ޚިޔާލު
48

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
ހުށަހެޅުއްވީ. އެހެންވީމާ، ޙިސާން އެ ކަން ކޮށްދެއްވުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެމުން އަޅުގަނޑުމެން ޕެނަލް
ޑިސްކަޝަނަށް އަރާއިރު ކަވަރުކުރާނެ ބައިތައް. ދެން މާދަމާގެ ޕްރެސްގައި، ދެން އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރަނީ މި ބިލު،
ބިލު ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ރޭވިފައި ހުރި ގޮތް ކުރުކޮށް ޕޮލިސް ރިފޯމްގެ މުހިންމުކަމުން
ސަރުކާރުގެ މެންބަރުން ފޮނުވާފައި އޮތް ބިލެއް ކަމަށް، އެ ބައިތައް ހިމަނަން. ދެން އޮންނާނީ ސުވާލުތައް.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާފައި މި ވަނީ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ހުރިހާ ދިމާލަކުން މަޢުލޫމާތު
ހޯދަން. އެހެންވީމާ، އިއްޔެއިން ފެށިގެން ދެން އިއްޔެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިސްވި. އިއްޔެއިން ފެށިގެން މި
އަޅުގަނޑުމެން އޮންނާނެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކާ އެކު ސިޓީ ފޮނުވާފައިވަނީ. ގިނަ ތަންތަނުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
އަސްލުގައި އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ގޮތަށް އަދި ޓައިމެއް ނުލިބޭ. ދެން ހަމަ ކޮވިޑާ މި ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް
އަންނާނެ. މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހޯމް މިނިސްޓްރީ އާއި ޕޮލިހާ އެއްކޮށް ދެއްތޯ މިއަދަށް ޕްލޭންކޮށްފައި އޮތީ.
ދެން، މާދަމާއަށް އޮތީ ކޮންބައެއްތޯ؟ ދެން އަދި ކަންދިމާކުރި ގޮތުން ހޯމް މިނިސްޓަރު ވެސް ގެންނަން
އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު. މިއަދު ހޯމް މިނިސްޓްރީއާ ދެ ބަޔާއި ބައްދަލުކުރަން މިއަދު އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެން ބައެއް
ދުވަސް ދުވަހު 4 ފަރާތަށް ދެއްތޯ. އެއްކޮށެއް ނޫން މި ދެންނެވީ ބައެއް ތަންތަން އެބަހުރި އެއްކޮށްފަ. ކޮމިޝަންތައް
އެއްކޮށްފައި ހުރީ ދެއްތޯ؟ ދެން އެއްކޮށްފައާ އަދި ވަކިން ވެސް އޭގައި 4 ބައްދަލުވުން ބާއްވާލެވޭނެ ނޫންތޯ؟
އެއްގަޑިއިރުއެއްގަޑިއިރުގެ ބައެއް ކުރުކޮށް ގެންދެވޭނެ ބައެއް ތަންތަން ކޮމިޝަންތައް އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ
ކޮމިޝަނަކާ އެއްކޮށް އެހާ ގިނައިރު ނުވިއަސް ގަޑިއެއްހާއިރު. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ޕޮލިހާ އެއްކޮށް ވަރަށް
ގިނަ ވަގުތުވާނެތީވެ އެ މުޅި ދޮޅުގަޑިއިރަށް. ދެން ބަ އެއް ތަންތަނުން އަޅުގަނޑުމެން ގަޑިއިރެއްގެއިރު ކުރާނަން.
އެގޮތުން ދެން ހުރިހާ ދިމަދިމާލުން އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ޓައިމް ނުލިބޭ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ވަޑައިގެންނެވޭނެ އެ
ދުވަސްތައް ކަނޑައަޅާފައިތާ ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، އޭގައި ދަތިތަކެއް އެބަ ދިމާވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި
އުއްމީދުކުރަނީ ލިޔުމުން އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު ހޯދަން. އެ 10 ދުވަސް އެހެންނޫންތޯ؟ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރިހާ ދިމާލެއް. އާދެ! 10 ދުވަހެއްގެ ތެރޭގައި ބައްދަލުކޮށް ނިންމާ 5 ޑޭސް މި ލިޔުމުން
މަޢުލޫމާތު ހޯދަން އޮތީ. އެހެންވީމާ، އޭތި ފޯލްވާނީ ކޮން ދުވަހަކަށްތޯ؟ މިއީ މާދަން މަންޑޭ އެހެންނޫންތޯ؟ ދެން އަދި
އަޅުގަނޑުމެން ކަންދިމާކުރި ގޮތުން މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ ސެކެޓްރީގެ ބަދަލުގައި އެހެން ބޭފުޅެއް
ހަމަޖައްސާފައިވަނީ. އެ ބޭފުޅާ ވެސް ވަޑައެއްނުގެންނެވުނު. މިހާރު ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ބޭފުޅެއްހެން އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ ހުދާ ވަޑައިގެން އިންނެވީ. އަސްމާއާ ހަވާލުކުރެއްވީ. އަސްމާ ވެސް ވަޑައެއްނުގެންނެވޭ. ދެން ޙުސައިން ބަލިވެ
ދެއްތޯ؟ އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަންކޮޅެއް އިދާރީ ދަތިތަކެއް ދިމާވެދާނެ. ދެން އަޅުގަނޑު
49

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން 23 ޖޫން 2020
އުއްމީދުކުރަން ހުދާ ވެސް މިއަދު ހިނގި ހުރިހާ ކަންކަމެއް އާދެ! ޙުސައިނަށް ނުވަތަ އަސްމާއަށް ފޯރުކޮށްދެއްވުން.
މި ބޭފުޅާ ހުންނަވާނެ ދެއްތޯ؟ މިއީ ކޮން ބޭފުޅެއްތޯ؟ އައު ބޭފުޅެއް، ޝިޔާމާ، އާދެ! ޝިރާޒާ. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ
ގަޑިއެއްގައި ވެސް އަންނާނެ ދެއްތޯ؟ އޯކޭ އެހެންވީމާ، ސީނިއަރަށް ޕާސްކޮށްދެއްވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިންމުންތަކާ
އެއްޗެހި އިނގޭތޯ. ދެން އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މާދަމާއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޙުސައިން ތި އެ ބައި ތަންކޮޅެއް
ދަތިކޮށޭ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ. ސިޓީ ފޮނުވާ، މާދަން ހަމަޖެހި. މި ކޮމިޓީގެ ދެން ބައްދަ ލުވުމެއް
އިންތިޒާމުކުރެވޭނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ޖަވާބެއް ލިބުނީމަ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިހިސާބުން އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީގެ
ބައްދަލުވުން ނިންމާނަން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ މިއަދުގެ ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާނަން މިހިސާބުން.
____
50